

Lekcja 1

1.1. Agnieszka, Robert i Michel

1.1.1. To jest Agnieszka. Agnieszka Nowak. Studentka. Studiuje język i literaturę hiszpańską. Ma 20 lat. Jest ładna, ambitna i inteligentna.

1.1.2. To jest pani Maria Nowak, matka Agnieszki. A to – pan Jan Nowak, ojciec Agnieszki. Ona, to historyk sztuki, on – profesor historii.

Vocabulary

a and (indicates contrast)

ale but

ambitny, -a, -e Adj. *ambitious*

bardzo very

być (jestem, jesteś Imperf.) *to be*

chłopiec (m G chłopca) *boy,*

boyfriend

ekonomia (f G ekonomii) *economics*

Francuz (m G Francuza) *Frenchman*

historia (f G historii) *history*

historyk (m G historyka) *historian*

hiszpański, -a, -e Adj. *Spanish*

i and

inteligentny, -a, -e Adj. *intelligent*

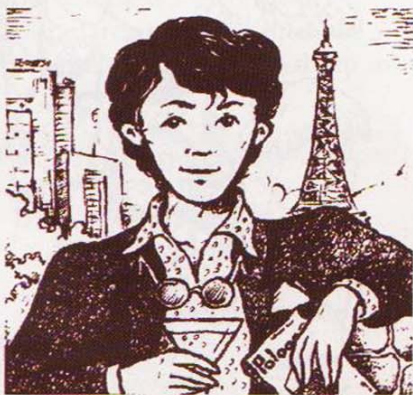
język (m G języka) *language*

kolega (m G kolegi) *colleague, friend*

1.1.3. To jest Robert. Robert Kowalski. Student. Studiuję ekonomię. Ma 23 lata. Jest przystojny i inteligentny. Robert to chłopiec Agnieszki.

1.1.4. To jest Michel. Michel Deschamps. Student, kolega Roberta. Studiuję historię i język polski. Ma 22 lata. Jest bardzo sympatyczny, zdolny i inteligentny. Michel to Francuz. Teraz będzie studiować w Polsce, w Krakowie.

Vocabulary

kto *who*

literatura (f G **literatury**) *literature*

ładny, -a, -e Adj. *pretty, cute*

matka (f G **matki**) *mother*

mieć + Ac. (**mam, masz** Imperf.) *to have, > ona ma 20 lat she is 20 years old*

ojciec (m G **ojca**) *father*

on *he*

ona *she*

pan (m G **pana**, L **panu**, N pl.

panowie) *Mister, sir, you (formal)*

pani (f G **pani**, G pl. **pań**) *madam, Mrs., you (formal)*

polski, -a, -e Adj. *Polish*

profesor (m G **profesora**) *professor*

przystojny, -a, -e Adj. *good-looking, handsome*

rok (m G **roku**, N pl. **lata**, G pl. **lat**)
year

student (m G **studenta**) *student (male)*

studentka (f G **studentki**, G pl. **studentek**) *student (female)*

studiować + Ac. (**studiuję, studiujesz** Imperf.) *to study*

sympatyczny, -a, -e Adj. *likable*

sztuka (f G **sztuki**) *art*

ten, ta, to *this, that*

teraz *now*

to *it*

w + Ac., + L *in, at, on*

właśnie *just*

zdolny, -a, -e Adj. *able, clever, talented*

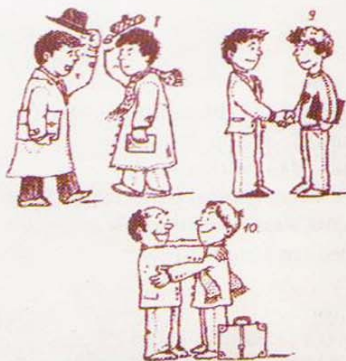
Warto zapamiętać te słowa!

CZŁOWIEK

człowiek (sg.), **ludzie** (pl.)

1. dziecko (n)
2. chłopczyk (m)
3. dziewczynka (f)
4. chłopiec (m), chłopak (m)
5. dziewczyna (f)
6. pan (m), mężczyzna (m)
7. pani (f), kobieta (f)

8. znajomy (m) [znajoma (f)]
9. kolega (m) [koleżanka (f)]
10. przyjaciel (m)
[przyjaciółka (f)]

1.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

1.2.1.

Inflected and uninflected parts of speech

As in other European languages, in Polish words belong to various parts of speech. It is very important to know whether a given word is for example a noun, a verb, or a preposition, because some of them are inflected (i.e. one word has different forms) and some of them are not (a word has only one form).

Part of speech	Uninflected	Inflected	Example
noun	-	+	pan, pana
adjective	-	+	dobry student
verb	-	+	być; jestem, jesteś, jest
pronoun	-	+	ja, mnie
preposition	+	-	do (mnie)
modulator	+	-	tylko (Robert jest)
conjunction	+	-	pan i pani
numeral	-	+	numer pierwszy
adverb	+	-	dobrze
exclamation	+	-	oh

Inflected words express various grammatical categories, as it is shown in the chart below:

Part of speech	Inflected by						
	gender	case	number	person	tense	mood	voice
noun	+	+	+	-	-	-	-
pronoun	+	+	+	-	-	-	-
adjective	+	+	+	-	-	-	-
numeral	+	+	+	-	-	-	-
verb	-/+	-	+	+	+	+	+

1.2.2.

Number and gender

Like other languages, Polish distinguishes singular (sg.) and plural (pl.) number. The singular is used more often than plural.

In Polish **there are** three genders: masculine (m), feminine (f) and neuter (n). In the case of living creatures, this reflects the natural

1.2.3.

Case

As follows from the chart, many words in Polish are inflected by the cases. Case is a grammatical category consisting in changing the word form, depending on its syntactic function, e.g.:

Robert subject Nominative	Jest predicate	tu. qualifier
Agnieszka subject Nominative	zna predicate	Roberta. direct object Accusative

In the above examples, the noun *Robert* appears in two different forms (*Robert*, *Roberta*). The form *Robert* is nominative, because it is the subject of the sentence. The form *Roberta* is accusative, for it is the direct object of the sentence.

We will provide information on their syntactic functions while discussing the particular cases.

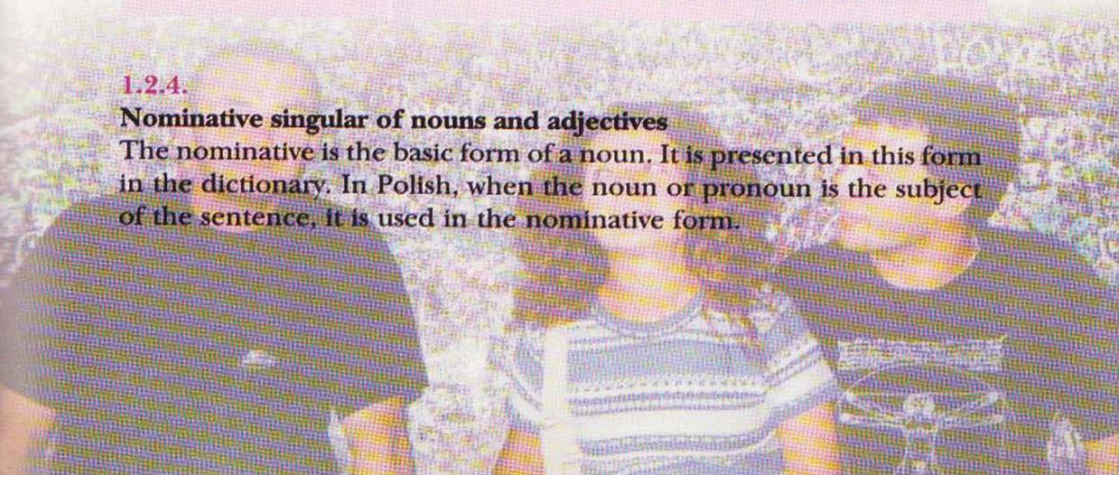
In Polish there are seven cases (in both singular and plural):

name of the case	used to answer to the questions
nominative	<i>кто? co?</i>
genitive	<i>kogo? czego? czyj? czyja? czyje?</i>
dative	<i>komu? czemu?</i>
accusative	<i>kogo? co?</i>
instrumental	<i>kim? czym?</i>
locative	<i>gdzie? w kim? o kim? w czym? o czym?</i>
vocative	no question, because it is a form outside of a sentence, addressing the sentence to the receiver

1.2.4.

Nominative singular of nouns and adjectives

The nominative is the basic form of a noun. It is presented in this form in the dictionary. In Polish, when the noun or pronoun is the subject of the sentence, it is used in the nominative form.

	adjective	noun	endings	
			adjective	noun
To jest	<i>zdolny</i>	<i>student.</i>		
	<i>inteligentny</i>	<i>pan.</i>		
	<i>dobry</i>	<i>profesor.</i>	-y	∅, -a
	<i>sympatyczny</i>	<i>chłopiec.</i>	-i (after k, g	
	<i>dobry</i>	<i>kolega.</i>	and soft	
	<i>tani</i>	<i>bilet.</i>	consonants)	
	<i>drogi</i>	<i>bilet.</i>		
	<i>ambitna</i>	<i>pani.</i>		
	<i>dobra</i>	<i>matka.</i>	-a	-a, -i
	<i>inteligentna</i>	<i>studentka.</i>		
	<i>dobra</i>	<i>literatura.</i>		
	<i>ładne</i>	<i>lotnisko.</i>		
	<i>ładne</i>	<i>imię.</i>	-e	-o, -e, -ę
	<i>kolorowe</i>	<i>zdjęcie.</i>		

Masculine nouns in the nominative singular end in a consonant. Because this consonant belongs to the stem, we say that they have a zero ending (∅), or *-a* (e.g. *kolega*).

Feminine nouns in the nominative end in the *-a*, or *-i*.

Neuter nouns in the nominative end in *-o*, *-e*, or *-ę*.

Adjectives are in the same case as the nouns to which they refer. Masculine adjectives in the nominative end in *-y*, or sometimes *-i* (following *k*, *g* and soft consonants – e.g. *język polski*). Feminine adjectives in the nominative singular end in *-a*. Neuter adjectives end in *-e*.

The most important cases are the nominative, genitive, accusative and locative. They constitute 90% of the inflected nouns used in Polish.

In this textbook, we will concentrate on these cases, as well as the instrumental (6.5%).

1.2.5.

Verb: the infinitive and personal forms; tenses

The basic form of a verb is infinitive. They are given in this form in dictionaries. The infinitive usually ends in *-ć*, e.g. *mieć*, *być*. Thus, *-ć* is a characteristic infinitive morpheme.

In Polish there are only three tenses: present, past and future. The present tense is formed according to three models, which we call conjugations.

1.2.6.

Conjugation of the verbs *być*, *mieć* in the present tense.

The *-m*, *-sz* conjugation, part 1

BYĆ (to be)

1.	(ja)	jestem	1.	(my)	jesteśmy
2.	(ty)	jesteś	2.	(wy)	jesteście
3.	on, pan ona, pani ono, to	jest	3.	oni, państwo, panowie one, panie	są

MIEĆ (to have)

1.	(ja)	ma-m	1.	(my)	ma-my
2.	(ty)	ma-sz	2.	(wy)	ma-cie
3.	on, pan ona, pani ono, to	ma	3.	oni, państwo, panowie one, panie	ma-ją

Note:

The symbols *(ja)*, *(ty)*, *(my)*, *(wy)* mean that these words in spoken Polish are used optionally, and in written language are not used at all. To the contrary, such words as *pan*, *pani*, *panowie*, *panie*, *państwo* are used with every verb to which they refer.

The verb *być* is irregular in the present tense. The verb *mieć* changes in a regular way and is offered here as an example of the conjugation of all those verbs which in the present tense take the *-m*, *-sz* endings (e.g. *przepraszać*, *pamiętać* in Lesson 1).

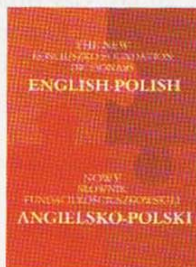
In the 3rd person plural the verbs of the *-m*, *-sz* conjugation end in *-ją* or sometimes in *-dzą*. As there are no rules for the application of these endings, the dictionary gives both the infinitive and the 3rd person plural of these verbs.

Czy to jest Michel?

Nie, to nie jest Michel.
To jest Robert.

Co to jest?

To jest „Nowy słownik
angielsko-polski”.

1.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

1.4.1.

Use the correct forms of the verb *być*.

Example:

Pan Nowak jest w Krakowie.

Ja w Krakowie. Czy ty w Polsce? My w Polsce.
Michel też w Polsce. Michel i Robert w Krakowie.
Agnieszka i Robert w Krakowie. Agnieszka w Krakowie.
To Robert. Czy wy też w Polsce?

1.4.2.

Use the correct forms of the adjective *dobry*.

Example:

Michel to jest dobry student.

Pani Maria to matka. Agnieszka to jest studentka.
Robert to jest kolega. Pan Nowak to ojciec. Literatura
hiszpańska to jest literatura. Robert to jest chłopiec.
Okęcie to jest lotnisko. Pan Nowak to bardzo profesor.
Pani Maria Nowak to jest bardzo żona.

1.4.3.

Use the correct forms of the verb **mieć**.

Example:

Agnieszka **ma** 20 lat.

Ja 20 lat. On 20 lat. Czy ona 20 lat? Czy ty 20 lat? Agnieszka i Ewa po 20 lat (20 years each). My po 20 lat. Czy wy po 20 lat?

1.4.4.

Use the correct gender of the adjectives **sympatyczny**, **ambitny** and **inteligentny** to describe people:

Matka Agnieszki jest
 Robert Kowalski jest
 Agnieszka jest
 Francuz jest
 Studentka jest
 Profesor historii jest
 Kolega jest
 Pani Maria jest

1.4.5.

Use the correct forms of the adjective **ładny** to describe foreign cities.

Example:

Nowy Jork jest **ładny**.

Tokio jest Czy Moskwa jest? Tak,
 Paryż jest bardzo! Czy San Francisco jest
? Kalifornia jest bardzo Berlin jest
 Czy Praga jest? Londyn jest

1.4.6.

Give negative answers:

Example:

Czy ten profesor jest dobry? **Nie, ten profesor nie jest dobry.**

Czy ten student jest inteligentny?

Czy ta studentka jest ambitna?

Czy ten kolega jest dobry?

Czy Michel jest zdolny?

Czy Robert jest przystojny?

Czy ten profesor jest sympatyczny?

1.4.7.

Give positive answers paying attention to the right intonation:

Example:

*Czy Michel jest sympatyczny? Oczywiście, **on jest bardzo sympatyczny!***

Czy Agnieszka jest ładna?

Oczywiście,

Czy Robert jest przystojny?

Oczywiście,

Czy Michel jest zdolny?

Oczywiście,

Czy ten kolega jest inteligentny?

Oczywiście,

Czy ta studentka jest ambitna?

Oczywiście,

Czy ten ojciec jest dobry?

Oczywiście,

Czy literatura hiszpańska jest dobra?

Oczywiście,

1.4.8.

Give positive answers to questions about yourself:

Czy jesteś inteligentny(a)?

Oczywiście,

Czy jesteś ładny(a)?

Oczywiście,

Czy jesteś sympatyczny(a)?

Oczywiście,

Lekcja 2

2.1. Cześć, jak się masz?

2.1.1. Warszawa. Lotnisko Okęcie. Dużo ludzi. Jest tu też Robert. Robert czeka na Agnieszkę. Agnieszka wraca z Hiszpanii.

2.1.2. Lotnisko Okęcie. Robert spotyka Michela.

Robert: Cześć, Michel. Jak się masz?

Michel: Cześć. Przepraszam, ale...

Robert: Michel, nie poznajesz mnie?

Michel: Chyba nie...

Robert: To ja, Robert. Pamiętasz Kraków, klub Jaszczury, jazz?...

Michel: Robert, to ty!? Bardzo się cieszę. Właśnie jadę do Krakowa.

Robert: Do Krakowa?

Vocabulary

być (jestem, jesteś Imperf.) to be
chyba probably, surely
cieszyć się + z + G (cieszę się, cieszysz się Imperf.) to be glad, to be happy
co what
cudownie Adv. wonderful
czekać + na + Ac. (czekam, czekasz Imperf.) to wait for

cześć hi
czy Conj. starting yes and no questions
do (+ G) to
dobry, -a, -e Adj. good
dom (m G domu, l w domu) house, home
dużo much, many, a lot of
dzień (m G dnia) day
fajnie Adv. O.K., good

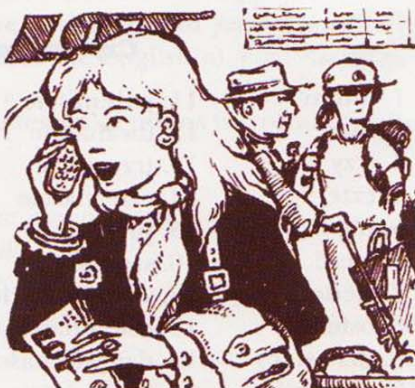

- Nowak: Halo.
 Agnieszka: Dzień dobry, tato.
 Nowak: Dzień dobry, Agnieszko. Jesteś wreszcie!
 Agnieszka: Tak, jestem już. Co słychać w domu?
 Nowak: Wszystko w porządku. A co u ciebie?
 Agnieszka: Cudownie. Wszystko opowiem. Czy jest tam mama?
 Nowak: Oczywiście, już proszę.

2.1.3. Lotnisko Okęcie. Robert wita Agnieszkę.

- Robert: Agnieszka! Cześć, kochanie!
 Agnieszka: Cześć, Robert.
 Robert: Jak się masz?
 Agnieszka: Cudownie. A ty?
 Robert: Fajnie. Cieszę się, że już jesteś.

2.1.4. Lotnisko Okęcie. Agnieszka telefonuje do domu.

Vocabulary

halo *hallo*
 ja (G *mnie*) *I*
 jechać + I (*jadę, jedziesz Imperf.*) *to go (by means of a vehicle)*
 jak *how, like, as*
 jakiś, jakaś, jakieś *a, some, any*
 jazz (m G *jazzu*) *jazz*
 już *already*
 klub (m G *klubu*) *club*
 kochanie (only Voc.) *darling*
 lotnisko (n G *lotniska*) *airport*
 ludzie (pl. G *ludzi*) *people*
 mama (f G *mamy*) *munny, mammy*
 na + Ac. *for*
 nie *no, not*

oczywiście *of course, sure*
 opowiedzieć + Ac. (*opowiem, opowiesz Perf.*) *to tell*
 pamiętać + Ac. (*pamiętam, pamiętasz Imperf.*) *to remember*
 poznawać + Ac. (*poznaję, poznajesz Imperf.*) *to recognize*
 prosić (*proszę, prosisz Imperf.*) *to ask; > proszę please*
 przepraszać (*przepraszam, przepraszasz Imperf.*) *to be sorry; > przepraszam! excuse me!*
 rozmawiać + z + I; + o + L (*rozmawiam, rozmawiasz Imperf.*) *to talk*

2.1.5. Kraków. Mieszkanie państwa Nowaków. Pan Nowak rozmawia z żoną.

Pan Nowak: Jest tam oczywiście Robert. Ale jest też jakiś Michel. Kto to jest?

Pani Nowak: Skąd mam wiedzieć? Zobaczymy.

Czy umiesz już liczyć?

1. jeden	11. jedenaście
2. dwa	12. dwanaście
3. trzy	13. trzynaście
4. cztery	14. czternaście
5. pięć	15. piętnaście
6. sześć	16. szesnaście
7. siedem	17. siedemnaście
8. osiem	18. osiemnaście
9. dziewięć	19. dziewiętnaście
10. dziesięć	20. dwadzieścia

Vocabulary

się oneself

skąd where from; > **skąd mam wiedzieć**
how should I know

słyszać to be heard; > **co słyszać?** what's
new?

tak yes

tam (over) there

tata (m G **taty**, Voc. **tato**) dad

też also, too

tu here

ty (G **ciebie**) you

u + G at, with

wiedzieć + Ac. (wiem, wiesz Imperf.)
to know

wracać + z + G (wracam, wracasz Im-
perf.) to come back

wreszcie Adv. at last

wszystko all, everything, > **wszystko w**
porządku everything is O.K.

z + G, + I from; to, with

ze = z

zobaczyć + Ac. (zobaczę, zobaczysz
Perf.) to see

żona (f G **żony**, G pl. **żon**) wife

2.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

2.2.1.

Definiteness of nouns

In the parts of speech chart (see 1.2.1.) there is no article, because expressing definiteness of nouns is not obligatory and thus not grammaticalised in Polish.

The definiteness is implied by context, or may be expressed lexically by the pronouns *ten, ta, to* (functioning as definite articles), *taki, taka, takie* (serving as partly definite articles, i.e. defining objects known to the speaker but unknown to the listener), and *jakiś, jakaś, jakieś* (serving as indefinite articles, similar to the English *a*), e.g.: *Ale jest tam też jakiś Michel.*

Using pronouns to express definiteness of nouns is typical of colloquial Polish:

Ten student jest sympatyczny.

Ta pani jest miła.

To dziecko jest małe.

2.2.2.

Personal pronouns

Like other languages, Polish also has a system of personal pronouns in singular and plural.

singular		plural	
1. ja	speaker	1. my	a group, to which the speaker belongs
2. ty	listener	2. wy	a group, to which the listener belongs
3. on	a pronoun replacing masc. noun	3. oni	pronoun referring to groups of people, including groups of men
ona	replaces fem. noun	one	refers to groups of women and replaces nonvirile nouns
ono	replaces neuter noun		

As has already been mentioned, there are two ways of addressing a listener in Polish: formal and informal. The informal way consists in using the pronoun *ty* together with the 2nd person sg. form of a verb.

The formal way consists in using the words *pan*, *pani* together with the 3rd person sg. form of a verb. Thus, the pronouns system used in this textbook is as follows (see also 2.3.2.):

1. (ja)	1. (my)
2. (ty)	2. (wy)
3. on, pan ona, pani ono, to	3. oni, państwo, panowie one, panie

2.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

2.3.1.

Greetings and farewells

Greetings and farewells are social rituals. The choice of proper phrases depends upon the time of the day and the type of contact between the speakers. In Polish we distinguish in greetings and farewells upon the time of day: the expression *Dzień dobry* is used to greet someone in the morning, at noon, and in the afternoon; *Dobry wieczór* is used in the evening and at night. Similarly, to bid someone goodbye, we use the expressions *Do widzenia* and *Dobranoc*.

In Polish, there is no fixed hour at which we begin to use *Dobry wieczór*. It is normally used after dusk, thus earlier in the day in winter, and later in the day in summer.

Depending on the kind of contact, we use the greetings *Dzień dobry* (for formal contact), or *Cześć* (for informal contact), and the farewells: *Do widzenia* and *Cześć*.

Contact	Greeting	Farewell
formal	<i>Dzień dobry!</i> <i>Dobry wieczór!</i> <i>Dzień dobry, panie profesorze!</i>	<i>Do widzenia!</i> <i>Dobranoc!</i> <i>Do widzenia, panie profesorze!</i>
informal	<i>Cześć!</i> <i>Cześć!</i> <i>Cześć Robert!</i>	<i>Cześć!</i> <i>Pa!</i> <i>Cześć!</i>

These expressions are not normally used in public places (banks, post offices, shops), but are used in offices.

The questions *Co słycać? Jak się masz? Co u ciebie?* do not belong to the greeting ritual, but they are treated as asking for information. This is why Poles often answer them talking about their bad mood, their complaints and worries, etc. The interlocutor normally continues the conversation by asking about their problems, offering help, etc.

The following is a probable response to the question *Jak się masz?*:

• <i>Cudownie = Świetnie = Doskonale.</i>	+++ +
• <i>Bardzo dobrze.</i>	+++
• <i>Dobrze.</i>	++
• <i>Tak sobie.</i>	+
• <i>Niespecjalnie.</i>	+/-
• <i>Źle.</i>	-
• <i>Bardzo źle.</i>	--
• <i>Okropnie = Fatalnie = Strasznie.</i>	---
• <i>Beznadziejnie.</i>	----

Responding to the questions *Co słycać? Co u ciebie?* we say:

Wszystko w porządku.

Nic nowego.

Po staremu.

2.3.2.

Types of language contact

Polish belongs to the languages in which expressing the contact between the speakers is formalized, conveyed linguistically, and thus very important.

There are two basic **types of contacts**: **official** (formal) and **unofficial** (informal). The official contact holds between strangers, people of different age, or different social status. It serves to express social distance and respect.

Unofficial contact holds between members of a family (especially those of the same age), people who know each other well, and people of the same age and social status. This type of contact serves to express social solidarity.

The Polish speaker defines the type of contact held between him and the person he addresses. In official and polite contact the following forms are used:

Note:

A Pole will never call himself *pan, pani*; for example identifying himself during a phone conversation, a Pole would say: *Tu Nowak*.

In order to attract someone's attention, in Polish we address him formally, i.e. *Proszę pana, Proszę pani*. The clusters like *Panie Kowalski* are not used in such context.

2.3.4.

Asking for people's age

In Polish we ask for someone's age in the following way:

formal
Ile pan/pani ma lat?

informal
Ile masz lat?

Responding to such a question, we would just give a number, or say:

Mam 21/25/26... lat.

Mam 22/23/24 lata.

The form *lata* (Nom. pl.) is used whenever the number ends in 2, 3 or 4. Otherwise we use the form *lat* (Gen. pl.).

Note:

Asking women for age is considered impolite. One should be careful not to use the adjective *stary, stara* (old), which does not appear in Polish. Following English language habits may cause some awkward situations.

2.3.5.

Using the expression *przepraszam*

Please keep in mind that *przepraszać* is a regular verb, conjugated in the present tense like *mam, masz*.

The expression *przepraszam* is used in several situations: 1) before the action, asking for permission to do something (e.g. when we want to pass in a crowd of people); 2) after the action, if it disturbed someone; 3) when one feels guilty and asks for forgiveness (as in the English "I am sorry").

2.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

2.4.1.

Fill in the blanks with appropriate pronouns:

Example:

To jest pan Jan Nowak. *On* jest inteligentny.

To jest Robert. jest przystojny.

To jest Agnieszka. jest ambitna.

To jest Michel. jest sympatyczny.

To jest pani Maria Nowak. jest inteligentna.

2.4.2.

Fill in the blanks with appropriate pronouns and numerals:

Example:

To jest Piotr. *On* ma (19) *dziewiętnaście* lat.

Robert jest młody. ma (23) lata.

Michel też jest młody. ma (22) lata.

Agnieszka jest bardzo młoda. ma (20) lat.

Mam (18) lat, a masz (24)
. lata.

Kolega ma (19) lat, a koleżanka (17)

2.4.3.

Add up the numbers and give the sum:

Example:

$2 + 2 = 4$ *Dwa dodać dwa równa się cztery.*

$2 + 6 =$

$4 + 8 =$

$7 + 9 =$

$10 + 3 =$

$12 + 5 =$

$14 + 2 =$

Lekcja 3

3.1. Jestem w domu!

- Pan N.: My też się cieszymy.
Pani N.: Dobry wieczór, Robert. Proszę wejść.
Robert: Dobry wieczór. Chciałbym pani przedstawić kolegę.
Michel: Michel Deschamps.
Pani N.: Maria Nowak.
Michel: Bardzo mi miło panią poznać.
Pani N.: Miło mi.

3.1.1. Kraków. Mieszkanie państwa Nowaków. Nowakowie czekają na Agnieszkę. Dzwonek.

- Pani N.: To na pewno Agnisia.
Agnieszka: Dobry wieczór, mamusiu. Dobry wieczór, tatusiu.
Pan N.: Dobry wieczór.
Agnieszka: Cieszę się, że jestem w domu.

Vocabulary

akademik (m G akademika) *dormitory*
chcieć + G (chcę, chcesz Cond. chciałbym) *to want*
coś *something*
do widzenia *good bye*
dziękować + za + Ac. (dziękuję, dziękujesz Imperf.) *to thank for*
dzwonek (m G dzwonka) *bell*
jaki, jaka, jakie *what... like, what, which*
kiedys *sometime*

kolacja (f G kolacji) *supper*
mamusia (f G mamusi, Voc. mamusiu) *mummy*
mieszkać + w + L (**mieszkam, mieszkaś** Imperf.) *to live, to stay*
miło Adv. *agreeably, nice, > miło mi panią poznać nice to meet you*
miły, -a, -e Adj. *nice*
móc + Infin. (**mogę, możesz** Cond. **mógłbym** Imperf.) *can, to be able to*

3.1.2. Mieszkanie państwa Nowaków. Pani Nowak rozmawia z Robertem i Michelem.

Pani N.: Proszę zostać na kolację.

Robert: Dziękuję bardzo, ale nie mogę. ^{Michel} Michel jest bardzo zmęczony. Chcę zawieźć go do akademika.

Pani N.: Jaka szkoda! Do widzenia panu. Proszę nas kiedyś odwiedzić.

Michel: Dziękuję bardzo. Do widzenia pani.

3.1.3. Mieszkanie Nowaków. Agnieszka żegna Michela.

Agnieszka: Cześć, Michel. To jest moja wizytówka. Proszę mnie odwiedzić!

Michel: Dziękuję za wszystko. Cześć.

Vocabulary

my we

odwiedzić + Ac. (**odwiedzę, odwiedzisz** Perf.) *to visit, to come to see*

otwarty, -a, -e Adj. *open*

państwo (n G **państwa**) *Mr. and Mrs.*

pewno, na pewno Adv. *certainly, for sure*

potem *later, next, then*

poznać + Ac. (**poznam, poznasz** Perf.)

to get to know, to meet

później *later*

przedstawić + Ac. (**przedstawię, przedstawisz** Perf.) *to introduce*

szkoda, jaka szkoda! *what a pity!*

tatus (m G **tatusia**, Voc. **tatusiu**) *dad*

wejść (wejde, wejdiesz Perf.) *to enter; > proszę wejść please, come in!*

wieczór (m G **wieczora**) *evening; > dobry wieczór good evening*

wizytówka (f G **wizytówki**) *(visiting) card*

za + Ac. *for*

zawieźć (zawiozę, zawieziesz Perf.) *to carry, to convey*

zmęczony, -a, -e Adj. *tired*

znać + Ac. (**znam, znasz, znają** Imperf.) *to know (a person)*

zostać + **na** + Ac. (**zostanę, zostaniesz** Perf.) *to stay for*

Warto zapamiętać te słowa!

NARODY, PAŃSTWA I ICH MIESZKAŃCY

państwo (Noun)	naród		przymiotnik (Adj.)	ludzie <i>mówią</i> (+ Adv.)
	<i>mężczyzna</i> (Noun)	<i>kobieta</i> (Noun)		
Polska	Polak	Polka	polski	po polsku
Niemcy (pl.)	Niemiec	Niemka	niemiecki	po niemiecku
Czechy (pl.)	Czech	Czeszka	czeski	po czesku
Słowacja	Słowak	Słowaczka	słowacki	po słowacku
Ukraina	Ukrainiec	Ukrainka	ukraiński	po ukraińsku
Białoruś	Białorusin	Białorusinka	białoruski	po białorusku
Litwa	Litwin	Litwinka	litewski	po litewsku
Rosja	Rosjanin	Rosjanka	rosyjski	po rosyjsku
Francja	Francuz	Francuzka	francuski	po francusku
Hiszpania	Hiszpan	Hiszpanka	hiszpański	po hiszpańsku
Wielka Brytania	Anglik	Angielka	angielski	po angielsku
Włochy (pl.)	Włoch	Włoszka	włoski	po włosku
Izrael	Izraelczyk	Izraelka	izraelski	po hebrajsku
Kanada	Kanadyjczyk	Kanadyjka	kanadyjski	po angielsku
USA (pl.)	Amerykanin	Amerykanka	amerykański	po angielsku
Brazylia	Brazylijczyk	Brazylijka	brazylijski	po portugalsku
Australia	Australijczyk	Australijka	australijski	po angielsku
Japonia	Japończyk	Japonka	japoński	po japońsku
Chiny (pl.)	Chińczyk	Chinka	chiński	po chińsku
twoje państwo:	twój naród:			twój język:

Czy umiesz już liczyć?

20. dwadzieścia
30. trzydzieści
40. czterdzieści
50. pięćdziesiąt
60. sześćdziesiąt
70. siedemdziesiąt
80. osiemdziesiąt
90. dziewięćdziesiąt
100. sto

3.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

3.2.1.

Conjugation of the verb *chcieć* in the present tense. The *-ę, -esz* conjugation

CHCIEĆ (to want)			
1. (ja)	chcę	1. (my)	chcemy
2. (ty)	chcesz	2. (wy)	chcecie
3. on, pan		3. oni, państwo,	
ona, pani	chce	panowie	chcą
ono, to		one, panie	

In Polish, many verbs belong to the conjugation *-ę, -esz*, e.g. the verbs with the infinitive suffix *-ować, -iwać, -ywać*. It is worthy of note that the verbs with the morpheme *-ować, -iwać, -ywać* in the infinitive take the morpheme *-uje* in the present tense and are inflected in the same way as the verb *studiować*.

STUDIOWAĆ (to study)			
1. (ja)	studiuję	1. (my)	studiujemy
2. (ty)	studiujesz	2. (wy)	studiujecie
3. on, pan		3. oni, państwo,	
ona, pani	studiuje	panowie	studiują
ono, to		one, panie	

3.2.2.

Conjugation of the verb *mówić* in the present tense. The *-ę, -isz* conjugation, part 1

MÓWIĆ (to speak)			
1. (ja)	mówi-ę	1. (my)	mów-imy
2. (ty)	mów-isz	2. (wy)	mów-icie
3. on, pan		3. oni, państwo,	
ona, pani	mów-i	panowie	mówi-ą
ono, to		one, panie	

3.2.3.

Conjugation of the verb *rozumieć* in the present tense. The *-m, -sz* conjugation, part 2

The verb *rozumieć* 'to understand, comprehend, see' belongs to the conjugation *-m, -sz* and it inflects in the following way:

ROZUMIEĆ (to understand)			
1. (ja)	rozumie-m	1. (my)	rozumie-my
2. (ty)	rozumie-sz	2. (wy)	rozumie-cie
3. on, pan		3. oni, państwo,	
ona, pani	rozumie	panowie	rozumie-ją
ono, to		one, panie	

Here are some examples of this verb as used in sentences:

- Robert, czy rozumiesz po angielsku?
- Tak, rozumiem dobrze po angielsku.

- Michel, czy rozumiesz po japońsku?
- Nie, nie rozumiem po japońsku.

- Czy rozumieją państwo ten tekst?
- Ja rozumiem dość dobrze ten tekst.
- A ja rozumiem bardzo słabo.
- Przepraszam, ale ja nie rozumiem.

	forename <i>imię</i>	family name <i>nazwisko</i>
<i>Nazywam się</i>		<i>Kowalski.</i>
<i>Nazywam się</i>	<i>Jan</i>	<i>Kowalski.</i>
<i>Jestem</i>	<i>Robert</i>	<i>Nowak.</i>

In unofficial introduction, the forename suffices, often in a diminutive:

Jestem Robert.

Jestem Maria.

Na imię mi Robert.

Na imię mi Marysia.

(*na imię mi* = my name is)

In Poland it is not customary to introduce oneself in public places, at meetings, before delivering a speech, etc. That is why, normally, a chairman would ask a speaker to introduce himself.

3.3.2.

Introducing other people

Introducing someone formally, we use the following formulas:

Proszę pani, chciałbym pani przedstawić + Ac.

Proszę pana, chciałbym panu przedstawić + Ac.

(Sir/Madam, let me introduce Mr./Mrs...)

The formal response to this introduction is:

Bardzo mi miło panią (pana) poznać. (Nice to meet you.)

Often it is shortened to: *Bardzo mi miło.*

Unofficial introduction is often preceded by the question:

Przepraszam, czy wy się znacie?

(Do you know each other?)

(*Przepraszam,*) *czy znasz + Ac.?*

e.g. *Przepraszam, czy znasz Roberta?*

The form of informal introduction is:

Chcę ci przedstawić + Ac.

e.g. *Chcę ci przedstawić kolegę. To jest Robert, polski student.*

We react to such a presentation with the expressions: *Bardzo mi miło* or *Cześć*.

Note: Introducing themselves, Poles usually pronounce their names very fast and indistinctly, not realizing that especially their family names are hard to pronounce and remember for foreigners. Do not hesitate to ask them to repeat their names once more, using the phrases:

- Przepraszam panią (pana), czy może pani (pan) powtórzyć + Ac.*
 e.g. *Przepraszam panią, czy może pani powtórzyć swoje nazwisko?*
Przepraszam pana, czy może pan powtórzyć swoje imię?
Przepraszam, czy możesz powtórzyć swoje imię?

3.3.3.

Using diminutives of names

Polish names always have their official form stated in documents, and the unofficial form used in the family circle, among friends, etc. The semantic characteristic feature of diminutives is that they express intimacy and a friendly attitude on the part of the speaker. Their phonetic characteristic feature is that they often contain soft consonants (*ś, ź, ć, dź, ń*), e.g.

<i>Anna</i>	– <i>Ania</i>	<i>Adam</i>	– <i>Adaś</i>
<i>Agnieszka</i>	– <i>Agnisia</i>	<i>Jan</i>	– <i>Janek/Jaś</i>
<i>Barbara</i>	– <i>Basia</i>	<i>Jerzy</i>	– <i>Jurek</i>
<i>Katarzyna</i>	– <i>Kasia</i>	<i>Krzysztof</i>	– <i>Krzysiek, Krzyś</i>
<i>Krystyna</i>	– <i>Krysia</i>	<i>Marek</i>	– <i>Mareczek</i>
<i>Maria</i>	– <i>Marysia</i>	<i>Wojciech</i>	– <i>Wojtek, Wojtuś</i>

Diminutives are also used in formal dealings, with a certain degree of intimacy, and thus we may hear such expressions as:

- *pani Ania*
- *pani Basia*
- *pan Janek*
- *pan Krzyś*

3.3.4.

National identification and language

In order to define one's nationality and ethnicity in Polish we use nouns:

<i>To jest Polak.</i>	<i>On jest Polakiem (Instr.).</i>
<i>To jest Polka.</i>	<i>Ona jest Polką (Instr.).</i>

Forms in the instrumental will be discussed in Lesson 5 (see 5.2.2.–5.2.4.).

Note that both the names of countries and the nationalities we spell with a capital letter.

Adjectives are used in reference to citizens:

To jest obywatel czeski.
Jestem obywatelem amerykańskim.

These adjectives, added to a name of merchandise, mean **made in, coming from**, etc., e.g.:

To jest angielska książka.
To jest amerykańska literatura.
To jest hiszpańska muzyka.

Expressions such as *po polsku* are used only together with verbs *mówić* (to speak), *rozumieć* (to understand), *pisać* (to write), *czytać* (to read), e.g.:

Czy mówisz po francusku?
Mówię dobrze po francusku.
Nie mówię, ale rozumiem po francusku.

In other contexts we use such expressions as *język angielski* or adjectives alone if it is clear that we talk about a language:

Znam język angielski.
Znam angielski.
Język angielski podoba mi się.
Angielski podoba mi się.

The degrees of one's command of a language: *biegle* (6), *bardzo dobrze* (5), *dobrze* (4), *dość dobrze* (3,5), *słabo* (3), *bardzo słabo*, *trochę* (2,5).

3.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

3.4.1.

Use the correct forms of the verb *studiować*:

Example:

Agnieszka *studiuje* język hiszpański.

My język polski. Czy ty język francuski? Tak, ja
. język francuski i hiszpański. Robert język angielski.
Michel i Peter język polski. Wy język polski?

3.4.2.

Use the correct forms of the verb *chcieć*:

Example:

Peter *chce* studiować język polski.

My studiować język polski. Czy ty studiować historię? Ja nie, ale Michel studiować historię. Czy wy studiować w Warszawie? My nie, ale oni studiować w Warszawie. Robert studiować ekonomię, ale Agnieszka nie Robert i Agnieszka być w Krakowie. Czy pan studiować język francuski? Ja nie, ale pani

3.4.3.

Complete the sentences as in the example:

Example:

To jest Agnieszka. To *Polka*. Ona mówi *po polsku*.

To jest Michel.	To	On mówi
To jest Miyuki.	To	Ona mówi
To jest Peter.	To	On mówi
To jest Robert.	To	On mówi

3.4.4.

Complete the sentences as in the example:

Example:

To jest Pierre. To **Francuz**. On mówi **po francusku**.

To jest Helga. To

Ona mówi

To jest Caetano. To

On mówi

To jest Tokimasa. To

On mówi

To jest Jose. To

On mówi

To jest Amelie. To

Ona mówi

To jest Regina. To

Ona mówi

3.4.5.

Answer the questions as in the example:

Example:

Czy Agnieszka mówi dobrze po hiszpańsku?

[5] Ona mówi **bardzo dobrze** po hiszpańsku.

Czy Michel mówi dobrze po francusku?

[6]

Czy Miyuki mówi dobrze po polsku?

[3,5]

Czy Peter mówi dobrze po rosyjsku?

[4]

Czy Peter mówi dobrze po polsku?

[5]

Czy Robert mówi dobrze po angielsku?

[4]

Czy pan Nowak mówi dobrze po niemiecku?

[3,5]

A ty? Czy ty mówisz dobrze po polsku?

.....

3.4.6.

Add up the numbers and give the sum:

Example:

$90 + 10 = 100$ *Dziewięćdziesiąt dodać dziesięć równa się sto.*

$20 + 10 =$

$40 + 9 =$

$60 + 12 =$

$80 + 14 =$

$80 + 20 =$

$90 + 13 =$

3.4.7.

Subtract the numbers and give the result:

Example:

$100 - 20 = 80$ *Sto odjąć dwadzieścia równa się osiemdziesiąt.*

$92 - 8 =$

$76 - 9 =$

$44 - 10 =$

$25 - 6 =$

$37 - 5 =$

$59 - 13 =$

3.4.8.

Write out the numbers in full. Underline these parts of words which are equivalent to the English *-teen* (15 = fifteen) and *-ty* (40 = forty):

12 20

40 14

16 60

50 15

13 30

70 17

3.4.9.

Complete the text with the appropriate letters. Refer back to 0.5.1. and give the rule to explain the spelling:

Dwana..cie doda.. sze.... równa się osiemna..cie.

Dwadzie..cia doda.. pię.. równa się dwadzie..cia pię..

Trzydzie..ci odją.. dziewię.. równa się dwadzie..cia jeden.

Czterdzie..ci odją.. sze.... równa się trzydzie..ci cztery.

3.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

3.5.0.

Do you remember what happened in the first lesson? Say it in Polish using the present tense.

3.5.1.

Introduce yourself to a student.

3.5.2.

Introduce yourself to the instructor.

3.5.3.

Introduce yourself to your professor.

3.5.4.

You would like to introduce your friend to other students. What would you say?

3.5.5.

Together with your friend you are waiting for somebody you have never met. Introduce yourself and your friend following the model:

– Przepraszam, czy pani Ewa Kowalska?

– Tak.

– Jestem A to

– Bardzo mi miło.

- Przepraszam, czy pan Jan Nowak?
- Tak.
- Nazywam się A to
- Miło mi pana (panią) poznać.

3.5.6.

Introduce your friend to the professor, following the model:

Proszę (1), chciałbym (2)
 przedstawić (3) To jest (4)

Proszę (1), chciałabym (2)
 przedstawić (3) To jest (4)

- 1: *pana, pani*
- 2: *panu, pani*
- 3: *kolegę, koleżankę*
- 4: your colleague's name

3.5.7.

Answer these questions about yourself:

- Jak masz na imię?
- Jak się nazywasz?
- Jak się masz?
- Czy jesteś zmęczony (zmęczona)?
- Co studiujesz?
- Czy masz brata?
- Czy masz siostrę?

3.5.8.

You would like to get to know somebody. Ask him or her as many questions as you can.

3.5.9.

Following the model from 3.5.6. introduce your brother and sister to your professor.

- 1: *pana, pani*
- 2: *panu, pani*
- 3: *brata, siostrę*
- 4: your brother's name, your sister's name

3.5.10.

Following the model from 3.5.6. introduce your parents to your professor:

1: *pana, pani*

2: *panu, pani*

3: *matkę, ojca*

Your parents should tell him or her their names.

3.5.11.

Ask your classmates some questions in order to find out who has a brother and a sister.

3.5.12.

At the Okęcie airport in Warsaw Robert introduced Michel to Agnieszka. Complete the dialogue between them:

Robert: Agnieszka, jest mój On na Michel.

On po polsku.

Michel, to Agnieszka, moja

Michel: Bardzo miło.

Agnieszka: mi miło.

3.5.13.

In small groups role-play a situation in which Robert introduces Michel to Agnieszka's father, Mr Nowak.

Lekcja 4

Michel arrives at the dormitory. From the reception he gets the key and goes to room 207. It is his room. He will live here with a German, Peter.

Michel is thirsty. He asks what he can buy at the dorm in the evening. Peter offers him his beer. Later they go together to a cafe.

You will learn to make and use forms of the Accusative singular. It is an important grammatical case, because it serves to express the direct object in Polish.

Lekcja 4

4.1. Mam tu mieszkać.

4.1.1. Uniwersytet Jagielloński. Instytut Polonijny. Hotel studencki. Recepcja. *университет*

Michel: Dobry wieczór.

Pani: Dobry wieczór.

Michel: Jestem Michel Deschamps. Mam tu mieszkać.

Pani: Tak, jest pan na liście. *улице*
Proszę paszport.

4.1.2. Hotel studencki. Pokój 207. Są tu Peter i Miyuki. Wchodzą Michel i Robert. *госты*

Michel: Cześć, jestem Michel. Mam tu mieszkać. *дог*

Peter: Cześć. Mam na imię Peter. A to nasza sąsiadka, Miyuki. *дог*

Miyuki: Cześć.

Michel: Przepraszam, ale wy się nie znacie. To jest Robert, mój kolega. To prawdziwy polski student. *улице*

4.1.3. Dom studencki. Pokój 207.

Później. Są tu Michel i Peter.

Michel: Oh, pić!... Czy mogę tu
coś kupić?

Peter: Tak, jest tu kawiarnia
i klub. Klub jest już zamknięty, ale kawiarnia jest
otwarta. Wiesz, ja mam
piwo... Jeśli chcesz...

Michel: Proszę, jeśli jesteś tak
miły. Ale potem chcę zo-
baczyć kawiarnię. Pójd-
dziesz?

Peter: Chętnie.

Vocabulary

chętnie Adv. *willingly, with pleasure*

hotel (m G hotelu) *hotel*

imię (n G imienia) *first name,*

Christian name

instytut (m G instytutu) *institute*

jeśli *if*

kawiarnia (f G kawiarni) *café*

kupić + Ac. (kupię, kupisz Perf.) *to*
buy

lista (f G listy, L na liście) *list, register*

mój, moja, moje *my, mine*

na + Ac. *for*

nasz, nasza, nasze *our, ours*

paszport (m G paszportu) *passport*

pić + Ac. (piję, pijesz Imperf.) *to drink*

piwo (n G piwa) *beer*

pójść (pójdę, pójdziesz Perf.) *to go (on*
foot)

pokój (m G pokoju) *room*

prawdziwy, -a, -e *true*

repcja (f G recepcji) *reception desk*

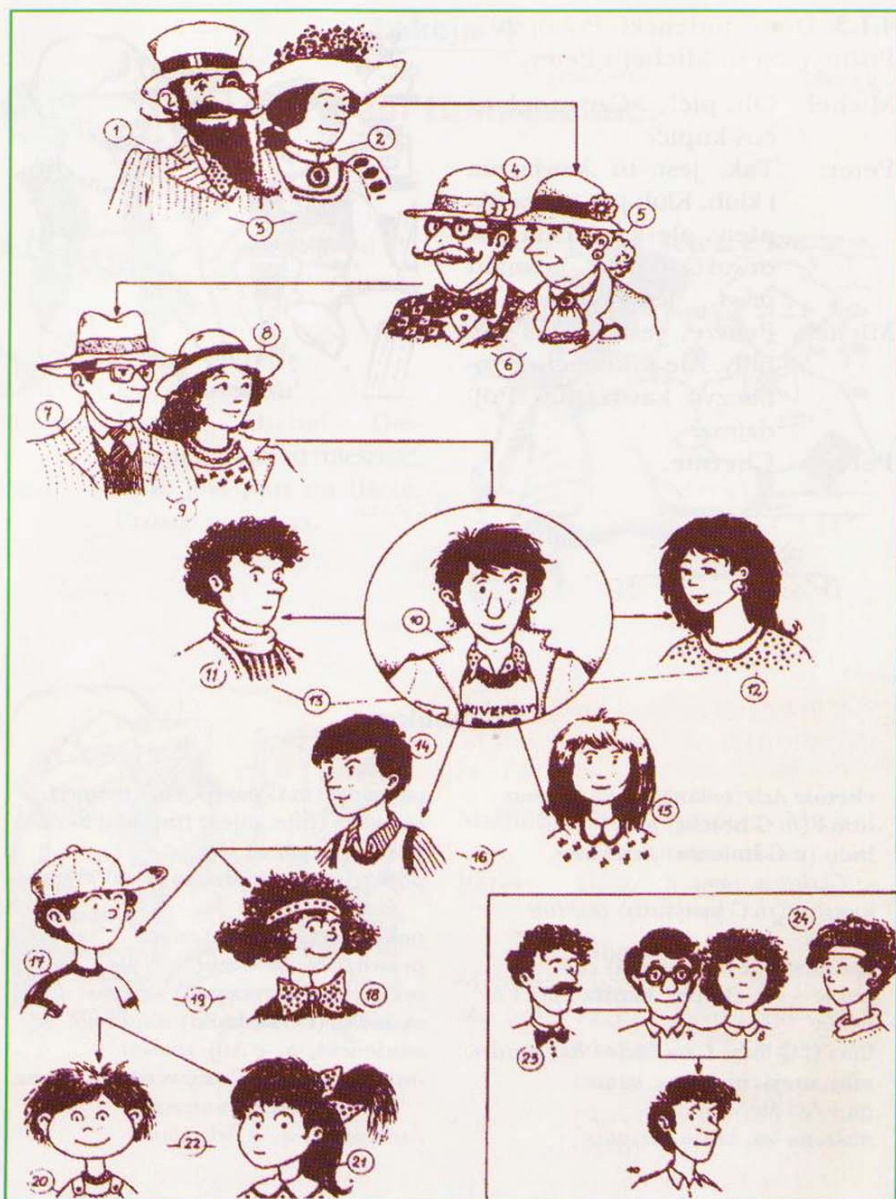
sąsiadka (f G sąsiadki) *neighbour*

studencki, -a, -e Adj. *student*

uniwersytet (m G uniwersytetu, L na

uniwersytecie) *university*

zamknięty, -a, -e Adj. *closed*

4.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

4.2.0.

The mechanism of case forming

In order to get acquainted with the mechanism of case forming, let us compare the following forms:

Robert
Polska

Roberta
w Polsce

In each example both forms are variants of the same word. Both have a common constituent part. This common, repeated part is called a **stem**. A stem carries the lexical meaning of a given word. The part which distinguishes one form from another is the **ending** and the **preposition**. The ending expresses three grammatical categories all at once: case, number and gender. The quoted words may be divided into stems and endings in this way:

Robert-∅
Polsk-a

Robert-a
w Polsc-e

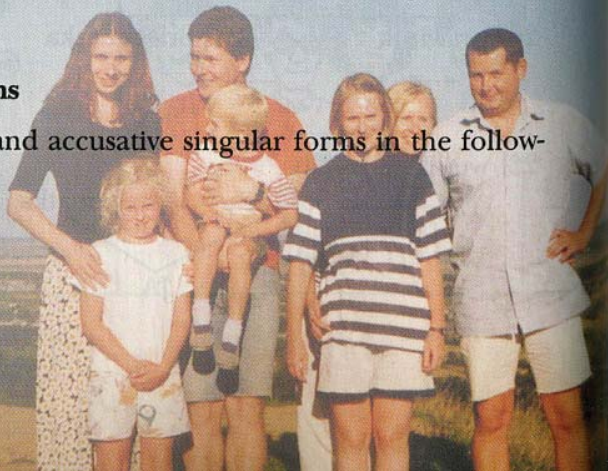
In the word *Polsce*, the ending is *-e*. The form *w Polsce* differs, however, from the form *Polska* in an additional change of *k* into *c*. This change takes place regularly in the discussed case. Such a change of phone occurring in the last part of stem is called **alternation**. In Polish, alternations are accompanied by the change of endings.

Alternations are present in many languages, e.g. in English.

4.2.1.

Accusative singular of nouns

Compare the nominative and accusative singular forms in the following sentences:

Verb	Nom. sg.	Verb	Acc.	Endings
To jest	<i>paszport.</i>	Proszę	<i>paszport.</i>	
To jest	<i>pokój.</i>	Mam	<i>pokój.</i>	Acc. = Nom.
To jest	<i>akademik.</i>	Znam	<i>akademik.</i>	
To jest	<i>student.</i>	Znam	<i>studenta.</i>	
To jest	<i>Robert.</i>	Znam	<i>Roberta.</i>	-a
To jest	<i>Jan Nowak.</i>	Znam	<i>Jana Nowaka.</i>	
To jest	<i>kolega.</i>	Mam	<i>kolegę.</i>	-ę
To jest	<i>studentka.</i>	Znam	<i>studentkę.</i>	
To jest	<i>sąsiadka.</i>	Znam	<i>sąsiadkę.</i>	-ę
To jest	<i>Agnieszka.</i>	Znam	<i>Agnieszkę.</i>	(except:
To jest	<i>mama.</i>	Znam	<i>mamę.</i>	<i>panią)</i>
To jest	<i>pani Nowak.</i>	Znam	<i>panią Nowak.</i>	
To jest	<i>imię.</i>	Znam	<i>imię.</i>	Acc. =
To jest	<i>nazwisko.</i>	Znam	<i>nazwisko.</i>	Nom.

As you can see, the accusative form of male inanimate nouns (i.e. names of things – see 1.2.2.) and neuter nouns is the same as nominative. Male animate nouns take the ending *-a*, which is added to the stem. Male nouns ending in *-a* and the feminine nouns take the ending *-ę* (except the form *panią*), which replaces the nominative ending *-a*.

The accusative form is used for the direct object following transitive verbs.

4.2.2.

Accusative singular of modifiers

In Polish, the function of noun modifiers may be performed by adjectives, pronouns and ordinal numerals. All of them change in the same way, which is called an adjective–pronoun inflection.

Verb	Nom. sg.	Verb	Acc. sg.
To jest	<i>ładny pokój.</i>	Mam	<i>ładny pokój.</i>
To jest	<i>zdolny student.</i>	Znam	<i>zdanego studenta.</i>
To jest	<i>polski student.</i>	Znam	<i>polskiego studenta.</i>
To jest	<i>dobry kolega.</i>	Mam	<i>dobrego kolegę.</i>
To jest	<i>dobra studentka.</i>	Znam	<i>dobrą studentkę.</i>
To jest	<i>miła sąsiadka.</i>	Mam	<i>miłą sąsiadkę.</i>
To jest	<i>ładne imię.</i>	Masz	<i>ładne imię.</i>

Adjectives referring to masculine inanimate and neuter nouns take in the accusative the same forms as in the nominative. Masculine adjectives referring to animate nouns take in the accusative the *-ego* ending, and female adjectives, the ending *-ą*. Note that the singular *-i* appears between the stems ending in *k*, *g*, and the ending *-ego*. The *-i* marks palatalization of *k* and *g*.

4.2.3.

Accusative of personal pronouns

Nom.	<i>ja</i>	<i>ty</i>	<i>on</i>	<i>ona</i>	<i>ono</i>	<i>my</i>	<i>wy</i>	<i>oni</i>	<i>one</i>
Acc.	<i>mnie</i>	<i>cię</i> <i>ciebie</i>	<i>go</i> <i>jego</i> <i>niego</i>	<i>ją</i> <i>nią</i>	<i>je</i> <i>nie</i>	<i>nas</i>	<i>was</i>	<i>ich</i> <i>nich</i>	<i>je</i> <i>nie</i>

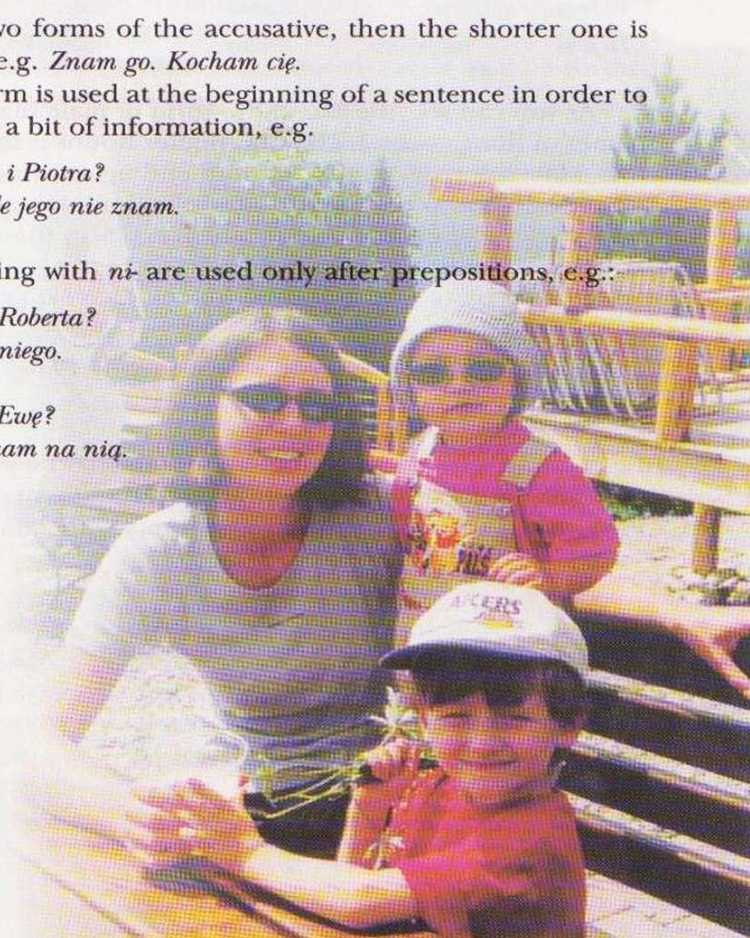
If there are two forms of the accusative, then the shorter one is used after a verb, e.g. *Znam go. Kocham cię.*

The longer form is used at the beginning of a sentence in order to juxtapose or stress a bit of information, e.g.

- *Znasz Basię i Piotra?*
- *Znam ją, ale jego nie znam.*

The forms beginning with *ni-* are used only after prepositions, e.g.:

- *Czekasz na Roberta?*
- *Czekam na niego.*
- *Czekasz na Ewę?*
- *Nie, nie czekam na nią.*

4.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

4.3.1.

Asking about people and things in the accusative

Accusative questions:

a) asking about people:

Kogo znasz?

Kogo pani zna?

Znam Agnieszkę. Znam ją.

Znam Roberta. Znam go.

b) asking about things:

Co masz?

Co studiujesz?

Co pani ma?

Co pani studiuje?

Positive answer:

Mam + Ac.

Studiuję + Ac.

c) yes/no question:

Answer:

(Czy) znasz + Ac.

Tak, znam + Ac.

Nie, nie znam.

Znam + Ac.

Nie, nie znam + Gen.

d) complex sentence:

Wiem, że + subordinate clause.

Czy wiesz, że Michel jest tu?

Wiem, że Michel jest tu.

Nie wiem, czy Michel jest tu.

Examples:

Czy Agnieszka zna Roberta?

Tak. Ona zna Roberta bardzo dobrze.

Ona zna go.

Czy Agnieszka zna Petera?
Nie. Ona nie zna Petera.
Ona nie zna go.

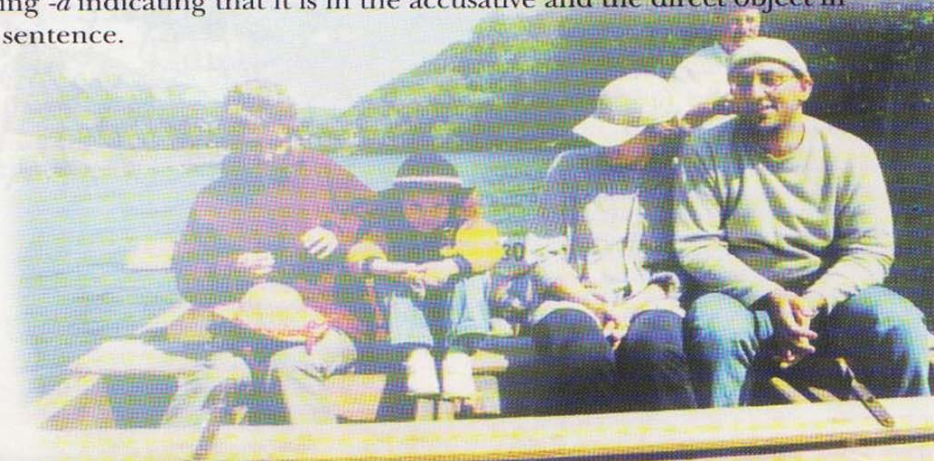
Kogo zna Agnieszka?
Agnieszka zna Roberta i Michela.
Ona zna Roberta bardzo dobrze,
a Michela zna trochę.

The same may be expressed in Polish differently:

*Agnieszka zna Roberta i Michela.
Roberta zna bardzo dobrze, a Michela trochę.*

In the second sentence, the subject *Agnieszka* does not appear because it is already known from the first sentence. The direct object *Roberta* appears before the verb *zna*, because the form *Roberta* has the ending *-a* indicating that it is in the accusative and the direct object in the sentence.

4.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

4.4.1.

Use nouns and adjectives in the accusative singular:

Example:

To jest pani Maria. Czy **znasz panią Marię**?

- To jest Robert Kowalski. Czy
- To jest Agnieszka Nowak. Czy
- To jest Maria Nowak. Czy
- To jest Jan Nowak. Czy
- To jest Michel. Czy
- To jest język polski. Czy
- To jest literatura polska. Czy
- To jest Polska. Czy
- To jest Warszawa. Czy
- To jest Kraków. Czy
- To jest mój kolega. Czy
- To jest moja koleżanka. Czy

4.4.2.

Use the correct forms of the verb **znać**:

Example:

Czy pani **zna** Roberta?

- Ja nie Michela. Czy wy Roberta? Pan profesor
Agnieszkę. My dobrze Michela. Czy ty Petera?
Agnieszka i Robert Michela. Czy Michel język polski?
Czy ty Warszawę i Kraków?

4.4.3.

Use the correct forms of the adjective **ładny**:

Example:

Mam **ładny** pokój.

- Znam studentkę. Masz kolegę. Agnieszka ma
... chłopca. Znam lotnisko. Czy znasz studenta?

Czy ona ma matkę? Czy on ma ojca? Znamy kawiarnię. Czy znasz klub?

4.4.4.

Use the correct forms of the modifiers:

Example:

Masz (ładny) **ładne** imię.

Mam (miły) sąsiadkę. Znasz (dobry) studentkę.
Mamy (dobry) kolegę. Czy znasz tego (polski) studenta? Znaście (zdolny) studenta? Czy macie (ładny) pokój? Mam bardzo (dobry) ojca i bardzo matkę.

4.4.5.

Use the correct forms of personal pronouns:

Example:

Znasz Roberta? Tak, **znam go dobrze!**

Znasz mnie? Tak,
Znasz Agnieszkę? Tak,
Znasz Michela? Tak,
Znasz panią Nowak? Tak,
Znasz nas? Tak,
Znasz Petera i Michela? Tak,
Znasz Agnieszkę i Ewę? Tak,

4.4.6.

Use nouns and adjectives in the accusative singular:

Example:

Robert studiuje **ekonomię** (ekonomia).

Agnieszka studiuje (literatura hiszpańska).
My studiujemy (biologia). Czy wy studiujecie
(historia). Oni studiują (socjologia), a one studiują
..... (język angielski). Czy on studiuje
..... (filozofia)? Ty studiujesz
(architektura), a ona studiuje (sztuka).

4.4.7.

Replace nouns using personal pronouns in the accusative singular:

Example:

Czy Michel czeka na Roberta? Tak, *czeka na niego.*

Czy Robert czeka na Agnieszkę? Tak,

Czy Peter czeka na mnie? Tak, (ty)

Czy Michel czeka na Petera? Tak,

Czy Adam czeka na ciebie? Tak, (ja)

Czy pani Maria czeka na was? Tak, (my)

4.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

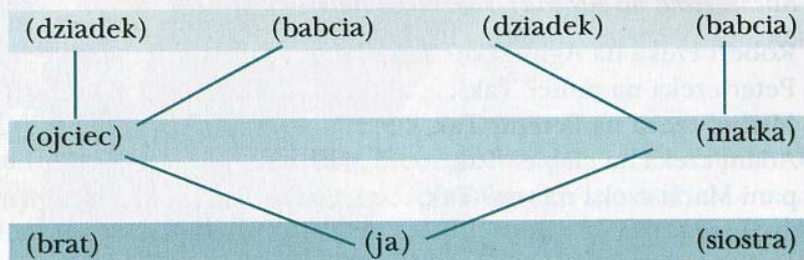
4.5.1.

Talk to a person from your group and complete the form below. Next, introduce them and their family to the group.

Nazwisko:	RODZINA
Imię / imiona:	Ojciec i matka:
Adres:	Nazwisko:
Ulica:	Imię / imiona:
Kod pocztowy:
Miejscowość:	Wiek:
Państwo:	Zawód:
Telefon:
Fax:	Dzieci:
E-mail:	Imiona:
Wiek: lat (a)	Wiek:
Stan cywilny:
Dzieci:
Zawód:

4.5.2.

Complete your family tree and introduce your family to the group.

Mam na imię Mam lat(a). Mój ojciec ma na imię Moja matka Mam rodzeństwo, brata i siostrę. Mój brat ma na imię, a moja siostra ma na imię On ma lat(a), a ona

4.5.3.

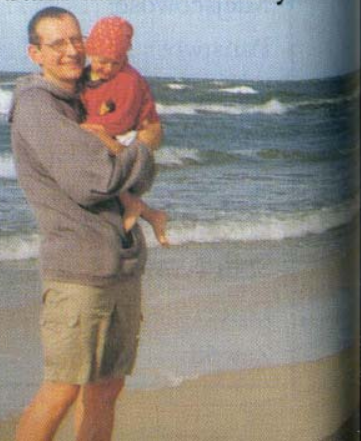
Put the dialogue in the correct order and act it out in front of the group.

1	- Dobry wieczór.
	- Bardzo mi miło panią poznać.
	- Tak, nazywam się Maria Nowak.
	- Mnie również miło.
	- Dobry wieczór panu.
	- Pani Nowak?

4.5.4.

Rearrange the letters in the words below to obtain names of family members.

- jekwu
- nukw
- ciecoj
- ciabab
- ratb
- ciacio
- dziroce
- dkodziawie

4.5.5.

Where are they from? What languages do they speak? Complete the table and talk about the people as in the example.

Lucia Bianchi	Włochy	po włosku
Teixeira Lemos	Brazylia	
Monika Grzegorzewska		po polsku
Tatiana Demidova		po rosyjsku
Jacques Martineau	Francja	
Markus Biechele		

Lucia Bianchi jest Włoszką. Mówi po włosku.

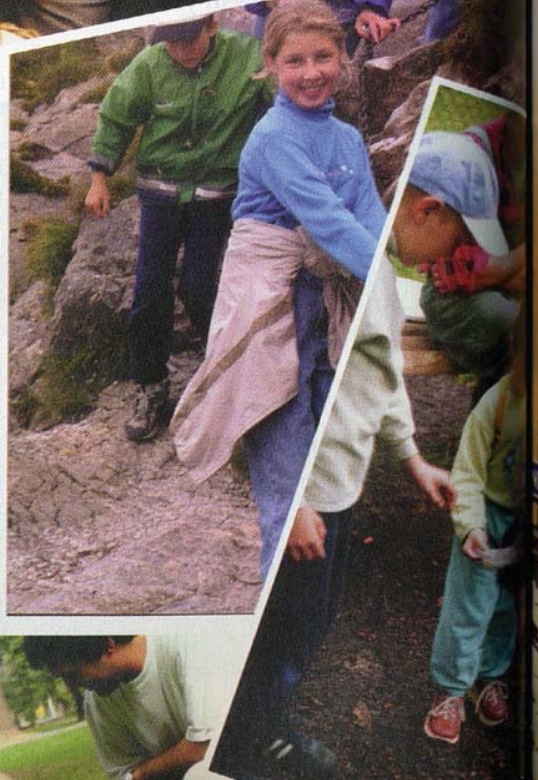
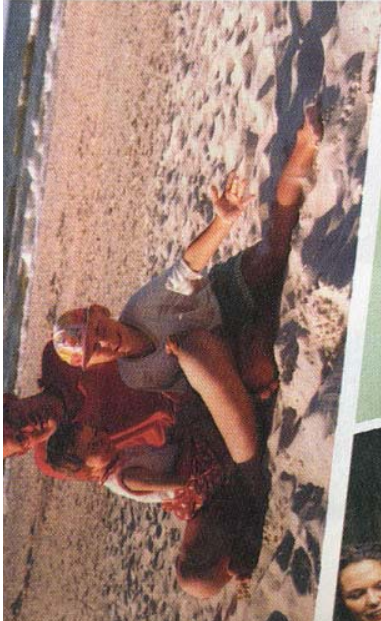
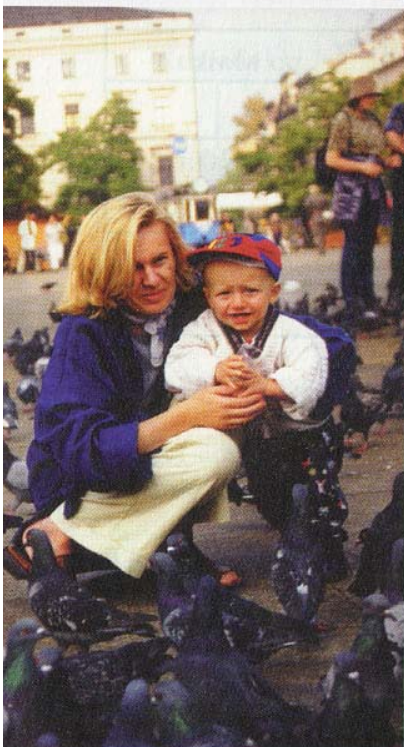
Teixeira Lemos jest...

4.5.6.

PROJECT: "A Polish family"

Work in pairs. Prepare a family tree of a Polish family and talk about it to other learners in your group.

Lekcja 5

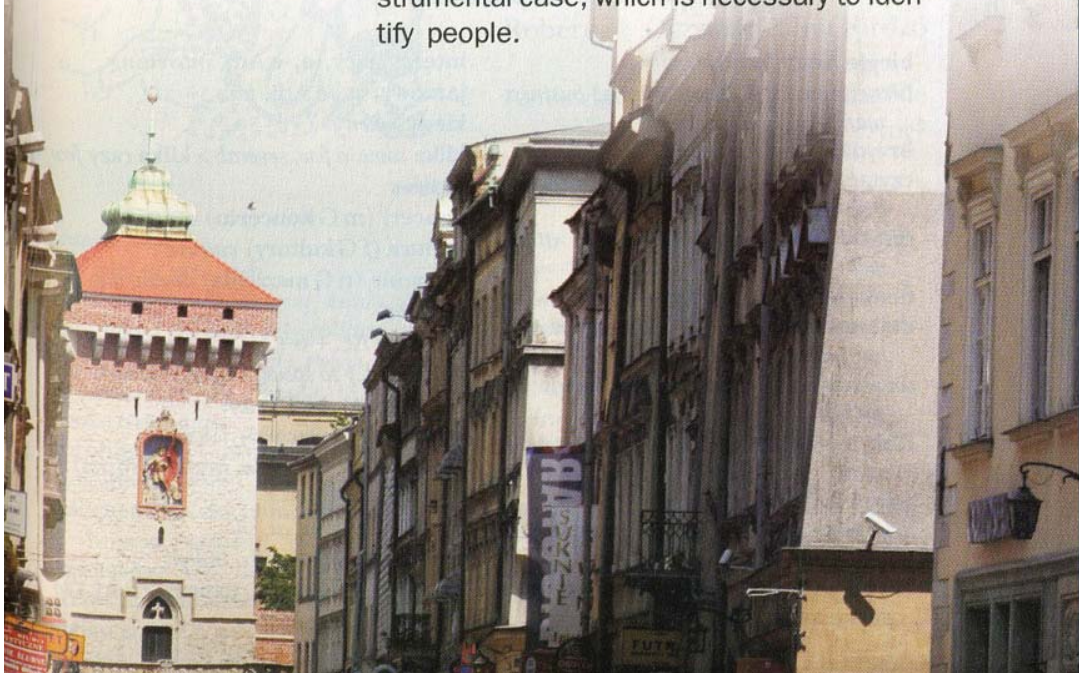

Agnieszka wants to know more about Michel. That's why she asks Robert when and where he met Michel. She wants to know what Michel is really like.

Michel's mother lives in Lille, France. He first studied in Paris, and now he studies in Kraków, because he is interested in Polish problems. He wants to be a journalist.

The text about Michel is a review of what you already can say in Polish about people, for example about yourself. To write a text about yourself is the first practical project for you to complete.

You will learn how to create forms of the past tense of verbs and forms of the Instrumental case, which is necessary to identify people.

Lekcja 5

5.1. Jaki on jest naprawdę?

5.1.1. Michel jest Francuzem. ^{Przedtem} mieszkał w Lille, a teraz mieszka w Krakowie. Studiuje język i kulturę polską w ^{UJ}. Michel jest pilnym studentem.

On mówi biegle po francusku (jest Francuzem!), dobrze po angielsku i dość dobrze po polsku.

Michel zawsze interesował się kulturą, polityką i ekonomią. Teraz interesuje się specjalnie kulturą polską i polskimi problemami. On chce być dziennikarzem.

Michel ma kolegę, Roberta. Robert jest polskim studentem.

On studiuje ekonomię. Jest dobrym studentem. Chce być biznesmenem. To jego marzenie.

Robert ma dziewczynę. Ona ma na imię Agnieszka. Jest Polką. Studiuje język i literaturę hiszpańską. Interesuje się literaturą, filmem i muzyką. Teraz zaczęła interesować się Michelelem.

Vocabulary

biegle Adv. *fluently*

biznesmen (m G *biznesmena*) *businessman*

brzydki, -a, -e Adj. *ugly*

czytać + Ac. + o + L (*czytam, czytasz, czytają Imperf.*) *to read*

dobrze Adv. *well*; > **dość dobrze** *rather well*

dokładnie Adv. *exactly, precisely*

dziennikarz (m G *dziennikarza*) *journalist*

dziewczyna (f G *dziewczyny*) *girl, girlfriend*

film (m G *filmu*) *film, moving picture, movie*

grupa (f G *grupy*) *group*

interesować (*interesuję, interesujesz Imperf.*) *to interest*

interesować się + I (*interesuję się, interesujesz się*) *to be interested in*

interesujący, -a, -e Adj. *interesting*

jazzowy, -a, -e Adj. *jazz*

kiedy *when*

kilka *some, a few, several*; > **kilka razy** *few times*

koncert (m G *koncertu*) *concert*

kultura (f G *kultury*) *culture*

marzenie (n G *marzenia*) *dream, day-dream*

mówić + Ac. + o + L (*mówię, mówisz Imperf.*) *to speak, to say*; > **mówić po**

polsku *to speak Polish*

muzyka (f G *muzyki*) *music*

myśleć + o + L (*myślę, myślisz Imperf.*) *to think*

na + Ac.; + L *on, at, in*

naprawdę *truly, really, indeed*

nauczyć + G (*nauczę, nauczysz Perf.*) *to teach*

5.1.2. Kraków. Mieszkanie Agnieszki. Agnieszka rozmawia z Robertem.

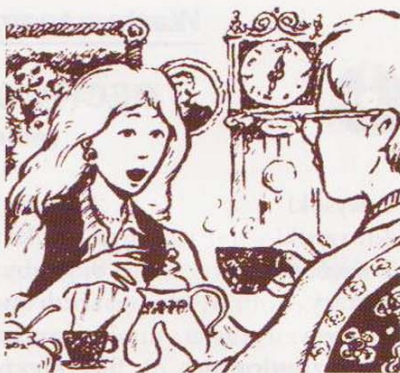
Agnieszka: Słuchaj, Robert, jak długo znasz Michela?

Robert: Właściwie już trzy lata, ale widziałem go tylko kilka razy.

Agnieszka: Poznałeś go w Krakowie?

Robert: Tak, był tu z grupą trzy lata temu. Byli w „Jaszczurach” – to był koncert jazzowy – i tam się poznaliśmy.

Agnieszka: Jest bardzo sympatyczny.

Robert: Tak, poza tym bardzo inteligentny i w ogóle – interesujący.

Agnieszka: Tak myślę. A czym on się interesuje?

Robert: Nie wiem dokładnie. Ale na pewno interesuje się kulturą, polityką, teraz językiem i kulturą polską. No i dziewczynami!

Agnieszka: Naprawdę?

Robert: Oczywiście. Jest bardzo przystojny, nie?

Agnieszka: No, nie jest brzydki. Nie wiesz, czy ma dziewczynę?

Vocabulary

nawet *even*

no well, so, now, then

pilny, -a, -e Adj. *diligent, hardworking*

polityka (f G **polityki**) *politics*

Polka (f G **Polki**) *Pole, Polish*

polski, -a, -e Adj. *Polish*

poza tym *besides*

problem (m G **problemu**) *problem*

przedtem *before*

słuchać + G (**słucham, słuchasz**

Imperf.) *to listen*

specjalnie Adv. *especially*

trzy lata temu *three years ago*

tylko *only*

uczyć się + G (**uczę się, uczysz się** Imperf.) *to learn*

w ogóle *in general*

widzieć + Ac. (**widzę, widzisz** Imperf.) *to see*

wiedzieć + Ac. (**wiem, wiesz, wiedza** Imperf.) *to know (an information)*

właściwie *exactly*

z + I *with*

zacząć + Ac. (**zacznę, zaczniesz** Perf.) *to begin, to start*

zawsze *always, ever*

znać + Ac. (**znam, znasz, znają** Imperf.) *to know (a person or a place, city etc.)*

CECHY CZŁOWIEKA

(adjectives)

1. wysoki	2. niski	3. ładny
4. brzydki	5. piękny	6. bardzo brzydki
7. szczupły	8. gruby	9. młody
10. stary	11. zdrowy	12. chory
13. czysty	14. brudny	15. dobrze zbudowany
16. źle zbudowany	17. bogaty	18. biedny

5.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

5.2.1.

Conjugation of verbs in the past tense

All Polish verbs follow the same pattern to form past tense, even the irregular verbs. Only the infinitive stem may cause some problems, because the last syllable of the stem may undergo alternations, so it is necessary to pay attention to that. Another difficulty is gender expressed in the past tense forms. As it has been said, in the present tense there are three genders (masculine, feminine, neuter). Usually, masculine and feminine genders are used, neuter being employed only in the third person.

In plural, there are only two genders: virile and nonvirile. Virile is used whenever we refer to groups of men (*panowie*), or groups of people comprising at least one man (*państwo*). In reference to groups of women, animals or things we use nonvirile gender.

BYĆ (to be) – past tense			
sg.	masc.	fem.	neut.
1. (<i>ja</i>)	by-łem	by-łam	–
2. (<i>ty</i>)	by-łeś	by-łaś	–
3. <i>on, pan</i>	by-ł	–	–
<i>ona, pani</i>		by-ła	–
<i>ono, to</i>			by-ło

pl.	virile	nonvirile
1. (<i>my</i>)	by-liśmy	by-łyśmy
2. (<i>wy</i>)	by-liście	by-łyście
3. <i>oni, państwo,</i>	by-li	–
<i>panowie</i>		
<i>one, panie</i>	–	by-ły

As you can see, the past tense is formed by adding to the infinitive stem (*by-*) groups of morphemes which have particular functions.

Here are the constituent parts of the form *byłaś*.

<i>by</i> infinitive stem	<i>ł</i> past tense morpheme	<i>a</i> fem. gender morpheme	<i>ś</i> 2 nd person ending
------------------------------	------------------------------------	-------------------------------------	--

Remember that the past tense 2nd person sg. ending is *-ś*, and the present tense 2nd person sg. ending is *-sz* (except for *jesteś*). This rule will help you to avoid many spelling mistakes!

In order to see how our rules for forming the past tense work let us consider the past tense of three verbs: *mieć* (masculine forms), *przepraszać* (feminine forms), and *mówić* (masculine forms):

	masculine	feminine	masculine
1. (<i>ja</i>)	<i>miałem</i>	<i>przepraszałam</i>	<i>mówiłem</i>
2. (<i>ty</i>)	<i>miałeś</i>	<i>przepraszałaś</i>	<i>mówiłeś</i>
3. <i>on, pan</i> <i>ona, pani</i> <i>ono</i>	<i>miał</i>	<i>przepraszała</i>	<i>mówił</i>
1. (<i>my</i>)	<i>mieliśmy</i>	<i>przepraszałyśmy</i>	<i>mówiliśmy</i>
2. (<i>wy</i>)	<i>mieście</i>	<i>przepraszałyście</i>	<i>mówiliście</i>
3. <i>oni, państwo</i> <i>panowie,</i> <i>one, panie</i>	<i>mie</i>	<i>przepraszały</i>	<i>mówili</i>

5.2.2.

Instrumental singular and plural of nouns

	Nom. sg.	Nom.	V	Instr.
<i>To jest</i>	<i>Francuz.</i>	<i>Michel</i>	<i>jest</i>	<i>Francuz-em.</i>
<i>To jest</i>	<i>profesor.</i>	<i>Pan Nowak</i>	<i>jest</i>	<i>profesor-em.</i>
<i>To jest</i>	<i>student.</i>	<i>Michel</i>	<i>jest</i>	<i>student-em.</i>
<i>To jest</i>	<i>historyk.</i>	<i>Pan Nowak</i>	<i>jest</i>	<i>historyki-em.</i>
<i>To jest</i>	<i>Polak.</i>	<i>Robert</i>	<i>jest</i>	<i>Polaki-em.</i>
<i>To jest</i>	<i>kolega.</i>	<i>Michel</i>	<i>jest</i>	<i>koleg-ą.</i>
<i>To jest</i>	<i>Polka.</i>	<i>Agnieszka</i>	<i>jest</i>	<i>Polk-ą.</i>
<i>To jest</i>	<i>studentka.</i>	<i>Ona</i>	<i>jest</i>	<i>studentk-ą.</i>
<i>To jest</i>	<i>dziewczyna.</i>	<i>Ona</i>	<i>jest</i>	<i>dziewczyn-ą.</i>
<i>To jest</i>	<i>dziecko.</i>	<i>Krzyś</i>	<i>jest</i>	<i>dziecki-em.</i>
<i>To są</i>	<i>Ania i Krzyś.</i>	<i>Oni</i>	<i>są</i>	<i>uczni-ami.</i>

The instrumental singular of masculine nouns ending in a consonant is formed by adding the ending *-em* to the stem. Stems with *-k*, *-g* in the final position are palatalized before the ending *-em*, which is marked by the *-i* preceding the ending, e.g. *Robert jest Polakiem*.

The ending *-em* is also used to form the instrumental sg. of the neuter nouns. In this case, the ending *-em* replaces the nominative ending *-o*, *-e*, *-ę*. Here as well the *-k*, *-g* at the end of the stem is palatalized, e.g. *Krzyś jest dzieckiem*.

The instrumental sg. of feminine nouns (and those masculine nouns which end in *-a*) is formed by adding the ending *-ą*.

Instrumental plural of all genders is formed by adding the ending *-ami* to the stem, e.g.:

Agnieszka i pani Nowak są Polkami.

Agnieszka, Robert i pan Nowak są Polakami.

Agnieszka, Michel i Robert są studentami.

Exception: *Ania i Krzyś są dziećmi*.

5.2.3.

Syntactic functions of the instrumental, part 1

A. Predicative word of a compound predicate takes instrumental, if the predicative word is a single noun or a noun and an adjective, e.g.:

Jestem Polką.

Michel jest Francuzem.

Robert był studentem.

Agnieszka jest miłą dziewczyną.

Czy ta pani jest Francuzką?

Czy ten pan jest Litwinem?

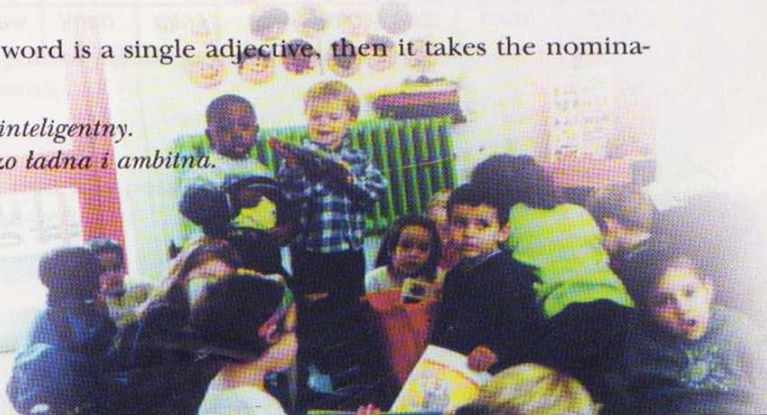
This is a basic syntactic structure in Polish. Foreigners commit many mistakes replacing the instrumental with the nominative.

Note:

If the predicative word is a single adjective, then it takes the nominative, e.g.:

Michel jest zdolny i inteligentny.

Agnieszka jest bardzo ładna i ambitna.

B. After certain verbs, the object also takes the instrumental case, e.g. after the verb *interesować się*.

Michel interesuje się kulturą i polskimi problemami.
Agnieszka zaczęła interesować się Michelelem.

Note:

The noun in the instrumental case directly follows the verb (i.e. there are no prepositions in between).

5.2.4.

Instrumental singular and plural of modifiers

Michel jest pilnym studentem.
Robert jest polskim studentem.
Robert jest dobrym kolegą.
Agnieszka jest ambitną dziewczyną.
Krzysztof jest miłym dzieckiem.

The masculine and neuter modifiers in the instrumental normally take the ending *-ym*. After the stems ending in a soft consonant (*ś, ź, ć, dź, ń*) and *-k, -g*, they take the ending *-im*.

Feminine modifiers take the ending *-ą* in the instrumental.

In instrumental plural, modifiers of all genders take the ending *-ymi* after stems ending in hard consonants and *-imi* after stems ending in soft consonants and *-k, -g*, e.g.:

Michel interesuje się polskimi problemami.
Michel i Robert są dobrymi studentami.

5.2.5.

Instrumental of personal pronouns

Nom.	<i>ja</i>	<i>ty</i>	<i>on</i>	<i>ona</i>	<i>ono</i>	<i>my</i>	<i>wy</i>	<i>oni</i>	<i>one</i>
Instr.	<i>mną</i>	<i>tobą</i>	<i>nim</i>	<i>nią</i>	<i>nim</i>	<i>nami</i>	<i>wami</i>	<i>nimi</i>	<i>nimi</i>

5.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

5.3.1.

Asking for features (characteristics)

a) of the subject

- **Jaki** jest Michel?
- Michel jest **zdolny i inteligentny**.

b) of the predicate

- **Jakim studentem** jest Robert?
- On jest **dobrym studentem**.
- **Jaką dziewczyną** jest Agnieszka?
- Ona jest **ambitną dziewczyną**.

c) of the object

- **Jaką literaturę** ona studiuje?
- Agnieszka studiuje **literaturę hiszpańską**.

- **Jaki język** on studiował?
- Peter studiował **język rosyjski**.

5.3.2.

Expressing surprise and disappointment

Here are some examples of how to react with surprise to unexpected information:

- Michel na pewno interesuje się historią, polityką, teraz językiem i kulturą polską. No i dziewczynami!
- **Naprawdę?**
- Dobrze mówisz po polsku. Jak długo studiowałeś język polski?
- Nie studiowałem wcale.
- **Nieemożliwe!**

In a situation like that it is possible to hear other expressions as well:
Jak to? Coś takiego!

Disappointment in an obtained piece of information or someone's behaviour may be expressed with the phrases: *Szkoda! Jaka szkoda!*, e.g.:

- *Proszę zostać na kolację.*
- *Dziękuję bardzo, ale nie mogę. Michel jest bardzo zmęczony, chcę zawieźć go do akademika.*
- *Jaka szkoda!*

5.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

5.4.1.

Use nouns in the instrumental singular:

Example:

To jest Robert. On jest Polakiem (Polak).

- To jest Agnieszka. (Polka)
To jest Michel. (Francuz)
To jest pani Deschamps. (Francuzka)
To jest Peter. (Niemiec)
To jest pani Maria. (Polka)
To jest Iwan. (Rosjanin)
To jest John. (Amerykanin)
To jest Elisabeth. (Amerykanka)
To jest pan Nowak. (Polak)

5.4.2.

Use nouns and adjectives in the instrumental singular:

Example:

Michel to dobry student. Tak, on jest bardzo dobrym studentem.

Ewa to dobra studentka.

Tak,

Robert to przystojny chłopiec.

Tak,

Michel to sympatyczny student.

Tak,

Peter to zdolny student.

Tak,

Miyuki to pilna studentka.

Tak,

Agnieszka to ambitna dziewczyna.

Tak,

Pan Nowak to inteligentny profesor.

Tak,

Agnieszka to ładna dziewczyna.

Tak,

5.4.3.

Use the verb **studiować** in the past tense:

Example:

Studiuje język polski. Studiowałem język polski.

Robert studiuje ekonomię.

My studiujemy język polski.

Czy wy studiujecie historię?

Studiujesz literaturę polską?

Studiujesz literaturę rosyjską?

Ewa studiuje biologię.

Peter i Michel studiują język polski.

Miyuki i Elisabeth studiują język polski.

5.4.4.

Use the verb **mieszkać** in the past tense:

Example:

Teraz mieszkacie w Krakowie. Gdzie mieszkaliście przedtem?

Teraz mieszkam w Polsce. Gdzie

Teraz Peter mieszka w Krakowie. Gdzie

Teraz Mary mieszka w Krakowie. Gdzie

Teraz mieszkamy w Polsce. Gdzie

Peter i Michel mieszkają w Krakowie. Gdzie

Mary i Anne mieszkają w Polsce. Gdzie

Teraz mieszkasz w Polsce. Gdzie

5.4.5.

Use nouns and adjectives in the instrumental singular:

Example:

Interesuje się polityką. (polityka)

On interesuje się (historia). Ona interesuje się (sztuka). Agnieszka interesuje się (muzyka poważna). Ewa interesuje się (muzyka rockowa). Peter interesuje się (film). Michel interesuje się (teatr).

5.4.6.

Use nouns in the instrumental plural:

Example:

Pani Maria i pan Jan są Polakami. (Polak)

Peter i Heike (Niemiec). John i Mary (Amerykanin). Michel i Jean-Pierre (Francuz). Juan i Carlos (Hiszpan). Iwan i Tania (Rosjanin). Karel i Helena (Czech). Taras i Olga (Ukrainiec). Matej i Zuzanna (Słowak). Dawid i Rachel (Izraelczyk). Adamas i Meilute (Litwin).

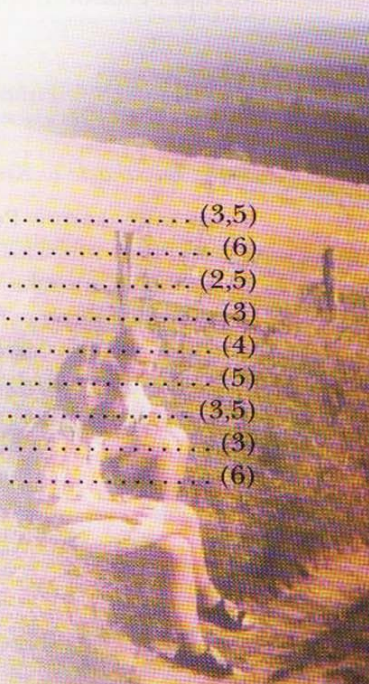
5.4.7.

Answer the questions as in the example:

Example:

Czy mówisz po polsku? Mówię dobrze po polsku. (4)

- Czy rozumiesz po francusku? (3,5)
Czy mówicie po angielsku? (6)
Czy on mówi po polsku? (2,5)
Czy ona rozumie po rosyjsku? (3)
Czy mówisz po niemiecku? (4)
Czy Peter pisze po polsku? (5)
Czy Michel czyta po polsku? (3,5)
Czy oni mówią po polsku? (3)
Czy Peter i Heike mówią po niemiecku? (6)

5.4.8.

Answer the questions using personal pronouns in the instrumental:

Example:

Czy interesujesz się Robertem? Tak, *bardzo interesuję się nim.*

Czy interesujesz się Agnieszką? Tak,

Czy ona interesuje się Michelem? Tak,

Czy Ewa interesuje się Robertem i Michelem? Tak,

.....

Czy Adam interesuje się Ewą i Anią? Tak,

.....

Czy on interesuje się nami? Tak,

Czy ona interesuje się tobą? Tak,

5.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

5.5.0.

Do you remember what happened in the last lesson? Say it in Polish.

5.5.1.

Complete the questions about Michel (see 5.1.1.) and then answer them:

..... jest Michel?

..... Michel mieszkał przedtem?

..... on mieszka teraz?

..... Michel studiuje?

..... studentem jest Michel?

..... on mówi po angielsku?

..... Michel mówi po polsku?

..... on interesował się zawsze?

..... on interesuje się teraz?

..... on chce być?

5.5.2.

Ask as many questions concerning Robert and Agnieszka as you can.

5.5.3.

Answer the questions about yourself:

- Jak się nazywasz?
- Czy jesteś Polakiem?
- Gdzie mieszkasz teraz?
- Co studiujesz?
- Czy jesteś dobrym studentem?
- Czy mówisz dobrze po polsku?
- Czy rozumiesz po polsku?
- Czy znasz inny język obcy?
- Czym się interesujesz?
- Kim chcesz być?
- Czy masz dobrego kolegę (przyjaciela)?
- Czy masz dobrą koleżankę (przyjaciółkę)?
- Jakie jest twoje marzenie?

5.5.4.

Prepare a presentation about yourself using the information from the chart:

..... imię i nazwisko						
wiek	język ojczysty	język obcy	studia	zainteresowania	plany	marzenia

5.5.5.

Ask your friend the questions from 5.5.3. and note the answers.

5.5.6.

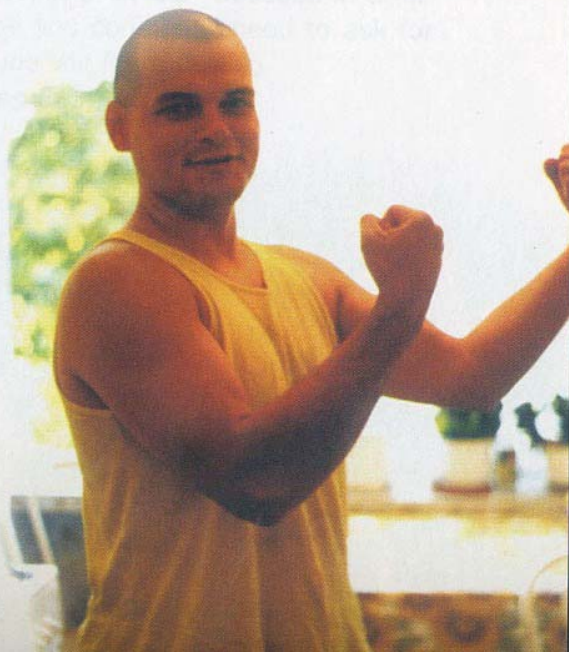
Check whether you understand the dialogue (see 5.1.2.):

	true	false
<i>Robert zna bardzo dobrze Michela.</i>		
<i>Robert poznał Michela w Polsce.</i>		
<i>Michel jest sympatyczny i inteligentny.</i>		
<i>Michel interesuje się polityką i kulturą.</i>		
<i>Michel nie jest przystojny.</i>		
<i>Michel ma dziewczynę.</i>		

5.5.7.

Complete the following text with the necessary words:

..... się Michel Deschamps. Jestem Teraz
 w Krakowie, ale mieszkałem w
 Studiuję i kulturę w UJ. Mówię
 po francusku. Francuski to mój ojczysty.
 to mój pierwszy język Mówię
 po angielsku. Teraz studiuję język, ale mówię już
 dobrze po polsku. Nie mówię po rosyjsku, ale
 chcę mówić. To moje

5.5.8.

Complete the text below with appropriate letters or combinations of letters:

Michel interesował si.. kultur.. , polityk.. i ekonomi.. .Teraz interesuje si.. kultur.. polsk.. i polskimi problemami. On chce być dziennikarz.... Robert jest polskim student.... . On studiuje ekonomi.... . Jest dobrym student.... . Chce być biznesmen.... .

5.5.9.

PROJECT: "ME"

Using the text from exercise 5.5.7. and information from 5.5.3. and 5.5.4., prepare a presentation about yourself. Introduce yourself in Polish to people in your group and answer their questions.

.....
.....
.....

Lekcja 6

Michel lives together with Peter and gets to know him better. It turns out that for Peter Polish is not the first Slavic language he speaks. Peter speaks Russian, he has studied it and likes Russian poetry, and he writes poetry in German himself. All in all, Peter speaks four foreign languages, with the exception of German, which is his native language.

The case of Peter, who speaks several languages, is not exceptional. Foreigners who learn Polish often speak several languages already. That's why, your second project is "My short language portfolio."

Polish adverbs are similar to adjectives, but each part of speech is used differently. In this lesson you will learn how to use adjectives and adverbs, and also three important verbs: *znać*, *wiedzieć*, and *umieć*. Because in a foreign language you constantly need to ask for something, you will learn how to ask questions in Polish.

Lekcja 6

Jak długo studiowałeś język polski?

6.1.1. Michel mieszka z Peterem. Peter jest Niemcem. Interesuje się kulturą słowiańską. Bardzo lubi poezję rosyjską, nawet sam pisze wiersze po niemiecku. Peter też studiuje w UJ. Teraz rozmawia z Michelem.

Michel: Dobrze mówisz po polsku. Jak długo studiowałeś język polski?

Peter: Nie studiowałem wcale.

Michel: Niemożliwe! Przecież znasz język polski!

Peter: Tak, trochę. Ale studiowałem język rosyjski. Miałem kontakty z Polską, Polakami... Kiedy byłem w Polsce, chciałem rozumieć po polsku, potem mówić... Tak nauczyłem się trochę.

Michel: Znasz francuski?

Peter: Tak, uczyłem się, ale znam słabo. Lepiej znam angielski.

Michel: Dlaczego studiujesz język polski?

Peter: A dlaczego nie!? Interesuję się kulturami słowiańskimi, więc...

Vocabulary

dlaczego *why*

długo Adv. *for a long time*

kontakt (m G kontaktu) *contact*

lepiej *better*

lubić + Ac. (**lubie**, **lubisz** Imperf.) *to like*

nauczyć się *to learn*

niemiecki, -a, -e Adj. *German*; > **po niemiecku** *German*

niemożliwy, -a, -e Adj. *impossible*

pisać + Ac. (**piszę**, **piszesz** Imperf.) *to write*

po (in expressions **po polsku**, **po niemiecku**) see **niemiecki**

poezja (f G **poezji**) *poetry*

przecież *after all, yet, still*

rosyjski, -a, -e Adj. *Russian*

rozumieć + Ac. (**rozumiem**, **rozumiesz**, **rozumieją** Imperf.) *to understand*

sam, **sama**, **samo** *alone*

słabo Adv. *weak*

słowiański, -a, -e Adj. *Slavic*

trochę *a little, a bit*

wcale *at all*

wiersz (m G **wiersza**) *verse*

Czy umiesz już liczyć?

100. sto	1000. tysiąc
200. dwieście	2000. dwa tysiące
300. trzysta	3000. trzy tysiące
400. czterysta	4000. cztery tysiące
500. pięćset	5000. pięć tysięcy
600. sześćset	6000. sześć tysięcy
700. siedemset	7000. siedem tysięcy
800. osiemset	8000. osiem tysięcy
900. dziewięćset	9000. dziewięć tysięcy
	10 000. dziesięć tysięcy
	1 000 000. milion
	2 000 000. dwa miliony
	5 000 000. pięć milionów

6.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

6.2.1.

Forming adverbs from adjectives

It is significant that many adverbs in Polish are formed by adding the morphemes *-o*, *-e* to the adjectives. Thus, if you know an adjective, it is easy to create an adverb. Here is a list of the most popular adjectives and adverbs:

adjective	-	adverb
<i>dobry</i>	-	<i>dobrze</i>
<i>zły</i>	-	<i>źle</i>
<i>duży</i>	-	<i>dużo</i>
<i>mały</i>	-	<i>mało</i>
<i>częsty</i>	-	<i>często</i>
<i>rzadki</i>	-	<i>rzadko</i>

wczesny	–	wcześnie
późny	–	późno
łatwy	–	łatwo
trudny	–	trudno
tani	–	tanio
drogi	–	drogo
szybki	–	szybko
wolny	–	wolno
ładny	–	ładnie
brzydki	–	brzydko
długi	–	długo
krótki	–	krótko

The adjectives and adverbs have been grouped in antonymous pairs, positive first, negative next.

6.2.2.

Use of adjectives and adverbs

Adjectives and adverbs in Polish cannot be substituted for one another. Adjectives in most cases modify nouns, following their case, number and gender. Adverbs refer to verbs or other adjectives, e.g.:

Kupiłem tani sweter.

Kupiłem drogą książkę.

To jest dobre zdanie.

Jest wczesny ranek.

Jest późny wieczór.

Kupiłem tanio.

Kupiłem drogo.

Mówię dobrze.

Jest wcześnie.

Jest późno.

6.2.3.

Asking about adjectives and adverbs

Questions about adjectives begin with the word *jaki, jaka, jakie*, which must be used in the gender and case appearing in the answer, e.g.:

Accusative singular masculine

– *Jaki sweter kupiłeś?*

– *Tani. Kupiłem tani sweter.*

Accusative singular feminine

- **Jaką** książkę kupiłaś?
- **Jaką** poezję lubi Peter?
- **Drogą**. Kupiłam **drogą** książkę.
- **Rosyjską**. On lubi poezję **rosyjską**.

Instrumental singular feminine

- **Jaką** kulturą interesuje się Peter?
- **Słowiańską**. On interesuje się kulturą **słowiańską**.

Questions about adverbs begin with the word *jak*, which does not change its form but it is usually used with another adverb to make the question more precise, e.g.

- Peter, **jak dobrze** znasz język rosyjski?
- A **jak długo** studiowałeś język rosyjski?
- **Jak bardzo** interesujesz się Rosją?
- **Bardzo dobrze**.
- **Dość długo**, bo trzy lata.
- **Bardzo się** interesuje.
Rosja to fascynujący kraj.

Note:

The word *jak* is also used in questions about people's names, e.g.:

- **Jak** on się nazywa?
- **Jak** ona ma na imię?
- **Nowak**. On nazywa się **Nowak**.
- **Maria**. Ona ma na imię **Maria**.

6.2.4.

The meaning and use of the verbs *znać*, *wiedzieć*, *umieć*

The English verb *to know* can be translated into Polish with three verbs: *znać*, *wiedzieć*, *umieć*. These verbs are inflected in the present tense according to the conjugation *-m*, *-sz*:

- ZNAĆ**
 - znam, znasz, zna; znamy, znacie, znają
 - znałem, znałeś, znał; znaliśmy, znaliście, znali
- WIEDZIEĆ**
 - wiem, wiesz, wie; wiemy, wiecie, wiedzą
 - wiedziałam, wiedziałas, wiedziała; wiedzieliśmy, wiedzieliście, wiedzieli

UMIEĆ

umiem, umiesz, umie; umiemy, umiecie, umieją

umiałem, umiałeś, umiał; umieliśmy, umieliście, umieli

The verb *znać* is used most frequently in three meanings:

1. *znać* = to have the knowledge about something, e.g.

Znam życie. I know all about life.

Znasz to na pamięć. You know it by heart.

2. *znać* = to know someone, e.g.

Robert dobrze zna Agnieszkę. Robert knows Agnieszka very well.

Robert zna ją. Robert knows her.

Robert zna Michela kilka lat. Robert has known Michel for a few years.

3. *znać* = to be able to speak a foreign language, e.g.

Znam francuski. I can speak French.

Znam polski. I can speak Polish.

Nie znam niemieckiego. I can't speak German.

4. *znać się* = to know each other, e.g.

Znamy się od dziecka. We have known each other since we were children.

Znamy się ze studiów. We have known each other since we were students.

The verb *wiedzieć* means 'to have the knowledge about something, to know some facts', e.g.

– *Czym interesuje się Michel?* What is Michel interested in?

– *Nie wiem na pewno.* I don't know for sure

– *Robert, czy wiesz, że Michel ma dziewczynę?* Robert, do you know if Michel has a girlfriend?

– *Wiem, że nie ma.* I know he hasn't.

The information we know is given in the subordinate clause, which begins with the conjunction *że* (as above). Another example:

Wiem, że byłeś w Tokio. I know (that) you've been to Tokyo.

If the speaker who answers the question is not sure or does not know facts, the subordinate clause begins with the conjunction *czy*, e.g.

– *Czy wiesz, że Michel ma dziewczynę?*

– *Nie wiem, czy ma.*

The verbs *umieć* means 'to know how to do something', e.g.

Umiem mówić po polsku.

I can speak Polish.

Umiem pisać po polsku.

I can write Polish.

Czy umiesz już liczyć po polsku?

Can you count in Polish?

Nie umiem liczyć po polsku.

I can't count in Polish.

Umiem to zrobić.

I know how to do it.

In colloquial speech the sentence *Umiem mówić po polsku* is shortened to *Umiem po polsku*, which means *I can speak Polish*.

6.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

6.3.0.

Asking for information

Obtaining information is important in general, but particularly in a foreign language, in which we describe the world which is unknown to us. At the same time it is common that during language classes it is the teacher who asks questions, and the student who answers. In order to teach the students how to ask questions, we present the way they are constructed and their various forms.

Questions beginning with uninflected words, like *czy*, *gdzie*, *kiedy*, *dłaczego*, *jak*, are not difficult, as to the ordinary sentence pattern (subject, predicate, object) we simply add an interrogative pronoun. The difficulty connected with the questions beginning with the inflected pronouns *kto*, *co*, *jaki*, *jaka*, *jakie* consists in the fact that the pronoun opening the sentence has to take the same form as the missing piece of information to be contained in the answer. Thus, asking for a subject, we will begin the question with *kto? co?*, asking for a direct object we will begin with *kogo? co?*, and asking for an indirect object – *kim? czym?*, etc.

6.3.1.

Identifying people and things

Kto to jest?

Kto to?

Jak on się nazywa?

Jak ona ma na imię?

Kim on jest?

Kim ona jest?

Jaki on jest?

Jaka ona jest?

Co to jest?

Co to?

To jest Agnieszka Nowak.

(To) Agnieszka.

On nazywa się Kowalski.

Ona ma na imię Maria.

On jest Francuzem.

Ona jest Polką.

Michel jest bardzo sympatyczny.

Agnieszka jest ładna i inteligentna.

To jest Uniwersytet Jagielloński.

(To) dom studencki.

6.3.2.

Asking for an object

Kogo zna Robert?

Co on studiuje?

Kim ona się interesuje?

Czym on się interesuje?

Kim on chce być?

Robert zna Michela.

Michel studiuje język i kulturę polską.

Ona interesuje się Michelem.

On interesuje się kulturą i polskimi problemami.

On chce być dziennikarzem.

6.3.3.

Asking for place

Gdzie Michel mieszkał przedtem?

Gdzie on studiuje?

On mieszkał w Lille.

Michel studiuje tu, w Krakowie.

6.3.4.

Asking for time

Kiedy Michel poznał Petera?

Kiedy Robert poznał Michela?

Jak długo Robert zna Michela?

On poznał go dzisiaj.

On poznał go trzy lata temu.

On zna go trzy lata.

6.3.5.

Yes/no questions

Czy Peter studiował język polski?

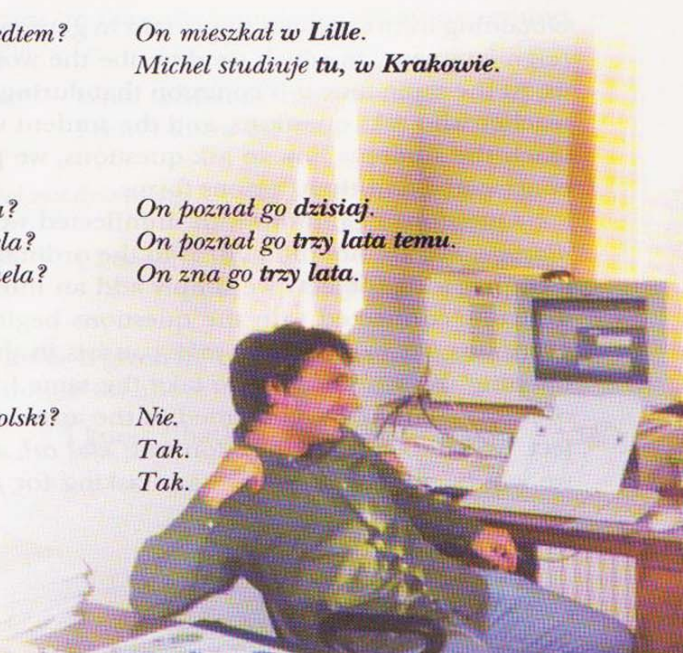
Czy Peter zna język polski?

Czy Robert ma dziewczynę?

Nie.

Tak.

Tak.

The word *czy*, which begins yes/no questions, may be skipped, but then it is very important to apply a proper, interrogative intonation, for it is only the intonation which distinguishes the question from the statement:

Poznałeś go w Krakowie? *Tak.*

Znasz francuski? *Tak.*

A yes/no question may be a subordinate clause, e.g.

Nie wiesz, czy ma dziewczynę? *Nie wiem (czy ma).*

Wiem, że ma.

Wiem, że nie ma.

6.3.6.

Asking for cause

– *Dlaczego on studiuje język polski?*

– *Michel studiuje język polski, bo interesuje się polską literaturą, historią, ekonomią i kulturą.*

6.3.7.

Asking for manner

– *Jak on mówi po angielsku?*

– *Peter mówi bardzo dobrze po angielsku.*

6.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

6.4.1.

Fill in the blanks in the text below with the words given:

[*chce, mieszkał, interesuje, studiuje (2x), jest, mieszka, mówi, interesował, ma*]

Markus jest Niemcem. Przedtem w Hamburgu, a teraz we Wrocławiu. język i kulturę polską na Uniwersytecie Wrocławskim. On biegle po niemiecku, dobrze po angielsku i francusku i dość dobrze po polsku. Markus zawsze się literaturą i kulturą polską. On zostać profesorem języka polskiego. Markus dziewczynę. Sandra Amerykanką. Ona też język polski. się filmem, muzyką rockową i oczywiście Markusem.

6.4.2.

Ask questions referring to the words in bold:

Example:

Michel mieszka z Peterem. *Kto mieszka z Peterem?*

- Peter jest **Niemcem**.
- On interesuje się **kulturą słowiańską**.
- Bardzo lubi **poezję rosyjską**.
- Peter pisze **poezję** po niemiecku.
- On mieszka w **Krakowie**.
- Teraz** rozmawia z Michelelem.
- Teraz **rozmawia** z Michelelem.
- Teraz rozmawia z **Michelem**.

6.4.3.

Answer the questions about Peter:

Example:

Czy on jest sympatyczny? *Tak, bardzo sympatyczny.*

- Czy on jest miły?
- Czy on mówi po rosyjsku?
- Czy on mówi po niemiecku?
- Czy on mówi po francusku?
- Czy lubi poezję rosyjską?

6.4.4.

Ask questions about Agnieszka. They should agree with the answers given.

Example:

Czy ona jest ładna? *Tak, bardzo ładna.*

- Tak, bardzo ambitna.
- Tak, inteligentna.
- Tak, mówi biegle po hiszpańsku.
- Tak, mówi dobrze po angielsku.
- Tak, biegle. Przecież jest Polką.
- Tak, interesuje się literaturą.
- Tak, lubi poezję hiszpańską.

6.4.5.

Ask questions referring to the words in bold:

Example:

Robert ma dziewczynę. Czy Robert ma kogoś?

Robert jest polskim **studentem**.

On studiuje **ekonomię**.

Robert jest **dobrym** studentem.

On chce być **biznesmenem**.

Mówi **dobrze** po angielsku.

Robert interesuje się **muzyką rockową**.

6.4.6.

Answer the following questions about Poles:

Czy wiesz, jak nazywa się polski papież?

Czy wiesz, jak nazywa się polski prezydent?

Czy wiesz, jak prezydent ma na imię?

Czy wiesz, jak nazywa się polski premier?

Czy wiesz, jak premier ma na imię?

6.4.7.

Answer the following questions about yourself:

a)

Czy umiesz dobrze mówić po polsku?

Czy umiesz dobrze czytać po polsku?

Czy umiesz dobrze pisać po polsku?

Czy dobrze rozumiesz po polsku?

b)

Czy umiesz po angielsku?

Czy umiesz po francusku?

Czy umiesz po niemiecku?

czy umiesz po portugalsku?

Czy umiesz po japońsku?

6.4.8.

Complete the text with letters or combinations of letters.

– Dob...e m..wisz po polsk.. . Jak dł..go st..diował.. j..z..k polsk..?

– Nie studiował..m wcal.. .

– Niemo..liwe! P....ecie.. zna.... j..z..k p..lsk..!

6.4.9.

Add up the following numbers and give the sum:

Example:

$140 + 70 = 210$ *Sto czterdzieści dodać siedemdziesiąt
równa się dwieście dziesięć.*

$370 + 50 =$

$560 + 60 =$

$750 + 80 =$

$890 + 90 =$

$930 + 70 =$

$980 + 40 =$

6.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

6.5.1.

Check whether you understand the dialogue (see 6.1.1.):

	true	false
<i>Peter jest Niemcem.</i>		
<i>Peter pisze poezję po rosyjsku.</i>		
<i>Peter studiował język rosyjski.</i>		
<i>Peter mówi dobrze po polsku.</i>		
<i>Peter mówi bardzo dobrze po francusku.</i>		
<i>Peter interesuje się kulturą polską.</i>		

6.5.2.

Express your surprise:

- Michel nie rozumie po polsku.
- Peter nie mówi po niemiecku.
- Robert interesuje się dziewczynami.
- Agnieszka bardzo interesuje się Michelem.
- Michel nie jest dobrym studentem.

6.5.3.

You are surprised by the statements from 3.4.8. and you argue against every single one starting your sentences with *przecież*.

Example:

Michel nie mówi po francusku. Niemożliwe. Przecież jest Francuzem.

- Przecież
- Przecież
- Przecież
- Przecież
- Przecież

6.5.4.

Describe two of the four people you can see in the picture.

6.5.5.

Answer the questions about the young man in picture 6.5.4.:

- Jak on się nazywa?
- Jak on ma na imię?
- Kim on jest?
- Czy on mówi po polsku?
- A po angielsku?
- Gdzie on teraz mieszka?
- Gdzie mieszkał przedtem?
- Czy on ma dziewczynę?
- Jaka jest jego dziewczyna?
- A jaki on jest naprawdę?

6.5.6.

Ask a partner about the young woman in picture 6.5.4. The answers to your questions should form a coherent presentation.

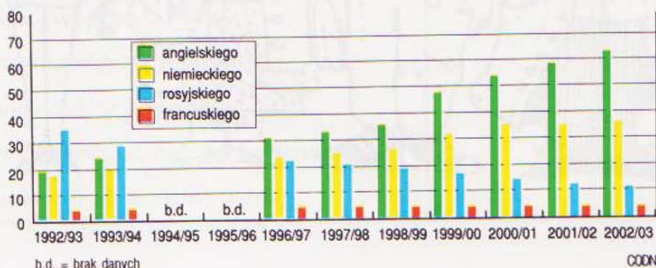
Examples of questions:

- Jak ona ma na imię?
- Ile ona ma lat?
-
-
-
-
-
-
-

6.5.7.

Analyze the following data and say what foreign languages Poles learn. Why do you think these languages are the most popular in Polish schools?

Ilu polskich uczniów we wszystkich typach szkół uczyło się języków
dane w proc. ogółu uczniów

6.5.8.

Look at the data referring to teaching English in secondary schools in the countries that belong to the European Union and the ones entering the EU. What do you think the popularity of English depends on? How can you comment on the fact that in Polish secondary schools 80% of students learn English?

Ilu uczniów w szkołach średnich uczy się angielskiego w wybranych krajach

wstępujących do UE

dane w proc., rok 2002/03

Estonia 86

Polska 80

Czechy 64

Słowacja 56

Węgry 47

należących do UE

dane w proc., rok 2002/03

Szwecja 100

Hiszpania 98

Francja 96

Niemcy 94

Włochy 78

Eurydice 2003

6.5.9.

Complete the dialogue and act it out with a partner:

- Dobrze mówisz po polsku. Jak długo studiowałeś język polski?
-
- To niemożliwe!
-
- Czy znasz inne języki słowiańskie?
-
- Dlaczego studiujesz język polski?
-

6.5.10.

PROJECT: "My language portfolio"

Knowledge of languages is an asset, especially in the European Union where people from various countries communicate and cooperate with one another on an everyday basis. Emphasis is placed not only on languages we know well, but also on the ones we barely know but can communicate in them. Think what languages you know, how well you know them, and what are your language plans for the future.

Lekcja 7

It is Friday afternoon. Peter is going to a film club, and Michel is going by bus downtown to meet Robert.

Agnieszka and Robert are in the cafe. It is Jama Michalika Cafe, well-known in the history of Polish literature. Roberts orders coffee, Pepsi and cakes.

In this lesson you will learn about Polish cities. You will also learn how to create and use the Genitive case, which is used very often in Polish. Its most important function is to express the direct object after negated verbs.

7.1. Mam spotkanie z Agnieszką.

17:30 wycieczka nocne wycieczka
7.1.1. Hotel studencki. Piątek po południu. Peter idzie do klubu filmowego, a Michel jedzie do miasta na spotkanie z Robertem.

Michel: Wychodzisz?

Peter: Tak, do klubu. A może ty masz ochotę na dobry film?

Michel: Dlaczego nie? Jaki film można zobaczyć? *nocne wycieczka*

Peter: „Żywot Briana”.

Michel: To naprawdę interesujący film! Chętnie zobaczę. Kiedy?

Peter: Tylko dzisiaj o czwartej.

Michel: Niestety, dzisiaj nie mogę. Jadę do miasta. Mam spotkanie z Robertem.

niechce
7.1.2. Centrum Krakowa. Kawiarnia „Jama Michalika”. Są tu Agnieszka i Robert. Do stolika podchodzi kelnerka. *zaczęła*

Kelnerka: Dzień dobry. Co dla państwa?

Robert: Proszę kawę i pepsicolę. Czy są ciastka? *zaczęła*

Kelnerka: Jest bardzo dobry sernik i tort orzechowy.

Robert: Masz ochotę na tort orzechowy? *o per orzech*

Agnieszka: Wolę sernik. Tort jest za słodki dla mnie.

Robert: W takim razie proszę kawę, pepsi, sernik i dla mnie tort orzechowy.

Vocabulary

ciastko (n G **ciastka**) *pastry, cookie*

dla + G *for*

do + G *to*

dobry, -a, -e Adj. *good*

dotąd *up to here, up to now, so far*

dzisiaj, dziś *today*

filmowy, -a, -e Adj. *film*

gdzie *where*

kawa (f G **kawy**) *coffee*

kiedy *when*

konkretny, -a, -e Adj. *real, concrete*

miasto (n G **miasta**) *city, town*

można *one can, it is possible*

naprawdę *truly, really, indeed*

nic *nothing*

niestety *unfortunately*

o czwartej *at 4:00 P.M.*

ochota (f G **ochoty**) *desire, willingness; > mam ochotę I would like*

orzechowy, -a, -e Adj. *nut*

pepsi-cola (f G **pepsi-coli**) *pepsi cola*

piątek (m G **piątku**) *Friday*

po południu *in the afternoon*

potem *afterwards*

raz, w takim razie *so, in such a case*

rzeczywiście Adv. *really*

sernik (m G **sernika**) *cheesecake*

słodki, -a, -e Adj. *sweet*

studencki, -a, -e Adj. *student*

tort (m G **tortu**) *layer-cake*

woleć + Ac. (**wolę, wolisz** Imperf.) *to prefer, to like better*

wychodzić (**wychodzę, wychodzisz** Imperf.) *to go out*

za słodki *too sweet*

życie (n G **życia**) *life*

ROZRYWKI: SPORT I TANIEC

A. SPORT: 1. biegać; 2. skakać; 3. pływać; 4. grać w + Ac. (grać w piłkę); 5. trenować; 6. koszykówka; 7. siatkówka; 8. piłka nożna; 9. tenis; 10. ping-pong; 11. boisko; 12. gimnastyka; 13. aerobik.

B. TANIEC: 1. tańczyć; 2. prosić do tańca; 3. dyskoteka; 4. prywatka; 5. impreza.

7.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

7.2.1.

Genitive singular of nouns

Nom.	V	Acc. sg.	Nom. sg.	nie + V	Gen. sg.
Agnieszka	zna	Roberta.	Agnieszka	nie zna	Roberta.
Pan Nowak	zna	studenta.	Pan Nowak	nie zna	studenta.
Agnieszka	ma	psa.	Agnieszka	nie ma	psa.
Agnieszka	ma	samochód.	Agnieszka	nie ma	samochodu.
Robert	lubi	jazz.	Robert	nie lubi	jazzu.
Robert	ma	telewizor.	Robert	nie ma	telewizora.
Michel	ma	kolegę.	Michel	nie ma	kolegi.
Michel	zna	Warszawę.	Michel	nie zna	Warszawy.
Michel	zna	panią Marię.	Michel	nie zna	pani Marii.
Michel	zna	Agnieszkę.	Michel	nie zna	Agnieszki.
Robert	lubi	muzykę.	Robert	nie lubi	muzyki.
Peter	ma	spotkanie.	Peter	nie ma	spotkania.

The genitive singular of masculine nouns ending in a consonant is formed in two ways: animate nouns (naming people and animals) take the ending *-a*. Inanimate nouns (naming things) take either *-a*, or *-u*. There are no clear rules when each of these is used. You may remember that in the genitive of the masculine names of most Polish cities, the ending *-a* appears (e.g.: *Jadę do Krakow-a, Szczecin-a, Poznani-a*, etc.).

The ending *-a* is also used to form genitive forms of neuter nouns.

Genitive of feminine nouns (and masculine nouns ending in *-a*) is formed by adding *-y* to the stems with hard consonants at the end, and *-i* to the stems ending in soft consonants (*ś, ź, ć, dź, ń, j*) and *k, g*.

7.2.2.

Syntactic functions of the genitive, part 1

A. The most important function of the genitive is the fact that it marks **the direct object after a negated verb**, e.g.:

Agnieszka nie ma samochodu.

Robert nie lubi muzyki.
Pan Nowak nie zna Petera.

At the beginning, foreign students use the accusative to express a direct object, and thus commit many mistakes. They keep forgetting that in Polish the form of a direct object depends upon the form of the verb: verbs in their positive form require direct objects in accusative and negated verbs in genitive (see the chart in 4.2.1.).

B. The genitive in Polish marks also possession, e.g.:

1. *To jest chleb Petera.*
2. *Pani Maria Nowak to jest matka Agnieszki.*
3. *Mamy się spotkać koło pomnika Mickiewicza.*
4. *Pójdziemy na „Polskie Requiem” Pendereckiego.*

The genitive is used here to mark the particular person, who possesses the thing (1.) or other person (2.), the author of a work (4.) or the national hero in whose memory a monument has been raised (3.).

C. The genitive is often used to express a direction after the prepositions *do*, *od*, *z*, e.g.:

<i>Robert idzie do Agnieszki.</i>	<i>Robert idzie od Agnieszki.</i>
<i>Peter idzie do klubu.</i>	<i>Peter idzie z klubu.</i>
<i>Michel jedzie do miasta.</i>	<i>Michel jedzie z miasta.</i>
<i>Robert i Agnieszka idą do kawiarni.</i>	<i>Robert i Agnieszka idą z kawiarni.</i>

The direction **to** is expressed by *do*, both if we afterwards use the names of places or people possessing those places. The direction **from** (*od*) is expressed by *z* if we afterwards use the names of places and *od* if we afterwards use the names of people.

The place situated near a certain object is referred to with the preposition *koło* followed by the genitive:

Mamy się spotkać koło pomnika.
Michel siedzi koło Petera.

7.2.3.

Genitive singular of modifiers

Pan Nowak nie zna francuskiego studenta.
Agnieszka nie ma nowego samochodu.

Robert nie lubi muzyki poważnej.

On nie zna tej miłej dziewczyny.

Adam nie lubi tego małego dziecka.

Masculine and neuter modifiers in the genitive take the ending *-ego*, which palatalizes the stems ending in *-k*, *-g*. This means that between the endings *-k* and *-ego*, we write *-i*, e.g.: *francuskiego*.

Genitive of feminine modifiers is formed by adding *-ej* to the stem. This ending also palatalizes the stems ending in *-k*, *-g*.

7.2.4.

Genitive of personal pronouns

Nom.	<i>ja</i>	<i>ty</i>	<i>on</i>	<i>ona</i>	<i>ono</i>	<i>my</i>	<i>wy</i>	<i>oni</i>	<i>one</i>
Gen.	<i>mnie</i> <i>ciebie</i>	<i>cię</i> <i>jego</i>	<i>go</i> <i>niej</i> <i>niego</i>	<i>jej</i> <i>jego</i>	<i>go</i> <i>niego</i>	<i>nas</i>	<i>was</i> <i>nich</i>	<i>ich</i> <i>nich</i>	<i>ich</i>

Longer and shorter forms are used according to the rules given in 2.3.3., e.g.: *Nie znam go. Nie lubię jej. Lubię ją, ale jego nie lubię.*

The forms beginning with *ni-* are used after prepositions, e.g.:

Idę do Basi.

Idę do niej.

Idę do Roberta.

Idę do niego.

Idę do rodziców.

Idę do nich.

7.2.5.

Verbs of motion, part 1

In Slavic languages, the verbs of motion form a separate system, which you have to learn. It rests upon the two verbs: *iść, jechać*. *Iść* means **to go on foot** (i.e. in Polish we may apply it referring to people, animals and... a clock!). *Jechać* means **to move by means of transportation**. Poles do not use any verb meaning movement in general, like French „aller” or English „to go”, but automatically define a specific kind of movement: on foot or by a vehicle. Here is the conjugation of these verbs in the present tense:

	IŚĆ (to go on foot)	Jechać (to go by means of transportation)
1. (ja)	<i>id-ę</i>	<i>jad-ę</i>
2. (ty)	<i>idzi-esz</i>	<i>jedzi-esz</i>
3. <i>on, pan</i> <i>ona, pani</i> <i>ono, to</i>	<i>idzi-e</i>	<i>jedzi-e</i>
1. (my)	<i>idzi-emy</i>	<i>jedzi-emy</i>
2. (wy)	<i>idzi-ecie</i>	<i>jedzi-ecie</i>
3. <i>oni, państwo</i> <i>one, panie</i>	<i>id-ą</i>	<i>jad-ą</i>

The specificity of conjugation of these verbs consists in the stem change. In the 1st person sg. and the 3rd person pl. we can see the stem *id-*, *jad-*, in the rest *idzi-*, *jedzi-*.

Remember that if the stem of the verb changes, it always follows this rule: the stem of the 1st person sg. and the 3rd person pl. is the same and differs from the stem of the other forms.

7.3. Jak to powiedzieć?

CULTURAL COMMENTARY

7.3.1.

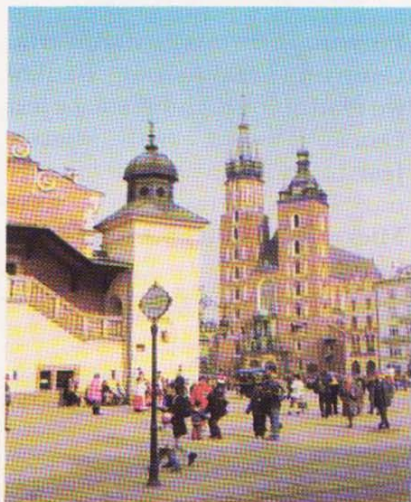
The largest Polish cities

Michel, Peter, Miyuki and other foreigners study in Cracow. Many foreigners study in other cities: Warsaw, Łódź, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Lublin, or Katowice. One should know their names because they are large cities and important centers of political and social life and culture.

Because we will use their names more and more frequently, you should be familiar with the most important facts about them:

Warszawa. To stolica Polski. Centrum polityczne, ekonomiczne i kulturalne Polski. Zabytki to np. Stare Miasto, Łazienki, Wilanów. Uniwersytet Warszawski to największy polski uniwersytet. Mieszka tu 1 700 000 ludzi.

Kraków. Dawna stolica Polski. Miasto historyczne, gdzie jest dużo zabytków, np. Brama Floriańska, Rynek, Wawel, dawna dzielnica żydowska Kazimierz. Najstarszy polski uniwersytet nazywa się Uniwersytet Jagielloński. Mieszka tu prawie 800 000 ludzi.

Wrocław. Duże miasto nad Odrą. Kiedyś to miasto nazywało się Vratislavia, Vietslav, Breslau. Piękne jest Stare Miasto, a zwłaszcza Rynek. Centrum przemysłowe, naukowe i kulturalne. Jest tu Uniwersytet Wrocławski. Mieszka tu prawie 700 000 ludzi.

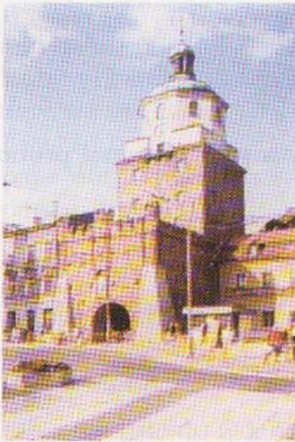
Poznań. Duże miasto nad Wartą. Centrum przemysłowe, naukowe i kulturalne. Interesujący jest Ostrów Tumski i Stare Miasto. Jest tu duży uniwersytet, który nazywa się Uniwersytet Adama Mickiewicza. Mieszka tu 600 000 ludzi.

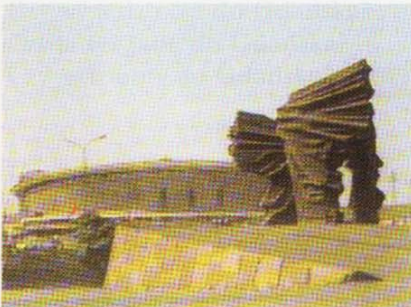
Łódź. Bardzo duże miasto przemysłowe. Centrum naukowe i kulturalne, zwłaszcza filmowe. Znała Szkoła Filmowa i Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców. Główna ulica nazywa się Piotrkowska. Mieszka tu 900 000 ludzi.

Gdańsk. Port i duże miasto nad Morzem Bałtyckim. Gdańsk z Gdynią i Sopotem nazywa się Trójmiasto (= trzy miasta). Piękne jest Stare Miasto, a zwłaszcza ulica Długi Targ. Jest tu Uniwersytet Gdański. Mieszka tu 500 000 ludzi.

Lublin. Centrum edukacyjne, przemysłowe i kulturalne. Są tu dwa znane uniwersytety: Katolicki Uniwersytet Lubelski (KUL) i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS). Ładne Stare Miasto z zamkiem. Mieszka tu 450 000 ludzi.

Katowice. Wielkie centrum przemysłowe. To też centrum edukacyjne i kulturalne. Jest tu znany Uniwersytet Śląski. Mieszka tu 400 000 ludzi.

7.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

7.4.1.

Give negative answers as in the example:

Example:

Czy Ewa zna panią Marię? *Ewa nie zna pani Marii.*

Czy Adam zna Agnieszkę?

Czy Peter zna pana Nowaka?

Czy John zna Roberta?

Czy Jean-Pierre zna panią Ewę?

Czy Peter zna Warszawę?

Czy znacie pana profesora?

Czy Ewa zna tę studentkę?

7.4.2.

Use examples from 7.4.1. to replace nouns with personal pronouns.

Example:

Czy Ewa zna panią Marię? *Ona nie zna jej.*

7.4.3.

Give negative answers as in the example:

Example:

Czy jest Michel? *Niestety, nie ma Michela.*

Czy jest Agnieszka? *Niestety,*

Czy jest Robert? *Niestety,*

Czy jest pan Nowak? *Niestety,*

Czy jest pani Nowak? *Niestety,*

Czy jest Peter? *Niestety,*

Czy jest kolega? *Niestety,*

Czy jest pan profesor? *Niestety,*

Czy jest pani profesor? *Niestety,*

Czy jest tata? *Niestety,*

Czy jest mama? *Niestety,*

Czy jest matka? *Niestety,*

Czy jest ojciec? *Niestety,*

7.4.4.

Using examples from 7.4.3. replace nouns with personal pronouns:

Example:

Czy jest Michel? *Niestety, nie ma go.*

7.4.5.

Use the correct forms of the verb *ić* (present):

Example:

(My) *Idziemy do kawiarni.*

Czy Agnieszka	do kawiarni?
Czy Adam	do kawiarni?
Czy wy	do kawiarni?
Czy ty	do kawiarni?
Niestety, ja nie	do kawiarni.
Czy Robert i Peter	do kawiarni?
Niestety, my nie	do kawiarni.
Czy Ewa i Ania	do kawiarni?
Czy pani Maria i pan Jan	do kawiarni?
Czy pan profesor	do kawiarni?

7.4.6.

Give positive answers as in the example:

Example:

Czy jedziesz do Gdańska? *Oczywiście, jadę!*

Czy Michel jedzie do Gdańska?
Czy pani Maria i pan Jan jadą do Gdańska?
Czy wy jedziecie do Gdańska?
Czy ja też jadę do Gdańska?
Czy jedziemy do Gdańska?

7.4.7.

Use names of Polish cities in the genitive singular:

Example:

Jadę z *Krakowa* (*Kraków*).

Jedziemy z	(Kraków) do	(Warszawa).
Jedziesz z	(Rzeszów) do	(Szczecin).

Oni jadą z (Gdańsk) do (Lublin).
On jedzie z (Przemysł) do (Poznań).
Jedziecie z (Wrocław) do (Olsztyn).

7.4.8.

Express your surprise as in the example:

Example:

Robert jedzie do Gdańska. *Dokąd jedzie, do Gdańska?!*

Peter jedzie do Paryża.
Michel jedzie do Berlina.
Agnieszka jedzie do Moskwy.
Robert jedzie do Pragi.
Pan Nowak jedzie do Mińska.
Ewa jedzie do Budapesztu.
Adam jedzie do Madrytu.

7.4.9.

Use names of foreign states in the genitive singular:

Example:

Michel jedzie do *Polski* (Polska).

My jedziemy do (Kanada). Czy ty jedziesz do
(Rosja)? On jedzie do (Anglia). Wy jedziecie do
(Francja). Oni jadą do (Japonia). Jadę do
(Australia). Ona jedzie do (Ameryka).

7.4.10.

Use names of states in the genitive singular:

Jadę z (Polska) do (Izrael).
Jedziesz z (Ukraina) do (Polska).
Jedziecie z (Litwa) do (Hiszpania).
Oni jadą z (Białoruś) do (Rosja).
On jedzie z (Norwegia) do (Szwecja).
Jedziemy z (Irlandia) do (Portugalia).

7.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE AND CULTURAL ACTIVITIES

7.5.1.

Check whether you understand the dialogues 7.1.1. and 7.1.2.:

	true	false
<i>Peter jedzie do klubu filmowego.</i>		
<i>Michel idzie do miasta.</i>		
<i>„Życie Briana” to interesujący film.</i>		
<i>Michel może zobaczyć ten film dzisiaj o czwartej.</i>		
<i>Robert zamawia kawę, pepsi, sernik i tort.</i>		

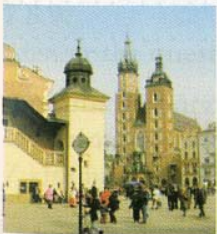
7.5.2.

Answer the questions about your knowledge of Polish cities:

Czy znasz dobrze Warszawę?

.....

Czy znasz dobrze Kraków?

.....

Czy znasz dobrze Poznań?

.....

Czy znasz dobrze Gdańsk?

.....

.....

Czy znasz dobrze Łódź?

.....

.....

Czy znasz dobrze Wrocław?

.....

.....

7.5.3.

Use the information in 7.3.1. and write the names of five largest Polish cities giving the number of inhabitants in each of them:

1.
2.
3.
4.
5.

7.5.4.

Say which Polish cities you know well already and when you came to know them:

Znam już dobrze

.....

Trochę znam

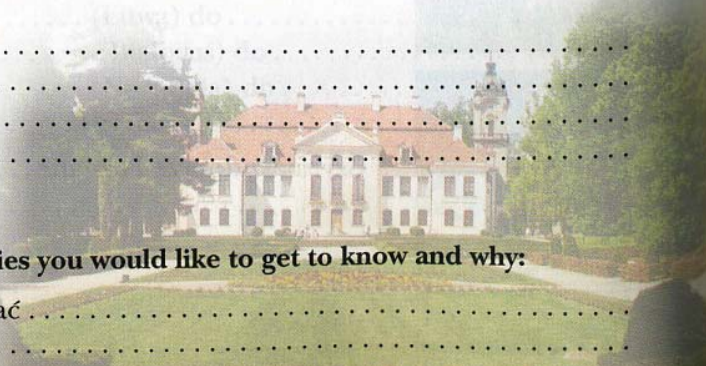
.....

7.5.5.

Say which Polish cities you would like to get to know and why:

Chciał(a)bym poznać

.....

7.5.6.

Which Polish cities do you think are the most popular among foreign tourists. Why?

Myszę, że turyści bardzo często zwiedzają

7.5.7.

Complete the text below:

..... Duże nad Odrą.
Kiedyś to miasto się Breslau. Piękne
jest miasto, a zwłaszcza
Centrum przemysłowe, naukowe i
Jest tu Wrocławski
tu prawie 700 000

7.5.8.

Answer the questions about your sports abilities:

- Czy umiesz pływać?
- Czy umiesz grać w piłkę nożną?
- Czy umiesz grać w ping-ponga?
- Czy umiesz grać w tenisa?
- Czy umiesz grać w siatkówkę?
- Czy umiesz grać w koszykówkę?

7.5.9.

Answer the questions about your dancing abilities:

- Czy umiesz tańczyć?
- Czy lubisz tańczyć?
- Z kim lubisz tańczyć?
- Co lubisz tańczyć?

7.5.10.

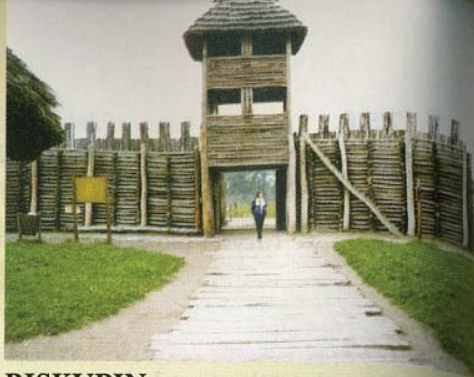
Complete the text with the words below:

lubi, lubią, tańca, sambę, muzykę, poznał, Brazylijczykiem

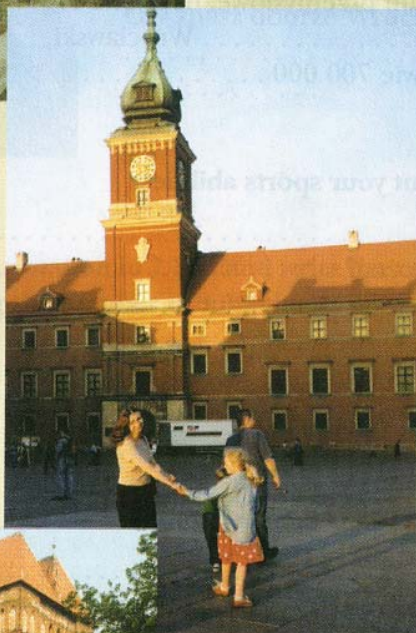
Peter w Krakowie Marcela. Marcelo jest
On bardzo taniec i Marcelo bardzo dobrze
tańczy Studenci patrzeć, jak Marcelo
i Caetano capoeirę.

CHECINY

BISKUPIN

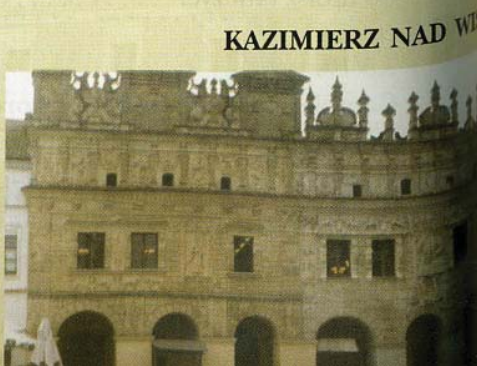
TORUŃ

KRAKÓW

WARSZAWA

KAZIMIERZ NAD WIŚLĄ

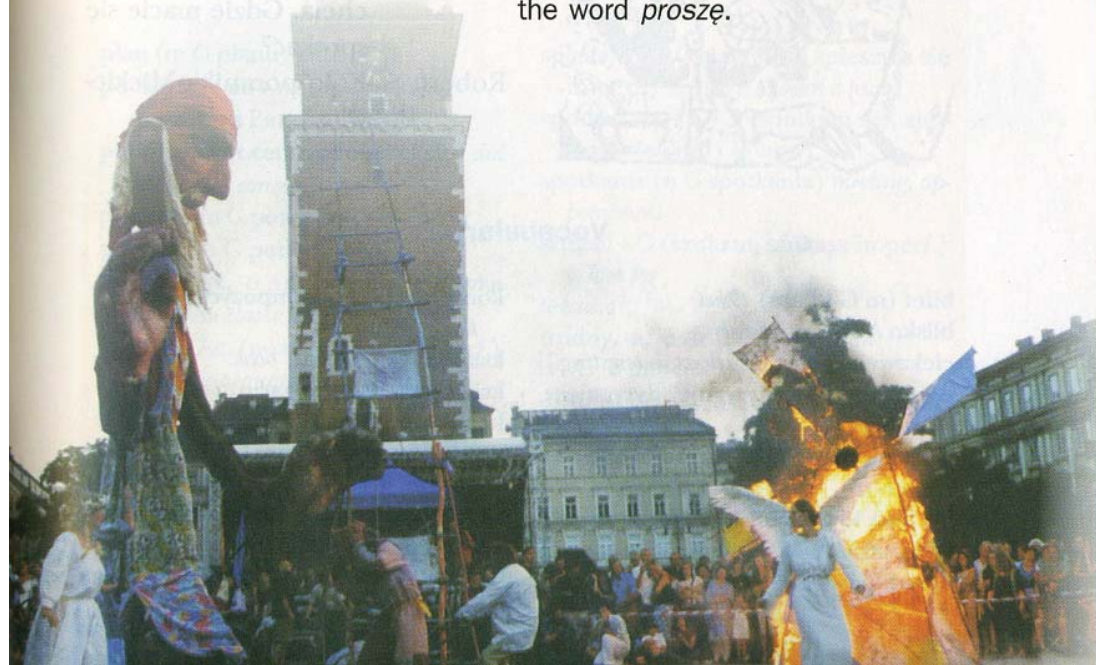
Lekcja 8

Robert has to say good-bye to Agnieszka, because he is going to meet Michel. Agnieszka asks Robert about his plans for Friday evening, and suggests a concert at the philharmonic hall. The concert includes “The Polish Requiem” by Krzysztof Penderecki. Robert is not sure if it is a good idea, but Agnieszka has no doubts it is a treat.

After the concert, Agnieszka, Robert and Michel are talking about Penderecki’s music. Agnieszka suggests going on with the conversation in her apartment.

You will learn how to make suggestions and offers, how to accept or refuse them. You will also learn how to express certainty and uncertainty, and when Poles use the word *proszę*.

Lekcja 8

8.1. Wiesz, mam pomysł. Pójdziemy na koncert.

8.1.1. Kawiarnia „Jama Michalika”.
Robert rozmawia z Agnieszką.

Robert: Przepraszam, muszę już iść. Mam spotkanie z Michele.

Agnieszka: Szkoda. A jaki macie plan?

Robert: Nic konkretnego. On chce iść do księgarni, szuka jakiejś książki. Potem...

Agnieszka: Wiesz, mam pomysł. Pójdziemy do filharmonii na „Polskie Requiem” Pendereckiego.

Robert: Jak to, pójdziemy!? A on?

Agnieszka: Pójdziemy z nim.

Robert: Nie wiem, czy on lubi muzykę poważną.

Agnieszka: Na pewno. Poza tym musi poznać kulturę polską, a to wyjątkowa okazja. Dyryguje Penderecki.

Robert: To rzeczywiście okazja.

Agnieszka: Proszę, kup trzy bilety, a ja poczekam na Michela. Gdzie macie się spotkać?

Robert: Koło pomnika Mickiewicza.

Vocabulary

bilet (m G biletu) *ticket*

blisko Adv. *near, closely*

ciekawý, -a, -e Adj. *curious, interesting*

dyrygować + I (dyryguję, dyrygujesz Imperf.) *to direct*

filharmonia (f G filharmonii) *concert hall*

iść (iść, idziesz Imperf.) *to go (on foot)*

jakiś, jakaś, jakieś *a, some, any*

koło + G *near, next to*

kompozycja (f G kompozycji) *composition*

książka (f G książki) *book*

księgarnia (f G księgarni) *bookstore*

kupić + Ac. (kupię, kupisz Perf.) *to buy*

musieć (muszę, musisz Imperf.) *must, have to*

odmawiać (odmawiam, odmawiasz Imperf.) *to refuse*

okazja (f G okazji) *occasion, opportunity*

8.1.2. Ulica Straszewskiego. Agnieszka, Robert i Michel idą z filharmonii. Rozmawiają o koncercie.

Agnieszka: No i co, podobał ci się koncert?

Michel: Raczej tak. To dobra, ale trudna kompozycja.

Agnieszka: Mnie się bardzo podobał. Uwielbiam Pendereckiego.

Robert: Mnie też. Ale ja to znam.

Michel: Ja nie znałem dotąd muzyki Pendereckiego. Myślę, że ciekawa jest ta muzyka. Mówi o Polsce, o historii...

Robert: Właśnie.

Agnieszka: Słuchajcie, jedziemy na kawę do mnie.

Michel: Dziękuję bardzo, jest już późno...

Agnieszka: No nie, Michel, proszę mi nie odmawiać.

Robert: Przecież jest piątek, nie musisz się spieszyć.

Agnieszka: Jedziemy, to blisko. U mnie skończymy rozmowę.

Vocabulary

plan (m G **planu**) *plan*

począć + **na** + Ac. (**poczekam**,

poczekasz Perf.) *to wait for*

podobać, **koncert podobał ci się?** *did you like the concert?*

pomnik (m G **pomnika**) *monument*

pomysł (m G **pomyślu**) *idea*

poważny, **-a**, **-e** Adj. *serious*; > **muzyka**

poważna *classical music*

poznać + Ac. (**poznam**, **poznasz** Perf.) *to become acquainted with*

późno Adv. *late*

raczej *rather*

requiem *requiem (a piece of music)*

rozmowa (f G **rozmowy**) *conversation*

skończyć + Ac. (**skończę**, **skończysz** Perf.) *to end, to finish*

spieszyć się (**spieszę się**, **spieszysz się** Imperf.) *to hurry, to be in a hurry*

spotkać się + **z** + I (**spotkam się**, **spotkasz się** Perf.) *to meet*

spotkanie (n G **spotkania**) *meeting, appointment*

szukać + G (**szukam**, **szukasz** Imperf.) *to look for*

też *also*

trudny, **-a**, **-e** Adj. *difficult, hard*

u + G, **u mnie** *at my place*

uwielbiać + Ac. (**uwielbiam**, **uwielbiasz** Imperf.) *to adore, to worship*

właśnie *just, exactly*

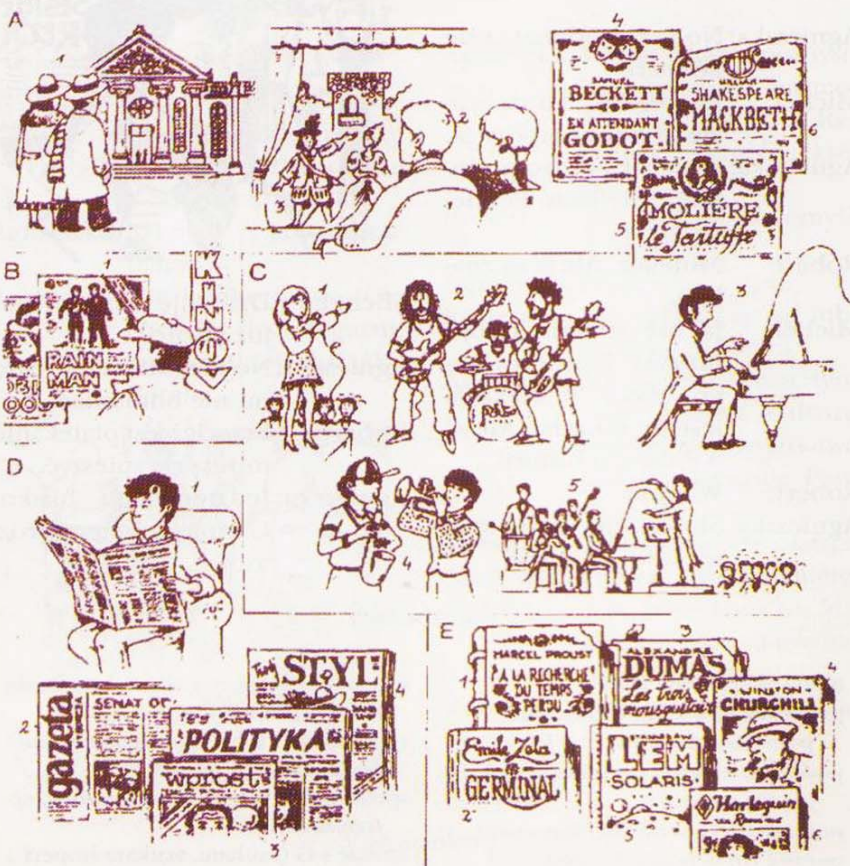
wyjątkowy, **-a**, **-e** Adj. *exceptional*

z + G *from*

Warto zapamiętać te słowa!

ROZRYWKI

A. TEATR: 1. chodzić do teatru; 2. być w teatrze; 3. grać sztukę, sztuka; 4. dramat; 5. komedia; 6. tragedia.

B. KINO: 1. film.

C. MUZYKA: 1. popularna; 2. młodzieżowa, rockowa; 3. poważna; 4. jazz; 5. koncert.

D. PRASA: 1. czytać prasę; 2. dziennik: „Gazeta Wyborcza”; 3. tygodnik: „Polityka”, „Wprost”; 4. miesięcznik: „Twój Styl”.

E. LITERATURA: 1. psychologiczna; 2. społeczna; 3. historyczna; 4. literatura faktu; 5. science fiction; 6. romans.

8.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

8.2.1.

The present tense of the verb *musieć*. The -ę, -isz conjugation, part 2

The conjugation -ę and -isz, introduced in 3.2.2., comprises such verbs as *musieć* 'have to, must, need' and *jeździć* 'to travel, to ride'. Their endings in the present tense are regular, but note the change in the stem:

MUSIEĆ			
1. (ja)	<i>musz-ę</i>	1. (my)	<i>mus-imy</i>
2. (ty)	<i>mus-isz</i>	2. (wy)	<i>mus-icie</i>
3. on, pan	<i>mus-i</i>	3. oni, panowie,	<i>musz-ą</i>
ona, pani		państwo	
ono		one, panie	

As can be seen, the stem is the same for the 1st person singular and 3rd person plural and it is *musz-*. In the case of other persons it is *mus-*, which is pronounced [mus]. It means that in the stems of some verbs in the conjugation -ę, -isz there appear alternations as presented in the table below:

stem-final consonants for the 1 st person sg. and 3 rd person pl.	stem-final consonants for the other persons of the present tense	
	spelling	pronunciation
-c	-ci-	-ć-
-dz	-dzi-	-dź-
-sz	-si-	-ś-
-ż	-zi-	-ź-
-szcz	-ści-	-śc-
-żdż	-ździ-	-źdź-

It should be noted that in accordance with the rules given in 0.5.1. letter combinations like -ci- are pronounced softly as -ć-.

Note that this group of verbs also includes *prosić* 'to ask for something'. The form of the 1st person singular, *proszę*, is used very frequently.

8.2.2.

Uses of the form *proszę* in Polish

Prosić is a regular verb in Polish and it appears in many contexts. The most difficult to understand are the uses of *proszę* in basic situations:

1. when we address someone directly or when we want to attract their attention:

<i>proszę pana</i>	1. sir; mister
<i>proszę pani</i>	2. Madam
	2. (to the teacher) Please Miss
<i>proszę państwa</i>	Ladies and gentlemen

2. responding to *dziękuję*

<i>proszę</i>	You're welcome; Don't mention it
---------------	----------------------------------

3. giving someone something

<i>proszę (bardzo)</i>	Here you are
------------------------	--------------

4. responding to a request for permission

<i>proszę (bardzo)</i>	Please do; Go ahead
------------------------	---------------------

5. when we let someone through the door

<i>proszę</i>	After you
---------------	-----------

6. inviting someone knocking on the door to enter the room

<i>proszę</i>	Come in!
<i>proszę wejść!</i>	Come in!

7. when the shop-assistant addresses the customer for the first time

<i>proszę (bardzo)</i>	Can I help you?
------------------------	-----------------

8. when we do not understand something and ask the person to repeat

<i>proszę?</i>	Pardon? Excuse me?
----------------	--------------------

8.2.3.

Nominative and accusative plural of masculine non-personal, feminine and neuter nouns

	Nom. sg.		Nom. and Acc. pl.
<i>To jest</i>	<i>stół.</i>	<i>To są</i>	<i>stoły.</i>
	<i>zeszyt.</i>		<i>zeszyty.</i>
	<i>długopis.</i>		<i>długopisy.</i>
	<i>słownik.</i>		<i>słowniki.</i>
	<i>otówek.</i>		<i>otówki.</i>
	<i>pokój.</i>		<i>pokoje.</i>
	<i>kaset-a.</i>		<i>kaset-y.</i>
	<i>klasa.</i>		<i>klas-y.</i>
	<i>grup-a.</i>		<i>grup-y.</i>
	<i>studentk-a.</i>		<i>studentk-i.</i>
	<i>Polk-a.</i>		<i>Polk-i.</i>
	<i>Amerykank-a.</i>		<i>Amerykank-i.</i>
	<i>pan-i.</i>		<i>pani-e</i>
	<i>okn-o.</i>		<i>okn-a.</i>
<i>zdani-e.</i>	<i>zdani-a.</i>		
<i>słow-o.</i>	<i>słow-a.</i>		

Nominative and accusative of the masculine non-personal and feminine nouns have identical forms. They are formed by adding *-y* to the nouns with stems ending in a hard consonant (except *-k, -g*).

Nouns with stems ending in *-k, -g* take in the nominative the ending *-i*. Nouns with stems ending in other consonants (i.e. soft: *ś, ź, ć, dź, ń, j* and hardened: *c, cz, sz, ż, rz, dz, dź, l*) take the ending *-e*.

Neuter nouns also have identical forms in the nominative and accusative plural. Nominative forms are obtained by adding the ending *-a* to the stem.

Syntactic use of the case forms (here: nominative and accusative) in plural does not change from that in singular. Also the questions in plural remain the same as in singular, e.g.:

nominative questions

Kto to jest?

Kto to jest?

To jest Polka.

To są Francuzki.

Co to jest?

Co to jest?

To jest ołówek.

To są długopisy.

accusative questions

Kogo znasz?

Kogo znasz?

Co masz?

Co masz?

Znam Jołę.

Znam Amerykanki.

Mam słownik.

Mam kasety.

Please note that the answers containing nominative plural start with the expression *To są* (the verb must have the same number and gender as the subject).

8.2.4.

Nominative and accusative plural of the modifiers combining with non-personal, feminine and neuter nouns

	Nom. sg.		Nom. pl.
<i>To jest</i>	<i>mój zeszyt.</i> <i>duża klasa.</i> <i>nasza grupa.</i> <i>miła Francuzka.</i> <i>trudne zadanie.</i>	<i>To są</i>	<i>moje zeszyty.</i> <i>duże klasy.</i> <i>nasze grupy.</i> <i>miłe Francuzki.</i> <i>trudne zadania.</i>

The nominative and accusative plural of the modifiers accompanying non-personal, feminine and neuter nouns have the ending *-e*. The pronoun asking for these forms also has the ending *-e*.

Jakie to są Francuzki?

Miłe.

To są miłe Francuzki.

Note: In Polish, if we answer a question with just one word, it must have the same grammatical form that it would have appearing in the whole sentence.

8.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

8.3.1.

Suggestions and proposals

formal contact	informal contact
1. Czy mogę zaproponować pani (panu) obiad?	1. Czy mogę zaproponować ci obiad?
2. Proponuję pani (panu) spacer.	2. Proponuję ci spacer.
3. Czy ma pani (pan) ochotę na film?	3. Masz ochotę na film?
4. Chce pani (pan) sernik?	4. Chcesz sernik?
5. Czy chce pani (pan) pójść do filharmonii?	5. Wiesz, mam pomysł. Pójdziemy do filharmonii.
6. Czy jest pani wolna (pan wolny) jutro wieczorem?	6. Jesteś wolna (wolny) jutro wieczorem?

The most typical formal suggestions are 1. and 3. In informal contact, 3., 4., 5., and 6. are used most often.

8.3.2.

Responding to suggestions

positive	negative
(Bardzo) chętnie. (+++)	Chyba nie. (+/-)
Proszę (bardzo). (++)	Niestety, nie. (+/-)
Dobrze. (++)	Dziękuję, ale nie mogę. (-)
Owszem, tak. (+)	Niestety, nie mogę. (-)
Tak, (chcę). (+)	Nie. (--)
Dlaczego nie? (+/-)	Nie mam (na to) ochoty. (---)

8.3.3.

Expressing certainty and uncertainty

certainty	uncertainty
<i>Jestem pewien (pewna).</i>	<i>Nie jestem pewien (pewna).</i>
<i>(Wiem) na pewno.</i>	<i>Nie wiem na pewno.</i>
<i>Naprawdę.</i>	<i>Być może.</i>
<i>Rzeczywiście.</i>	<i>Może.</i>
<i>Oczywiście.</i>	<i>Może (tak/nie).</i>
	<i>(To) możliwe.</i>
	<i>Chyba (tak/nie).</i>

The quoted expressions may function as separate statements (normally being a reaction to someone's opinion) or as additions to someone's statement stressing someone's certainty or lack of certainty, e.g.:

- *Agnieszka jest dziewczyną Roberta?* - *Nie wiem na pewno.*
- *Agnieszka jest dziewczyną Roberta?* - *Oczywiście.*
- *Agnieszka jest chyba dziewczyną Roberta.*

8.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

8.4.1.

Complete the blanks below with the proper forms of the verbs *musieć* and *móc*:

- Przepraszam, ale nie iść na koncert, bo się uczyć.
- Dlaczego się uczyć?
- Mamy bardzo trudny test z polskiego i się uczyć.
- A nie przyjść na chwilę?
- Nie, naprawdę. Przepraszam bardzo.

8.4.2.

Complete the blanks with the proper forms of the words given in brackets:

Jest piątek. Michel spotyka się z [Robert]. Oni mają czas i nie [musieć] się spieszyć. Michel [chcieć] iść

do księgarni po [słownik polsko-francuski].
 Potem oni [chcieć] iść do Muzeum Narodowego na
 [wystawa] polskiego [malarstwo] a potem do
 [restauracja] na kolację. To jest plan
 [Robert i Michel].

8.4.3.

Complete the blanks with the proper forms of the verb *musieć*:

My nie się uczyć. Wiemy wszystko!
 Wy się uczyć, bo macie trudny test.
 Ja nie się uczyć, bo umiem już gramatykę.
 Ty też nie się uczyć.
 Peter się dużo uczyć, bo ma test z gramatyki.
 Oni się uczyć i nie mogą iść na imprezę.

8.4.4.

Use the words given in brackets in the proper forms:

Example:

Idę do *kawiarni* [kawiarnia] na *kawę* [kawa].

Idę do [pub] na [piwo].

Idziesz do [kawiarnia] na [ciastko].

Idziemy do [pub] na [wódka].

Czy Zosia idzie do [kawiarnia] na [herbata]?

Idziecie do [bar] na [śniadanie]?

Czy oni poszli do [restauracja] na [obiad]?

Zaraz idę do [herbaciarnia] na
 [dobra herbata].

Idziemy do [dom] na [kolacja].

8.4.5.

Define briefly the meanings of words referring to family members:

Example:

dziadek = *ojciec ojca*

dziadek = *ojciec matki*

babcia =

pradziadek =

prababcia =

babcia =

pradziadek =

prababcia =

8.4.6.

Define briefly the meanings of words referring to family members:

Example:

wnuk = syn córki

wnuczka =

prawnuke =

wujek =

ciocia =

8.4.7.

Give the words referring to the definitions given:

Example:

ojciec i matka = rodzice

mąż cioci =

tata i mama =

żona wujka =

rodzice ojca =

rodzice babci =

brat i siostra =

8.4.8.

Use the nominative plural as in the example:

Example:

To jest moja kaseta. To są moje kasety.

To jest mój pokój. To są

To są To jest moje krzesło. To są

..... To jest moje zdjęcie. To są

.. To jest moja książka. To są

To jest mój słownik. To są

..... To jest mój długopis. To są

..... To jest mój ołówek. To są

To jest moja gumka. To są

8.4.9.

Use the nominative plural of adjectives and nouns as in the example:

Example:

Tu są ładne Rosjanki (ładna Rosjanka).

Poznałem bardzo (sympatyczna Amerykanka).
W kawiarni widziałem (miła Polka).
W naszej klasie są bardzo (inteligentna Japonka).
Do klubu przychodzą (piękna Francuzka).
Wczoraj poznałem dwie (ambitna Niemka).
W instytucie są (ładna Włoszka).

8.4.10.

Express your surprise asking questions:

Example:

On jest inteligentny. Jaki on jest?

Adam jest przystojny.
One są bardzo ładne.
Piotr jest inteligentny.
Ona jest piękna.
One są bardzo miłe.
Ona jest sympatyczna.
Robert jest ambitny.
One są bardzo inteligentne.

8.4.11.

Use the accusative plural as in the example:

Example:

Wczoraj kupiłem dwa słowniki (słownik).

Wczoraj przeczytałem dwie (książka). Wczoraj
przeczytałem dwa (artykuł). Wczoraj zjadłem
dwa (ciastko). Wczoraj wypilem dwie
..... (coca-cola). Wczoraj wypilem dwa (piwo).
Wczoraj zjadłeś dwie (zupa). Wczoraj zapamiętałeś tylko
dwa (słowo). Wczoraj napisaliście tylko dwa
..... (tekst).

8.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

8.5.0.

Do you remember what happened in the last lesson? Say it in Polish using the past tense.

8.5.1.

Check whether you understand the dialogues 8.1.1. and 8.1.2.:

	true	false
<i>Michel chce iść do księgarni po książkę.</i>		
<i>Michel nie pójdzie do filharmonii.</i>		
<i>Robert spotyka się z Michelem koło pomnika Mickiewicza.</i>		
<i>Agnieszka uwielbia muzykę Pendereckiego.</i>		
<i>Michel nie myśli, że muzyka Pendereckiego jest ciekawa.</i>		
<i>Agnieszka proponuje kawę.</i>		

8.5.2.

You get various proposals. Express your positive reactions:

Masz ochotę na amerykański film?

(+)

Chcesz zobaczyć nowy film Wajdy?

(+++)

Chcesz sernik?

(++)

Chcesz iść do filharmonii?

(+/-)

8.5.3.

You get various proposals. Express your negative reactions:

Wiesz, mam pomysł. Pójdziemy do filharmonii.

(---)

Masz ochotę na teatr?

(--)

Chcesz tort orzechowy?

(-)

Czy jesteś wolna dziś wieczorem?

(+/-)

8.5.4.

Following the model, practice with your friend positive reactions to proposals:

- Czy jesteś (1) dziś wieczorem?

- Tak, a dlaczego?

- Mam bilety (tickets) na (2)

- (3)

- (4)

- To bardzo (5) Chętnie.

1: *wolny, wolna*

2: *dobry film, ciekawy koncert, (amerykański/polski) film, koncert (jazzowy/rockowy)*

3: *jaki film, jaki koncert?*

4: *an appropriate title*

5: *interesujący film, dobry koncert*

8.5.5.

Practice with your friend negative reactions to proposals following the model:

- Jesteś (1) jutro wieczorem?

- Chyba nie. A dlaczego?

- Mam bilety na (2)

- Przepraszam, ale nie mogę iść (3) Muszę się uczyć. Mam trudny test.

- Ale to jest naprawdę (2) (4)

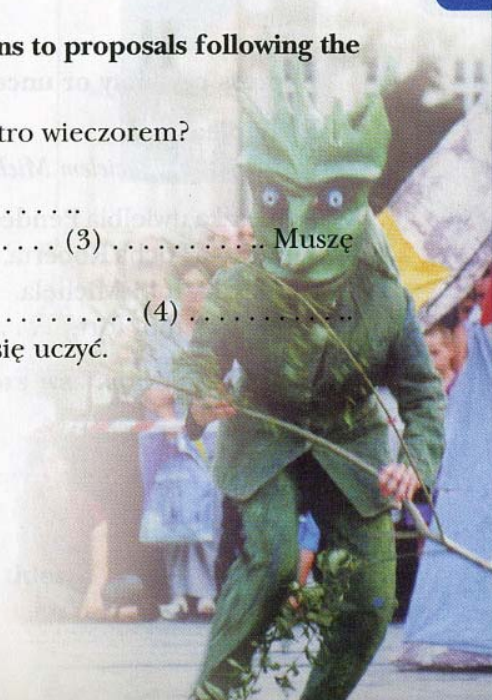
- Dziękuję bardzo, ale nie mogę. Muszę się uczyć.

1: *wolny, wolna*

2: *ciekawy film, dobry koncert*

3: *do kina, na koncert*

4: *an appropriate title*

8.5.6.

Express certainty using different expressions:

Example:

Peter **na pewno** interesuje się Polską.

- Michel lubi muzykę francuską.
- Robert lubi jazz.
- Agnieszka lubi muzykę Pendereckiego.
- Pan Nowak interesuje się historią.
- Moja koleżanka lubi muzykę rockową.
- Mój kolega lubi muzykę francuską.

8.5.7.

Express uncertainty using different expressions:

Example:

Wojtek **być może** mówi po francusku.

- Michel lubi muzykę polską.
- Agnieszka interesuje się Michelelem.
- Robert lubi tort orzechowy.
- Agnieszka nie lubi tortu.
- Pani Nowak nie lubi muzyki rockowej.
- Pan Nowak nie lubi jazzu.

8.5.8.

Express certainty or uncertainty using separate statements:

Example:

Robert jest przyjacielem Michela. **Wiem to na pewno.**

- Agnieszka uwielbia Pendereckiego.
- Agnieszka kocha Roberta.
- Agnieszka lubi Michela.
- Agnieszka lubi tort.

STANISŁAW BARAŃCZAK PODRÓŻ ZIMOWA

8.5.9.

Match the information about the composers with their photographs:

A

B

1. Wojciech Kilar. Kompozytor. Autor muzyki do filmów „Drakula” F. Coppoli, „Pan Tadeusz” A. Wajdy i „Pianista” R. Polańskiego.

2. Krzysztof Penderecki. Kompozytor i dyrygent. Napisał opery „Diabły z Loudun”, „Raj utracony”, „Czarna maska”.

8.5.10.

Match the captions with the photographs of three well-known Polish film directors: Andrzej Wajda; Roman Polański; Krzysztof Kieślowski

8.5.11.

Do you know which of these film directors was awarded a lifetime achievement Oscar in 2000?

8.5.12.

Have you seen any Polish films? Give their titles.

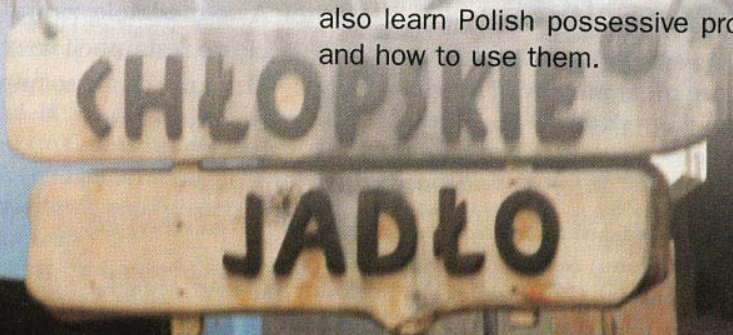
Lekcja 9

In the evening, Michel returns to the dorm and he is very hungry. He also knows he has almost nothing to eat. Peter offers him his bread, butter, cheese, tomatoes... And his beer, but today Michel prefers wine.

Because Michel often forgets to do shopping, he decides to invite Peter for dinner in a restaurant. On Sunday we can see them in the restaurant at the Forum Hotel, where they order their meal.

You will learn how to invite people to meetings and various events in Polish, how to encourage people to eat and drink, and how to propose a toast. You will also learn Polish possessive pronouns and how to use them.

A photograph of a restaurant entrance. Two large, weathered wooden signs are mounted on the wall. The top sign reads 'CHŁOPSKIE' and the bottom sign reads 'JADŁO'. Below the signs, a menu board is visible, and several people are seen in the foreground, some looking towards the camera.

CHŁOPSKIE
JADŁO

Lekcja 9

9.1. Zapraszam cię na obiad.

9.1.1. Wtorek wieczór. Michel wraca do akademika. Jest bardzo głodny. Wie, że w pokoju nie ma chleba, nie ma masła, nie ma prawie nic do jedzenia.

Michel: Jestem strasznie głodny.
Ale nie mam chyba nic do jedzenia.

Peter: Proszę, jest tam mój chleb, ser, jakiś pomidor... I jak zwykle moje piwo.

Michel: Ciągłe jem twój chleb, twoje masło... Może jeszcze coś mam? O, tu jest moje wino, chcesz?

Peter: Dziękuję, ale wolę swoje piwo.

Michel: Jest jeszcze mój ulubiony ser francuski i konserwa. Zrobię kanapki dla nas, dobrze?

Peter: No dobrze, jedną.

Michel: Nie masz masła?

Peter: Gdzieś tam jest.

Michel: A w niedzielę zapraszam cię do restauracji na obiad.

Peter: Dziękuję ci, ale to naprawdę zbyt częste.

Vocabulary

befszyk (m G **befszyka**) *beefsteak*
bulion (m G **bulionu**) *bouillon, clear soup*
butelka (f G **butelki**, G pl. **butelek**)
bottle
chleb (m G **chleba**) *bread*
ciasto (n G **ciasta**) *cake*
ciągle Adv. *continually*
czas (m G **czasu**) *time, > czasami,*
czasem sometimes
czerwony, -a, -e Adj. *red*
deser (m G **deseru**) *dessert*
dla + G for
długo Adv. *for a long time*
do + G to
frytki (pl., G pl. **frytek**) *French fries*

galareta (f G **galarety**) *jelly*
gdzieś *somewhere*
głodny, -a, -e Adj. *hungry*
jedzenie (n G **jedzenia**) *eating; food*
jeszcze *still, yet; > jeszcze nie not yet*
jeść + Ac. (**jem, jesz, jedzą** Imperf.) *to eat*
kanapka (f G **kanapki**, G pl. **kanapek**)
snack, sandwich
karta (f G **karty**) *card; menu*
kawałek (m G **kawałka**) *bit, piece*
kieliszek (m G **kieliszka**) *glass (of wine)*
konserwa (f G **konserwy**) *can*
lekcja (f G **lekcji**) *lesson*
lody (pl., G pl. **lodów**) *ice-cream*

9.1.2. Niedziela po południu. Hotel „Forum”. Restauracja. Peter i Michel studiują kartę.

Michel: Co dla ciebie?

Peter: Może bulion...

Michel: Może najpierw coś na przystawkę?

Peter: Nie, dziękuję, to za dużo dla mnie.

Michel: A ja chcę pstrąga w galarecie.

Peter: Dla mnie tylko bulion, sznycel po wiedeńsku, frytki, sałata zielona.

Vocabulary

masło (n G **masła**) *butter*

mineralny, -a, -e Adj. *mineral*

najpierw *at first*

nic *nothing*

niedziela *Sunday*

obiad (m G **obiadu**) *dinner, lunch*

picie (n G **picia**) *drinking, drink*

pieczarkowa, zupa pieczarkowa *mushroom soup*

pomidor (m G **pomidora**) *tomato*

prawie *almost, nearly*

prywatny, -a, -e Adj. *private*

przyjąć + Ac. (**przyjmę, przyjmiesz** Perf.) *to engage; to admit*

przystawka (f G **przystawki**) *hors d'oeuvre (starter)*

pstrąg (m G **pstrąga**) *trout*

restauracja (f G **restauracji**) *restaurant*

sałata (f G **sałaty**) *lettuce, salad*

ser (m G **sera**) *cheese*

spotkać + Ac. (**spotkam, spotkasz** Perf.) *to meet*

stąd *from here*

strasznie Adv. *terribly*

studia (pl., G pl. **studiów**) *study, studies*
swoj, swoja, swoje pronoun replacing *my, your, his, her, etc.*

sznycel (m G **sznycla**) *schnitzel*

twój, twoja, twoje *your, yours*

ulubiony, -a, -e Adj. *favourite*

wiedeński, po wiedeńsku *Vienna style*

wino (n G **wina**) *wine*

woda (f G **wody**) *water*

wolowy, -a, -e Adj. *beef*

wtorek (m G **wtorku**) *Tuesday*

zagraniczny, -a, -e Adj. *foreign*

zamówić + Ac. (**zamówię, zamówisz** Perf.) *to order*

zapraszać + Ac. (**zapraszam, zapraszasz, zapraszają**) *to invite*

zbyteczny, -a, -e Adj. *superfluous*

zielony, -a, -e Adj. *green*

zrobić + Ac. (**zrobię, zrobisz** Perf.) *to do, to make*

zupa (f G **zupy**) *soup*

zwykle *usually*

9.1.3. Hotel „Forum”. Restauracja.
Do stolika podchodzi kelner.

Kelner: Dzień dobry. Co dla pa-
nów?

Michel: Dla pana bulion, sznycel
po wiedeńsku, frytki i sała-
ta zielona. Dla mnie pstrąg
w galarecie, zupa pieczar-
kowa, befszyk wołowy
z frytkami i też sałata.

Kelner: Co do picia?

Michel: Proszę kieliszek wina czer-
wonego i butelkę wody
mineralnej.

Peter: Dla mnie proszę butelkę
piwa.

Kelner: Polskiego czy zagraniczne-
go?

Peter: Może być polskie.

Kelner: A co na deser?

Michel: Na pewno dwie kawy, poza
tym może kawałek ciasta,
może lody... Ale to za-
mówimy później.

Warto zapamiętać te słowa!

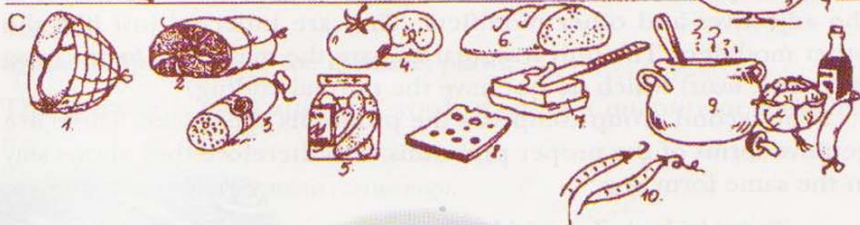
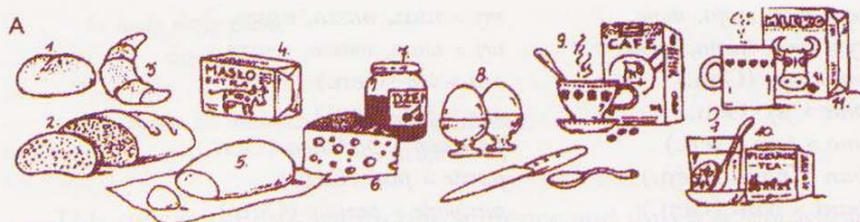

ŚNIADANIE, OBIAD, KOLACJA

A. ŚNIADANIE: 1. bułka; 2. chleb; 3. rogalik; 4. masło; 5. biały ser;
6. żółty ser; 7. dżem; 8. jajka; 9. kawa; 10. herbata; 11. mleko.

B. OBIAD: 1. zupa; 2. ziemniaki; 3. ryż; 4. mięso; 5. kotlet schabowy;
6. zielona sałata; 7. surówka z kapusty; 8. ogórki; 9. woda mineralna;
10. piwo; 11. wino; 12. wódka; 13. lody; 14. ciasto; 15. owoce.

C. KOLACJA: 1. szynka; 2. baleron; 3. kielbasa; 4. pomidory; 5. ogórki;
6. chleb; 7. masło; 8. ser; 9. bigos; 10. fasolka.

9.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

9.2.1.

Possessive pronouns

Possessive pronouns express possession of things or people by the participants of the act of communication (see 2.2.2.). The system of pronouns looks as follows:

ja > *mój, moja, moje*
ty > *twój, twoja, twoje*
on > *jego* (Gen.)
ona > *jej* (Gen.)
ono > *jego* (Gen.)
pan > *pana* (Gen.)
pani > *pani* (Gen.)

my > *nasz, nasza, nasze*
wy > *wasz, wasza, wasze*
oni > *ich* (Gen.)
one > *ich* (Gen.)
państwo > *państwa* (Gen.)
panie > *pań* (Gen.)
panowie > *panów* (Gen.)

As we can see, possessive pronouns may be divided into two groups. The first group comprises those pronouns which accord in gender with the word to which they refer, e.g.:

To jest mój brat.
To jest wasza siostra.
To jest wasze dziecko.

These pronouns have forms which are very similar to the forms of the adjectives and other modifiers. They are inflected just like the other modifiers. The only irregularities are the masculine forms (*mój, twój, nasz, wasz*) which do not have the normal ending.

The second group comprises the pronouns *jego, jej, ich*. These are genitive forms of the proper pronouns, and therefore they always stay in the same form, e.g.:

To jest jej brat. Znam jej brata.
To jest jego brat. Nie znam jego brata.
To jest ich siostra. Lubię ich siostrę.
To jest ich dziecko. Lubię ich dziecko.

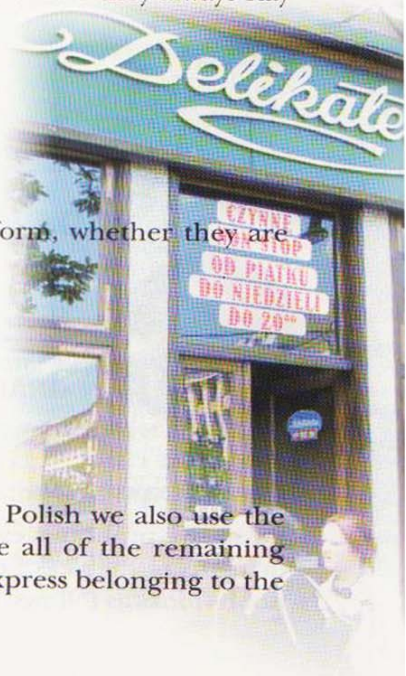
Possessive pronouns appear in the same form, whether they are alone or accompany a noun, e.g.:

To jest mój pies.
– *Czyj to pies?*
– *Mój.*

9.2.2.

Pronouns *swój, swoja, swoje*

Beside the mentioned possessive pronouns, in Polish we also use the pronouns *swój, swoja, swoje*, which may replace all of the remaining pronouns (*mój, twój, jego*, etc.) whenever they express belonging to the word which is the subject of the sentence.

Ja wolę ~~moje~~ piwo.
swoje

Ty masz za mało czasu na ~~twoje~~ studia.
swoje

This rule works only within one sentence and thus it is impossible to use the pronoun *swój* referring to the subject in the following sentence:

On kochał ~~swoją~~ matkę. Jego matka była nauczycielką.
~~jego~~ ~~Swoją~~

Remember that it is impossible to say *swoja matka* in the second sentence, because the word *matka* is the subject in this sentence.

9.2.3.

Syntactic functions of the genitive, part 2

The genitive is used after the words naming a quantity or measure, e.g.:

Poproszę **butelkę** wina czerwonego.

Masz **mało** czasu.

Na pewno mam **za mało** pieniędzy.

Nie mam **za dużo** czasu.

Może **trochę** kawy.

9.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

9.3.0.

Invitations

9.3.1.

Inviting to take part in events

Poles are very sociable, they like to meet and celebrate various occasions. Such social events are usually holidays (*święta*), namedays (*imieni-*

ny), not so often birthdays (*urodziny*), and, in family life, children's baptism (*chrzciny*), weddings (*wesele*), anniversaries (*rocznica*) and other important days. In general one should accept invitations, and if it is impossible, one should give reasons for refusing them.

Here is an example of an oral invitation:

1. formal:

Mam imieniny i z tej okazji będzie u mnie w sobotę małe przyjęcie. Chciałbym (chciałabym) zaprosić pana (panią) (na to przyjęcie).

2. informal:

Zapraszam cię na imieniny.

Accepting an invitation:

1. formal:

Dziękuję pani (panu) bardzo (za zaproszenie).

Z przyjemnością

Chętnie

Na pewno

przyjdę.

2. informal:

Dziękuję ci bardzo. Chętnie przyjdę.

Refusing an invitation:

1. formal:

*Dziękuję pani (panu) bardzo, ale nie mogę przyjść.
W sobotę będzie u mnie rodzina i muszę być w domu.
Przepraszam bardzo i jeszcze raz dziękuję.*

2. informal:

Dziękuję ci, ale naprawdę

nie mogę.

nie mam czasu.

Mam bardzo trudny egzamin w poniedziałek i muszę się uczyć.

9.3.2.

Asking to eat and drink

Meeting together, people eat and drink a lot. Polish courtesy requires that the host or hostess encourage guests to help themselves to the food and drink. To show that the dishes are tasty, guests should agree to second helpings. Refusal is considered impolite.

Proposing eating and drinking:

formal	informal
<i>Ma pani (pan) ochotę na kawę?</i>	<i>Masz ochotę na kawę?</i>
<i>Zje pani (pan) trochę sernika?</i>	<i>Zjesz trochę sernika?</i>
<i>Czego pani (pan) się napije?</i>	<i>Czego się napijesz?</i>
<i>Kawy czy herbaty?</i>	<i>Kawy?</i>
<i>Kawa, herbata czy sok owocowy?</i>	<i>Kawa czy herbata?</i>

Responding to invitations:

Tak, proszę bardzo.

Dziękuję, nie.

Encouraging to eat:

Proszę bardzo, może jeszcze (trochę)

*zupy.
mięsa.
sałaty.
ciasta.
kawy.*

Accepting:

Zupa

Mięso

Salata

jest bardzo

dobra/smaczna. Proszę odrobinę.

dobre/smaczne.

dobra/smaczna.

Refusing:

Dziękuję bardzo.

Zupa jest bardzo dobra,

ale ja nie mogę więcej.

ale nie jestem głodny (głodna).

ale jestem syty (syta).

9.3.3.

Toasts

In Poland one drinks only on special occasions (another thing, these are very easy to find). Drinking alcohol is perceived as being ready to make friends and tighten contacts with someone, thus it is very difficult to refuse drinking. The best reason which justifies abstinence is driving a car. Normally, alcohol is poured into glasses without asking for permission and it requires a very strong will to consistently keep refusing, especially when toasts are being offered (not to drink means being unwilling to the toast being raised).

The most popular toasts are:

<i>Na zdrowie.</i>	
	<i>pani domu!</i>
	<i>gospodarza!</i>
	<i>jubilata!</i>
<i>Zdrowie</i>	<i>jubilatki!</i>
	<i>solenizanta!</i>
	<i>solenizantki!</i>
	<i>pięknych pań!</i>
<i>Proszę państwa, wznoszę toast za szczęśliwy pobyt w Polsce!</i>	

9.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

9.4.1.

Replace nouns with the appropriate possessive pronouns as in the example:

Example:

Pokój Petera jest ładny. Jego pokój jest ładny.

Mieszkanie Agnieszki jest ładne.

.....

Kolega Michela studiuje ekonomię.

Dziewczyna Roberta studiuje literaturę hiszpańską.

Chłopiec Agnieszki interesuje się muzyką.

Ojciec Agnieszki jest profesorem.

Matka Roberta jest sekretarką.

Muzyka Pendereckiego jest trudna.

Film Wajdy jest bardzo interesujący.

9.4.2.

Give negative answers as in the example:

Example:

Czy to jest twój chleb? **Nie mój, jego** (on).

Czy to jest twoje masło? (ona).

Czy to jest wasze wino? (oni).

Czy to jest jego piwo? (ja).

Czy to jest jej konserwa? (on).

Czy to jest wasza wódka? (ona).

Czy to jest twoja zupa? (on).

Czy to jest wasza woda mineralna? (one).

Czy to jest ich pepsi-cola? (my).

Czy to białe wino jest jego? (wy).

9.4.3.

Paying attention to the right intonation give positive answers as in the example:

Example:

Znasz matkę Agnieszki? **Jej matkę? Znam.**

Znasz kolegę Roberta?

Znasz profesora Agnieszki?

Znasz ojca Ewy?

Znasz matkę Adama?

- Masz książkę Petera?
- Masz słownik Michela?
- Masz kasetę Agnieszki?
- Masz album pana Nowaka?

9.4.4.

Use the correct forms of the pronoun *swoj*, then put all sentences into the past tense:

Example:

Pije swoje piwo.

Michel pije wino. Peter je chleb. Adam je
zupę. Ewa pije wodę mineralną. Ania je obiad.
Peter pije kawę. Robert je tort. Mama pije
sok owocowy.

9.4.5.

Use the correct form of the pronoun *swoj* giving negative answers:

Example:

Masz moje wino? Nie, swoje!

Masz mój chleb? Pijesz moje piwo?
..... Pijesz moją wódkę? Masz jego wino?
..... Jesz jej sernik? Jesz jego
tort? Masz moje ciastko?
Masz mój ser?

9.4.6.

Ask for meals and drinks using the genitive singular:

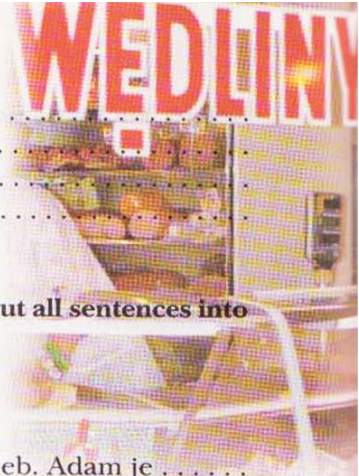
Example:

Proszę trochę chleba (chleb).

Proszę butelkę (woda mineralna).
Proszę butelkę (wino czerwone). Proszę
butelkę (wódka). Proszę butelkę
(piwo). Proszę trochę (bulion). Proszę trochę
..... (zupa pieczarkowa). Proszę trochę
..... (sałata zielona).

9.4.7.

Write the names of Polish dishes you like very much:

Bardzo lubię

9.4.8.

Write the names of Polish dishes you do not like:

Nie lubię

9.4.9.

Have you had a surprising experience with food? If yes, relate the event in Polish:

.....
.....
.....

9.4.10.

Say what you usually eat for breakfast:

Na śniadanie jem

9.4.11.

Can you cook? Write the names of dishes you can prepare. Which one do you like most?

.....
.....

9.4.12.

Which dishes from your national cuisine are the best? Give one example and say what ingredients you need to prepare it.

.....
.....

9.4.13.

What is the best dish your mother prepares? Give the name of the dish and say what ingredients you need to prepare it.

Moja mama bardzo dobrze gotuje.
.....
.....

9.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

9.5.1.

Check whether you understand the dialogues 9.1.1.–9.1.3.:

	true	false
<i>Michel nie jest bardzo głodny.</i>		
<i>Michel ma w pokoju ser, konserwę i wino.</i>		
<i>Peter woli polskie wino.</i>		
<i>Michel robi kanapki.</i>		
<i>W niedzielę Peter i Michel idą do restauracji.</i>		
<i>Peter chce pstrąga w galarecie.</i>		
<i>Peter i Michel jedzą zupę.</i>		

9.5.2.

You would like to invite your professor to your birthday party. What would you say?

.....

.....

9.5.3.

You would like to invite your friend to your birthday party. What would you say?

.....

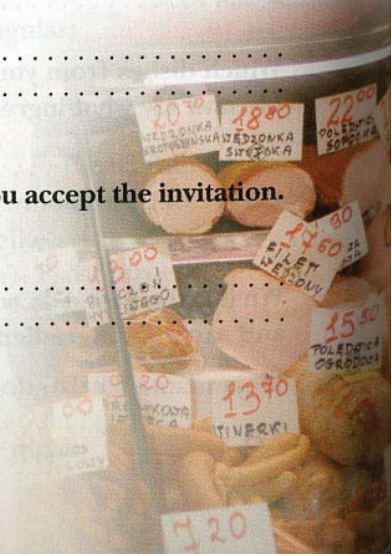
.....

9.5.4.

Your professor is inviting you for Christmas. You accept the invitation. What do you say?

.....

.....

9.5.5.

Your friend invites you to his nameday party. You cannot accept the invitation. What do you say?

.....
.....

9.5.6.

Practice with a friend accepting an invitation following the model:

- Wiesz, mam (1). Zapraszam cię na małe przyjęcie (*party*).
- Kiedy będzie to przyjęcie?
- W (2).
- Dziękuję ci bardzo. Chętnie przyjdę.

1: *imieniny, urodziny*

2: *piątek, sobotę, niedzielę*

9.5.7.

Practice with a friend refusing an invitation following the model:

- Mam (1). Zapraszam cię na małe przyjęcie (*party*).
- Kiedy będzie to przyjęcie?
- W (2).
- Dziękuję bardzo, ale naprawdę nie mogę.
- Bardzo cię proszę. Może choć na chwilę (*for a while*)?
- Przepraszam bardzo, ale (3).
- Naprawdę nie mogę. Życzę ci wszystkiego najlepszego.
- Dziękuję.

1: *imieniny, urodziny*

2: *piątek, sobotę, niedzielę*

3: *będzie u mnie mama, mam trudny egzamin w poniedziałek*

Gołąbki z ryżem i mięsem z sosem pomidorowym 14,00
Turkey fillet in ruby sauce
Putenfilet in Rubinsauce

Gołąbki z ryżem i grzybami z sosem grzybowym 14,00
Stuffed cabbage with mushrooms in mushrooms sauce
Kohlroutladen mit Reis und Pilzen in Pilzsosse

Bigos po staropolsku w czarce z chleba 16,00
Polish „bigos” (stew with meat and cabbage served in bread bowl)
Bigos nach altpolnischer Art, serviert im Brotleib

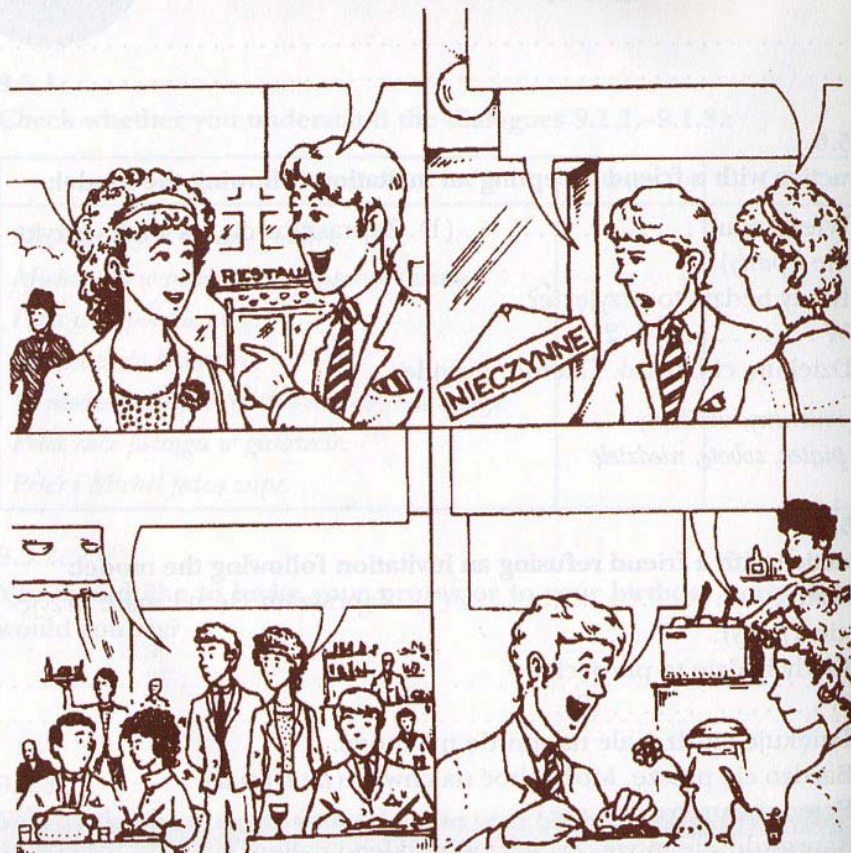
Maczanka po krakowsku 17,00
Pork in sauce served in a bread roll
Krakauer Tunke

Kaczka po krakowsku 32,00
Duck cracovian style
Ente nach Krakauer Art

Zrazy wołowe w sosie śliwkowym 26,00
Beef in plum sauce
Bisdarmeladen in Pflaumensaue

9.5.8.

Say what happens in the story.

9.5.9.

Imagine you are the man in the picture. What do you say?

9.5.10.

Imagine you are the woman in the picture. What do you say?

9.5.11.

Ask your classmates some questions in order to find out who:

- a) does not eat meat,
- b) likes chocolates,
- c) eats only twice a day.

Lekcja 10

Michel thinks he knows Peter well and everything about him. That's why he is surprised when he accidentally learns that Peter works in a private language school. He teaches German there.

After classes at the language school, Peter hurries to get to his dorm, because city transportation in the evening is not so good as during the day. Wojtek, his colleague, drives him to the dorm, although Peter would prefer him not to go to all this trouble.

You will learn days of the week in Polish and express the time of day. You will also learn Polish verbs of motion, which make a system of their own.

Your next project is about the place where you work or study.

Lekcja 10

10.1. Kolega z pracy

10.1.1. Hotel „Forum”. Restauracja. Peter spotkał tu znajomego. Teraz wraca do stolika.

Peter: Przepraszam, ale spotkałem kolegę z pracy.

Michel: Jak to, z pracy?

Peter: Tak, bo ja pracuję.

Michel: Niemożliwe. Nic o tym nie wiedziałem.

Peter: Ty nic nie musisz wiedzieć, bo to ja pracuję.

Michel: Nie masz za mało czasu na swoje studia?

Peter: Czasu nie mam za dużo, to prawda. Ale na pewno mam za mało pieniędzy. Dlatego pracuję.

Michel: Gdzie dostałeś pracę?

Peter: Poszedłem do prywatnej szkoły języków obcych i tam mnie przyjęli. Uczę niemieckiego.

Vocabulary

autobus (m G autobusu) *bus*

bo *because, for*

dlatego *that is why, because*

dostać + Ac. (dostanę, dostaniesz Perf.)
to get, to receive

jeśli *if*

jeżdżę (jeżdżę, jeździsz Imperf.) *to go by means of a vehicle*

kłopot (m G kłopotu) *trouble, embarrassment*

komunikacja (f G komunikacji) *communication; traffic*

mało *little; > za mało too little*

niemożliwy, -a, -e Adj. *impossible*

obcy, -a, -e Adj. *foreign, strange*

odwieźć + Ac. (odwiożę, odwieziesz Perf.) *to give somebody a ride*

pieniądze (pl., G pl. pieniędzy) *money*

pora (f G pory) *time, season; > o tej porze at this time*

praca (f G pracy) *work, job*

pracować (pracuję, pracujesz Imperf.)
to work

10.1.2. Prywatna szkoła języków obcych. Pokój profesorski. Peter skończył lekcję niemieckiego. Wybiera się do akademika. Wchodzi Wojtek, jego kolega z pracy.

Wojtek: Jedziesz do domu?

Peter: Tak. Spieszę się, bo mam dużo pracy, a komunikacja o tej porze nie jest dobra.

Wojtek: Czym jeździsz do akademika?

Peter: Stąd jeżdżę tramwajem na Salvator, a potem autobusem.

Wojtek: Musisz długo czekać?

Peter: Czasami tak.

Wojtek: Wiesz, jeśli się spieszysz, mogę cię odwiedzić samochodem.

Peter: Dziękuję bardzo, ale nie chciałbym ci robić kłopotu.

Wojtek: Peter, coś ty!? To żaden kłopot. Jedziemy.

Vocabulary

prawda (f G **prawdy**) *truth*

robić + Ac. (**robie**, **robisz** Imperf.) *to do, to make*

samochód (m G **samocho**du) *car*

skończyć + Ac. (**skończę**, **skończysz** Perf.) *to end, to finish*

szkoła (f G **szko**ły) *school*

tramwaj (m G **tramwaj**u) *tram, streetcar*

uczyć + G (**uczę**, **uczysz** Imperf.) *to teach*

wchodzić (**wchodzę**, **wchodzisz** Imperf.) *to come in, to enter*

wracać (**wracam**, **wracasz** Imperf.) *to return, to come back*

wybierać się (**wybieram się**, **wybierasz się**) *to set out (on one's way)*

żaden, **żadna**, **żadne** *no, none*

ZAWODY

EDUKACJA: 1. uczeń (szkoły podstawowej); 2. uczeń (liceum); 3. nauczyciel (szkoły podstawowej); 4. student (uniwersytetu); 5. profesor (uniwersytetu).

HANDEL: 6. sprzedawczyni, ekspedientka; 7. klient.

PRACA FIZYCZNA: 8. robotnik; 9. murarz; 10. górnik; 11. kierowca; 12. elektryk.

10.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

10.2.1.

Future tense of the verb *być*

BYĆ			
1. (ja)	będę	1. (my)	będziemy
2. (ty)	będziesz	2. (wy)	będziecie
3. on, pan		3. oni, państwo,	
ona, pani	będzie	panowie	będą
ono, to		one, panie	

As you can see, the endings of the verb *być* in the future tense are the same as the endings of the *-ę, -esz* conjugation in the present tense. The stem appears in the two forms: *będ-* (1st person sg. and 3rd person pl.) and *będzi-* (every other form).

The future tense of the other imperfective verbs is formed by adding the infinitive to the future of the verb *być*.

Będę studiować. Będziesz pracować etc.

10.2.2.

Verbs of motion, part 2

The verbs of motion form a system based on the opposition *iść* and *jechać* (see 7.2.5.).

The table below presents basic oppositions typical of the verbs of motion, taking into account perfective and imperfective verbs. The opposition between these two types of verbs is very important in Polish and other Slavic languages. It will be discussed in more detail in Lesson 12 (see 12.2.). Here we concentrate on imperfective verbs:

<i>iść</i>	to go, to walk
<i>chodzić</i>	to walk, to go
<i>jechać</i>	to go
	(<i>jechać samochodem jako kierowca</i>) to drive
	(<i>jechać samochodem jako pasażer</i>) to ride
	(<i>jechać rowerem</i>) to bike, to cycle
<i>jeździć</i>	to travel, to ride

	Imperfective verbs		Perfective verbs	
meaning	actions aimed at one direction	actions aimed at various directions	the beginning of a continuous action	the end of an action
	iść	chodzić	pójść	przyjść
	present: <i>idę, idziesz</i>	present: <i>chodzę, chodzisz</i>	future: <i>pójde, pójdziesz</i>	future: <i>przyjde, przyjdiesz</i>
'to walk'	past: <i>szedłem, szłam</i>	past: <i>chodziłem, chodziłam</i>	past: <i>poszedłem, poszłam</i>	past: <i>przyszedłem, przyszłam</i>
	future: <i>będę szedł, będę szła</i>	future: <i>będę chodził, będę chodziła</i>		
	jechać	jeździć	pojechać	przyjechać
	present: <i>jadę, jedziesz</i>	present: <i>jeżdżę, jeździsz</i>	future: <i>pojadę, pojedziesz</i>	future: <i>przyjadę, przyjedziesz</i>
'to ride, to travel'	past: <i>jechałem, jechałam</i>	past: <i>jeździłem, jeździłam</i>	past: <i>pojechałem, pojechałam</i>	past: <i>przyjechałem, przyjechałam</i>
	future: <i>będę jechał, będę jechała</i>	future: <i>będę jeździł, będę jeździła</i>		

Jadę autobusem. I'm going by bus.
I'm taking a bus.

Dzisiaj jadę do pracy autobusem, ale często jeżdżę samochodem.

Today I am riding a bus to work, but I often go by car.

Teraz idę do kawiarni, ale często chodzę tu do biblioteki.

Now I am going to a café, but I often go to the library here.

10.2.3.

Syntactic functions of the instrumental, part 2

The syntactic functions of the instrumental were discussed in Lesson 5. Another function, not presented before, refers to verbs of motion derived from the verb *jechać* (e.g. *jeździć*, *pojechać*, *przyjechać*). The noun

in the instrumental appearing after these verbs denotes a means of transport that is used to move from place to place. For example:

*Do pracy Peter jeździ **tramwajem**, a potem **autobusem**.*

*Wojtek jeździ do pracy **samochodem**.*

*Robert i Michel jadą do Wieliczki **busem**.*

*Z Krakowa do Warszawy ludzie często jeżdżą **pociągami**.*

*Michel jedzie do Warszawy **ekspresem**.*

Note the following two things: 1) the noun in the instrumental is used after the verb without a preposition; 2) the function of the instrumental we refer to here justifies well the name of the case: *instrumental*.

10.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

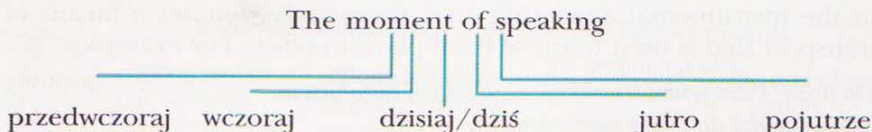

10.3.1.

Expressing time: days of the week

name of the day	answer to the question <i>kiedy?</i> (when?)	syntactic structure
<i>poniedziałek</i>	<i>w poniedziałek</i>	<i>w + Acc.</i>
<i>wtorek</i>	<i>we wtorek</i>	
<i>środa</i>	<i>w środę</i>	
<i>czwartek</i>	<i>w(e) czwartek</i>	
<i>piątek</i>	<i>w piątek</i>	
<i>sobota</i>	<i>w sobotę</i>	
<i>niedziela</i>	<i>w niedzielę</i>	

The word *we* is a variant of the preposition *w*, used whenever *w* added to the next word (here: name of the day) would form a consonant cluster difficult to pronounce. The mark *w(e) czwartek* means that we may say either *w czwartek* or *we czwartek*. Applying the name of the day defines time independently of the moment of speaking. Depending on the moment of speaking, the days may be also referred to in the following way:

10.3.2.

Expressing time: parts of the day

Here are the expressions defining parts of the day:

<i>rano</i>	(7:00 – 8:00)
<i>przed południem</i>	(9:00 – 12:00)
<i>w południe</i>	(12:00)
<i>po południu</i>	(12:00 – 5-6 P.M.)
<i>wieczorem</i>	(5-6 P.M. – 8-9 P.M.)
<i>w nocy</i>	(9 P.M. – 6 A.M.)

Examples:

*We wtorek rano miałem kurs polskiego, a wieczorem oglądałem film w telewizji.
W ten piątek przed południem uczę się, a wieczorem idę do dyskoteki.*

10.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

10.4.1.

Answer the questions using nouns in the instrumental:

Example:

*Czym jeździsz do akademika? Do akademika jeżdżę **tramwajem** (tramwaj).*

Czym Robert jeździ do domu? (pociąg)

.....

Czym jeździsz do centrum? (tramwaj)

.....

Czym Agnieszka jeździ na uniwersytet? (autobus)

.....

Czym Wojtek jeździ do pracy? (samochód)

.....

Czym Peter jeździ do akademika? (autobus i tramwaj)

Czym jeździcie do centrum? (tramwaj)

10.4.2.

Answer questions as in the example. Use adverbs *często*, *czasem*, *czasami*:

Example:

Idziesz do Agnieszki? Teraz nie, ale *często tam chodzę*.

Idziecie do teatru? Teraz nie, ale

Jedziecie do Warszawy? Teraz nie, ale

Czy Peter jedzie do Wojtka? Teraz nie, ale

Czy oni jadą do pracy? Teraz nie, ale

Jedziesz do Pragi? Teraz nie, ale

Robert jedzie do domu? Teraz nie, ale

Idziesz do Petera? Teraz nie, ale

Czy on idzie do Basi? Teraz nie, ale

10.4.3.

Give answers using the future of the verb *być*:

Example:

Jesteś u Michela? (u Michela = at Michel's place). Teraz nie, ale *będę tam jutro*.

Jesteście u Roberta? Teraz nie, ale

Jesteś u Agnieszki? Teraz nie, ale

Czy on jest u Wojtka? Teraz nie, ale

Czy ona jest u Michela? Teraz nie, ale

Czy jestem u Basi? Teraz nie, ale

Czy jesteście u prof. Nowaka? Teraz nie, ale

Czy one są u taty? Teraz nie, ale

10.4.4.

Answer the questions about the means of transport you use:

Example:

Czy jeździsz busem? *Tak, busem jeżdżę do instytutu*.

Czy jeździsz autobusem? Gdzie?

Czy jeździsz pociągiem? Gdzie?

- Czy jeździsz rowerem? Gdzie?
- Czy jeździsz tramwajem? Gdzie?
- Czy jeździsz samochodem? Gdzie?
- Czy jeździsz taksówką? Gdzie?

10.4.5.

Say which means of transport you like to use and which ones you do not like. Why?

- Lubię jeździć
-
- Nie lubię jeździć
-

10.4.6.

Remember your last trip to Poland or any other foreign country. Which means of transport did you use?

-
-
-

10.4.7.

Complete the responses as in the example:

Example:

– *Jedziemy do kina. Taksówką!* – Nie, *tramwajem.*

- *Jedziemy do teatru. Tramwajem!* – Nie,
- *Jedziemy do opery. Autobusem!* – Nie,
- *Jedziemy do Wrocławia. Pociągiem!* – Nie,
- *Jedziemy do domu. Taksówką!* – Nie,
- *Jedziemy na uniwersytet. Busem!* – Nie,
- *Jedziemy do Agnieszki. Taksówką!* – Nie,

10.4.8.

Give the names of professions defined below:

Example:

pan, który studiuje = *student*

pani, która studiuje =

pan, który uczy języka =

pani, która uczy dzieci =
 pan, który kieruje samochodem =
 pani, która kieruje instytutem =
 pan, który kieruje uniwersytetem =

10.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

10.5.0.

Do you remember what happened in the last lesson? Say it in Polish.

10.5.1.

Check whether you understand the dialogues 10.1.1. and 10.1.2.:

	true	false
<i>Michel spotkał kolegę z pracy.</i>		
<i>Peter uczy niemieckiego.</i>		
<i>Peter ma dużo pieniędzy.</i>		
<i>Peter spieszy się, bo ma dużo pracy.</i>		
<i>Peter jeździ do pracy tramwajem i autobusem.</i>		
<i>Wojtek chce odwiedzić Petera samochodem.</i>		

10.5.2.

Ask a partner about their plans for this week and make notes of what they are going to do. Next talk about the partner's plans using expressions like *w poniedziałek rano*:

poniedziałek

.....

wtorek

.....

środa

.....

czwartek

.....

piątek

.....

sobota

.....

niedziela

.....

10.5.3.

Do the exercise as shown in the example:

Example:

Idziesz dzisiaj do Agnieszki? **Nie, byłem wczoraj** [-1].

przedwczoraj [-2] wczoraj [-1] dzisiaj [0] jutro [1] pojutrze [+2]

Idziesz dzisiaj do muzeum? [-2]

Idziesz jutro do kina? [0]

Jedziecie pojutrze do Katowic? [+1]

Jedziesz dzisiaj do domu? [+1]

Jutro idziesz do pracy? [+2]

Robert idzie dzisiaj do teatru? [-1]

10.5.4.

Answer the questions about what you usually do on particular days of the week:

Co robisz w sobotę wieczorem?

Co robisz w niedzielę rano?

Co robisz w piątek wieczorem?

Co robisz w poniedziałek po południu?

Co robisz we wtorek przed południem?

Co robisz w środę w południe?

Co robisz w czwartek po południu?

Co robisz w niedzielę wieczorem?

10.5.5.

Say which day of the week you like most. Why?

Bardzo lubię

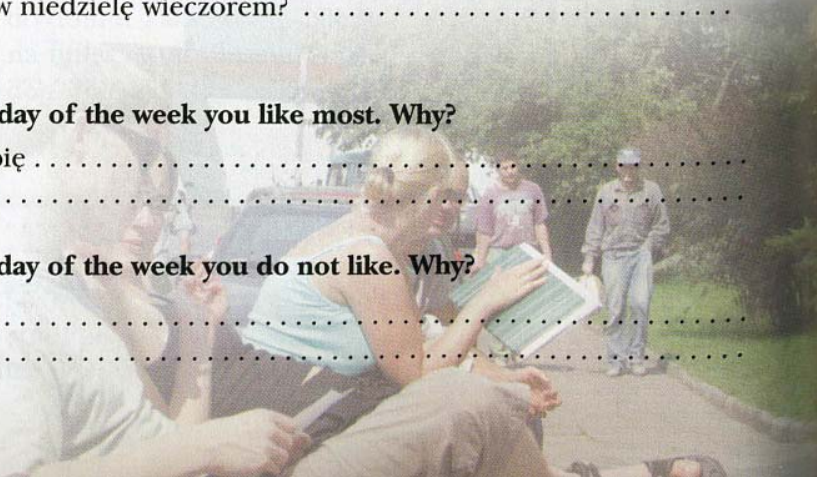
.....

10.5.6.

Say which day of the week you do not like. Why?

Nie lubię

.....

10.5.7.

Say when you like to study: in the morning, in the evening or at night. Why?

Lubię uczyć się

Nie lubię uczyć się

10.5.8.

From the text 10.1.1. you have learned that Peter works in a private language school. Try to imagine the school, note down all the facts and then talk about it to the group.

Jak nazywa się szkoła?

Adres szkoły:

Ilu lektorów tu pracuje?

Ilu studentów uczy szkoła?

Języki, których uczy szkoła:

Kiedy są kursy języków?

Jaka to jest szkoła?

Kto jest dyrektorem szkoły?

10.5.9.

Write your answer to the following e-mail:

Cześć Agnieszka!

Mam nową pracę. To jest międzynarodowa firma marketingowa. Jestem bardzo zadowolony. Atmosfera jest bardzo miła. Pensja wysoka. Dyrektor sympatyczny.

Co z Twoją pracą? Znalazłaś nową?

Pozdrawiam

Tomek

10.5.10.

PROJECT: "The place where I work or study"

Complete the table and present your company to the group. If you are a student, talk about your university.

Firma:

Adres:

Liczba pracowników:

Twój dyrektor:

Koledzy z pracy:

Twoje stanowisko:

Jak nazywa się Twoja firma?

Gdzie ona jest?

Ilu ma pracowników?

Jaki jest twój dyrektor?

Jacy są twoi koledzy z pracy?

Co robisz w firmie?

10.5.11.

What do they do? Match words and their definitions:

1. nauczyciel	A. sprzedaje towary.
2. informatyk	B. leczy chorych.
3. lekarz	C. występuje w teatrze.
4. kucharz	D. pisze programy komputerowe.
5. sprzedawca	E. uczy dzieci i młodzież.
6. aktor	F. przygotowuje posiłki.

1.	E
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

10.5.12.

Talk about the owner of this business card:

Szkoła Języków Obcych
LANGUE
Sp. z o.o.

Sylvia Kwiatkowska
DYREKTOR

ul. Starej Gruszy 10
03-289 Warszawa

tel.: (022) 976 77 87

fax: (022) 976 77 88

www.langue.ed.pl

dyr@langue.ed.pl

10.5.13.

Do you recognize these trade names? What kind of companies are they?

LOT

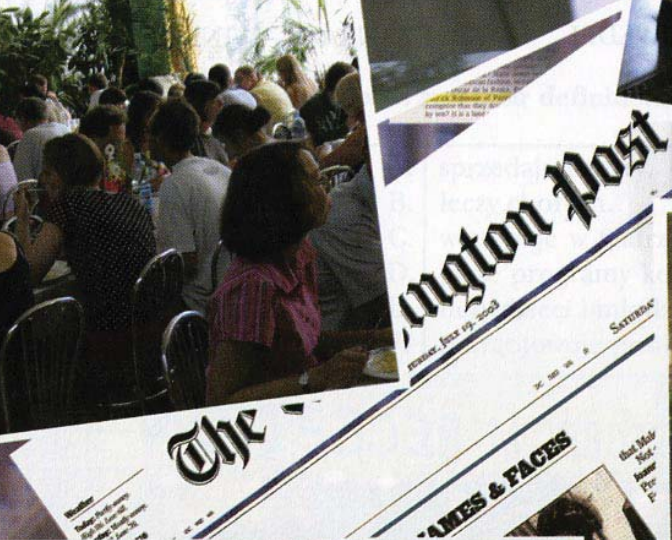
WEDEL

WÓLCZANKA

WINIARY

RECEPCJA RECEPTION

Lekcja 11

Michel wants to invite Robert to dinner, which he will prepare himself. That's why he has gone shopping. At the market he buys vegetables and fruit, and meat and other products at the grocer's.

You will learn how to do shopping in Polish: ask for goods, check their quality, wonder about the price, and, finally, pay for them.

You will also make the future tense of imperfective verbs and use pronouns *ktos* 'somebody' and *coś* 'something'.

Apart from that, you will learn about the most important regions in Poland and their historical names.

Lekcja 11

11.1. Czy te jabłka są słodkie?

11.1.1. Michel i Peter są w mieście. Michel pojechał po zakupy, a Peter do pracy. Teraz Michel jest na targu. Kupuje jarzyny i owoce.

Michel: Czy te jabłka są słodkie?

Pani: Tak, pyszne, proszę pana.

Michel: To poproszę kilogram.

Pani: Proszę bardzo, czy coś jeszcze?

Michel: Proszę jeszcze banany.

Pani: Ile?

Michel: Też kilogram.

Pani: A sałaty pan nie chce? Często pan bierze...

Michel: Dziękuję pani bardzo. Właśnie zapomniałem. Proszę dwie. I to już wszystko. Ile płacę?

Vocabulary

albo or

baleron (m G baleronu) ham in bladder

banan (m G banana) banana

brać + Ac. (biorę, bierzesz Imperf.),

wziąć + Ac. (wezmę, weźmiesz Perf.)

to take, to buy

chudy, -a, -e Adj. lean, without much fat

chyba probably, maybe

często often

dawać + Ac. (daję, dajesz Imperf.) to

give; > **dać** + Ac. (dam, dasz, dadzą

Perf.) to give

deka decagram, 10 grams

ile how much, how many

jabłko (n G jabłka) apple

jakiś, jakaś, jakieś a, some, any

jarzyna (f G jarzyny) vegetable

jechać (jadę, jedziesz Imperf.) to go; >

pojechać (pojadę, pojedziesz Perf.)

to go

kielbasa (f G kielbasy) sausage

kilogram (m G kilograma, abbr. kilo)

kilogramme

kostka (f G kostki) bar

kosztować (only: kosztuje, kosztują) to

cost

kroić + Ac. (kroję, kroisz Imperf.) to

cut, to slice; > **pokroić** + Ac.

(pokroję, pokroisz Perf.) to cut, to

slice

11.1.2. Sklep spożywczy. Michel robi zakupy.

Michel: Proszę chleb i kostkę ma-
sła.

Pani: Proszę bardzo. Coś jesz-
cze?

Michel: Czy jest chuda kielbasa?

Pani: Tę mogę polecić.

Michel: Proszę dwadzieścia deka.
Czy ma pani baleron?

Pani: Jest już niedużo, tylko ten
kawalek.

Michel: Nie, dziękuję, jest za tłu-
sty. A ma pani szynkę?

Pani: Proszę, bardzo ładna. Ile
dać?

Michel: Piętnaście deka.

Pani: Pokroić?

Michel: Proszę. Ile to wszystko bę-
dzie kosztować?

Vocabulary

kupować + Ac. (kupuję, kupujesz Im-
perf.) *to buy*; > **kupić** + Ac. (kupię,
kupisz Perf.) *to buy*

mówić + Ac. (mówię, mówisz Imperf.)
to speak, to say, to tell; > **powiedzieć** +
Ac. (**powiem, powiesz** Perf.) *to speak,*
to say, to tell

nazywać + Ac. (nazywam, nazywasz Im-
perf.) *to call, to name*; > **nazwać** + Ac.
(**nazwę, nazwiesz** Perf.) *to call, to name*

okolica (f G okolicy) *neighbourhood*

owoc (m G owocu) *fruit*

płacić + za + Ac. (**placę, płacisz** Imperf.)
to pay; > **zapłacić** + za + Ac. (**zapłacę,**
zapłacisz Perf.) *to pay*

polecać + Ac. (**polecam, polecasz, po-**
lecają Imperf.) *to recommend*; > **pole-**
cić + Ac. (**polecę, polecisz** Perf.) *to*
recommend

pyszny, -a, -e Adj. *excellent, delicious*
sklep (m G sklepu) *shop, store*; > **sklep**
spożywczy *food store*

specjalny, -a, -e Adj. *special*

spożywczy, -a, -e Adj. *consumable*

szynka (f G szynki) *ham*

targ (m G targu) *market*

tłusty, -a, -e Adj. *fat, greasy*

zakup (m G zakupu) *purchase*; > **zaku-**
py (pl. G zakupów) *shopping*

Warto zapamiętać te słowa!

WARZYWA I OWOCE

OWOCE: 1. jabłko; 2. gruszka; 3. śliwka; 4. pomarańcza; 5. cytryna;
6. banan.

WARZYWA: 7. ziemniak; 8. marchewka; 9. pietruszka; 10. por; 11. ka-
pusta; 12. sałata; 13. kalafior; 14. pomidor; 15. ogórek; 16. cebula.

11.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

11.2.1.

Future tense of the imperfective verbs

In 10.2.1. we noted that the future tense of the verb *być* is a very useful form, because it is used to create the future tense of imperfective verbs, which will be discussed in Lesson 12.

The future tense of imperfective verbs is created by adding to the future forms of the verb *być* the infinitive of the inflected verb.

The future tense forms of the verb *robić* are as follows:

ROBIĆ – to make, to do; to work			
1. (ja)	<i>będę robić</i>	1. (my)	<i>będziemy robić</i>
2. (ty)	<i>będziesz robić</i>	2. (wy)	<i>będziecie robić</i>
3. on, pan ona, pani ono	<i>będzie robić</i>	3. oni, panowie, państwo one, panie	<i>będą robić</i>

Examples:

- *Co będziesz robić jutro wieczorem?*
- *Jutro? Nie wiem, co będę robić jutro wieczorem. Pójdę do dyskoteki albo może na koncert. Nie wiem jeszcze...*
- *Co robi Michel?*
- *Michel jest na targu i robi zakupy. Kupuje jabłka, banany i salate.*
- *Czy kupił coś jeszcze?*
- *Tak, potem kupił chleb, masło, kielbasę i szynkę. Będzie robić kolację dla Roberta.*

11.2.2.

Indefinite pronouns *ktoś, coś*

In Lesson 6 you have learned the pronouns which are used in questions: *kto? co? jaki? gdzie? kiedy?*

These pronouns have their equivalents called indefinite pronouns. Formally they can be distinguished from interrogative pronouns only by the morpheme *-ś*, which is added at the end: *ktoś, coś, jakiś, gdzieś, kiedyś*.

The morpheme *-ś* gives the pronouns the meaning of indefiniteness, when the speaker does not know exactly who or what is meant or he or she knows but does not want to talk about it:

<i>ktos</i>	somebody, someone; anybody, anyone
<i>coś</i>	something; anything
<i>jakiś</i>	some, a; any
<i>gdzieś</i>	somewhere, some place
<i>kiedyś</i>	once; some day, sometime

Examples:

- *Co będziesz pić?*
- *Coś zimnego.*
- *Może piwo?*
- *Zimne piwo może być.*

Czy jest ktoś w domu? Is there anybody in?
Ktoś wypił moją herbatę. Someone has drunk my tea.

- *Proszę chleb i kostkę masła.*
- *Proszę bardzo. Coś jeszcze?*
- *Czy jest chuda kiełbasa?*

Kiedyś byłem w Tokio. Some time ago I was in Tokyo.
Kiedyś będę w Tokio. Some day I will be in Tokyo.

11.2.3.

Expressions such as *coś zimnego*

Expressions such as *coś zimnego* are used when the speaker means not only the thing but its characteristic feature. In the example from 11.2.2. the speaker wants to say that it is not important *what* he or she will drink, but rather the fact that it is *cold*. Note that the adjective used after the pronoun *coś* is always in the genitive, e.g.:

- *Co chcesz jeść?*
- *Coś gorącego.*
- *Może zupę pomidorową?*
- *Gorąca zupa pomidorowa?.. Dlaczego nie? Proszę!*

- *Co będziecie robić?*
- *Coś interesującego.*
- *A co jest dla was interesujące?*
- *Możemy liczyć po polsku. To jest trudne, ale interesujące.*

11.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE AND CULTURAL COMMENTARY

11.3.1.

Shopping

The conditions of shopping in Poland change very fast, and become better and better. Unfortunately, prices also change very fast. What does not change so rapidly is the people working in shops, but even here there are already some noticeable changes.

Because of all the changes, it is difficult to quote the names of shops and types of goods that are sold in them. The symptomatic thing is that foreign products and English names become very fashionable. As a result of this, shopping in Poland is beginning to look like shopping abroad, thus getting easier and easier for the foreigners.

One has to remember that in Poland it is common to pay in cash. Credit cards or checks are used in shopping centers, department stores, large restaurants, etc.

Here are some useful expressions:

11.3.1.1.

Asking for merchandise:

Czy jest chleb?

Czy jest słownik polsko-angielski?

Czy są papierosy?

Proszę chleb, mleko i kilo cukru.

Proszę mi to pokazać.

Proszę mi pokazać tę torbę.

Czy mogę to zobaczyć?

Czy mogę zobaczyć ten płaszcz?

11.3.1.2.

Asking for permission to try something on:

Czy mogę to przymierzyć?

Czy mogę przymierzyć

ten płaszcz?
te spodnie?
tę bluzkę?

11.3.1.3.

Asking for the price:

Ile to kosztuje?

Ile kosztuje chleb?

Ile kosztują papierosy?

11.3.1.4.

Remarks on the price:

To za drogo (dla mnie).

Ta torba jest bardzo tania. Czy to dobra jakość?

Ta torba jest za droga. Proszę pokazać tańszą.

11.3.1.5.

Deciding and asking for the price:

Nie, dziękuję.

Ile płacę?

Ile to | kosztuje?

| będzie kosztować?

Tak, | proszę.

| kupuję.

| biorę.

11.3.1.6.

Asking for the cash-desk:

Gdzie mam zapłacić? (Proszę zapłacić) w kasie nr 2.

Gdzie się płaci?

11.3.1.7.

Asking for the change:

Proszę to rozmienić (na drobne).

Czy ma pan (pani) drobne? Chcę rozmienić.

- [Newsweek Polska]
- [Polityka]
- [Wprost]
- [Gazeta Wyborcza]
- [Rzeczpospolita]
- [Przypięciółka]

11.4.5.

Complete the following dialogue with the appropriate words:

- Czy te są słodkie?
- Tak, pyszne, pana.
- To proszę
- Proszę bardzo, czy?
- Proszę jeszcze
-?
- Też kilogram.
- A pan nie chce? Często bierze.
- Dziękuję bardzo. Właśnie Proszę dwie.
I to już

11.4.6.

Complete the following dialogue with the proper combinations of letters and, referring to information in 0.5.1., explain the spelling of two- and three-letter combinations.

-y jest chuda kielbasa?
- Tę mogę polecić.
- Pro....ę dwa.....eś.....a deka.y ma pani baleron?
- Jest już niedużo, tylko ten kawałek.
-e,ękuje, jest za tłusty. A ma paniynkę?
- Pro....ę, bar....o ładna. Ile dać?
- Piętnaś....e deka.
- Pokroić?
- Pro....ę. Ile to w....ystko bę.....e ko....tować?

11.4.7.

Give antonyms to the following words:

Example:

dużo - *mało*

chudy -

tani -
 ładny -
 smaczny -
 duży -
 często -

11.4.8.

Write the names of fruits you buy frequently:

Często kupuję

11.4.9.

Write the names of vegetables you like:

Lubię

11.4.10.

Which fruit do you think is the most popular in Poland? Why?

.....

11.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

11.5.0.

Do you remember what happened in the last lesson? Say it in Polish.

11.5.1.

Check whether you understand the dialogues 11.1.1. and 11.1.2.:

	true	false
<i>Michel przyjechał do miasta do pracy.</i>		
<i>Michel kupuje jabłka, banany i sałatę.</i>		
<i>W sklepie Michel kupuje baleron.</i>		
<i>Na targu Michel kupuje kielbasę.</i>		
<i>Michel lubi chudą szynkę i kielbasę.</i>		

11.5.2.

Ask for the price as in the example:

Example:

Proszę chleb. Ile kosztuje ten chleb?

- Proszę masło.
- Proszę jabłka.
- Proszę baleron.
- Proszę szynkę.
- Proszę banany.
- Proszę sałatę.
- Proszę papierosy.

11.5.3.

Make remarks on the price as in the example:

Example:

Ta szynka jest za droga. Czy jest tańsza (cheaper)?

- To masło.
- Ten chleb.
- Ta sałata.
- To piwo.
- Ta kielbasa.
- To wino.

11.5.4.

Ask for merchandise as in the example:

Example:

Jest sałata. Proszę sałatę.

Jest kielbasa.	Jest chleb.
Jest kawa.	Jest cukier.
Jest piwo.	Jest szynka.
Jest wódka.	Jest masło.

11.5.5.

Encourage people to eat and drink as in the example:

Example:

Jest jeszcze piwo. Proszę bardzo, może trochę piwa?

- Jest jeszcze zupa.
- Jest jeszcze kawa.

- Jest jeszcze szynka.
- Jest jeszcze wino.
- Jest jeszcze sernik.
- Jest jeszcze sałata.
- Jest jeszcze wódka.
- Jest jeszcze chleb.

11.5.6.

You are preparing a party. Note down ten items you should buy:

.....

.....

.....

.....

11.5.7.

Make remarks on various goods as in the example:

Example:

*Nie lubię tortu. **Wolę sernik.***

- Nie lubię wódki.
- Nie lubię herbaty.
- Nie lubię baleronu.
- Nie lubię kielbasy.
- Nie lubię bulionu.

Lekcja 12

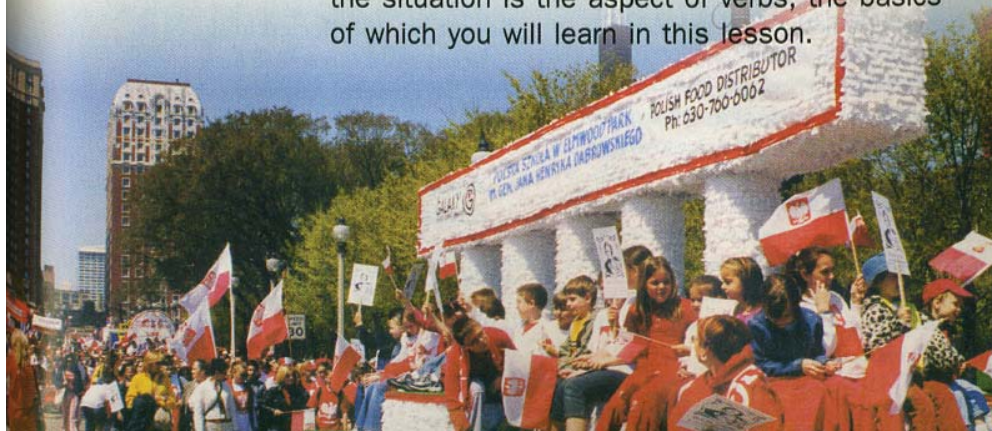

Do we know everything about Michel? Perhaps he may surprise us with something?

After dinner, Michel asks Robert for help, because he wants to find his Polish family. He tells the history of his family. His maternal grandparents were Polish, but came from two different regions: grandmother from Małopolska (Lesser Poland), and grandfather from Śląsk (Silesia). They both emigrated to France. His grandmother was eight years old, his grandfather eighteen. They met in France and later got married. At home they spoke Polish, outside – they used French. Their daughter, Michel's mother, could speak Polish when she was a small child. Later she spoke only French. She studied in Paris and married a Frenchman. As a child, Michel could speak only French to all his family. But when he studied in Paris, he began learning Polish. Now he wants to find his Polish family, because after the war his grandmother lost contact with them.

Emigration is a frequent phenomenon in the history of mankind. It has been part of Polish history since the end of the 18th century. In this lesson you will learn about Polish political and economic emigration.

The system of tenses in Polish is simple: you already know the present, past, and future tenses. They are all the tenses. What complicates the situation is the aspect of verbs, the basics of which you will learn in this lesson.

Lekcja 12

12.1. Chcę znaleźć swoją polską rodzinę.

12.1.1. Hotel studencki. Pokój 207. Michel i Robert są w pokoju. Jedzą kolację.

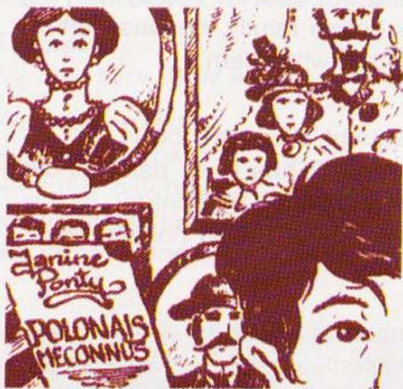
Michel: Chcę cię prosić o pomoc.

Robert: Proszę bardzo, masz jakiś problem?

Michel: Tak, ale to jest specjalny problem. Chcę znaleźć swoją polską rodzinę.

Robert: Przecież jesteś Francuzem.

Michel: Tak, jestem Francuzem, ale polskiego pochodzenia.

12.1.2. Akademik. Pokój Michela. Michel opowiada historię swojej rodziny.

Moja babcia nazywała się Zofia Kubicka. Wiem, że urodziła się w Radomyślu koło Mielca, chyba w 1920 roku. Kiedy miała osiem lat, wyjechała z rodzicami do Niemiec. Potem cała rodzina wyjecha-

Vocabulary

babcia (f G babci) *grandmother*

cały, -a, -e Adj. *whole*

dokładnie Adv. *exactly, precisely*

dziadek (m G dziadka) *grandfather*

dziadkowie (pl., G pl. dziadków) *grandparents*

gmina (f G gminy) *community, municipality*

górnik (m G górnika) *miner*

informacja (f G informacji) *information*

kontakt (m G kontaktu) *contact*

ktoś *somebody, someone*

liceum (n, uninflected in sg., N pl.

licea) *secondary school, high school*

mąż (m G męża) *husband*

pamiętać + Ac. (**pamiętam, pamiętasz**

Imperf.) *to remember, to keep in mind*; >

zapamiętać + Ac. (**zapamiętam, zapamiętasz**

Perf.) *to remember, to keep in mind*

pisać + Ac. (**piszę, piszesz** Imperf.) *to*

write; > **napisać** + Ac. (**napiszę, napi-**

szesz Perf.) *to write*

ła do Francji. Ojciec babci był we Francji górnikami, a babcia była robotnicą. Tam babcia poznała dziadka. On też był Polakiem, ale urodził się na Śląsku. Kiedy skończył 18 lat, wyjechał do Francji i był tam górnikiem. Dziadkowie mówili po polsku, ale moja mama już nie znała polskiego. Mówiła tylko po francusku. Mama skończyła liceum, a potem studia w Paryżu... Mama wyszła za mąż za Francuza i dlatego ja nazywam się Deschamps.

Mama powiedziała mi, że rodzina dziadka już nie mieszka w Polsce. Wszyscy są w Belgii, albo we Francji. Nie wiemy, czy ktoś z rodziny babci mieszka w Radomyślu, albo w okolicy. Po wojnie babcia nie miała kontaktu z rodziną.

12.1.3. Hotel studencki. Robert rozmawia z Michelem.

Robert: Czy wiesz, kiedy dokładnie urodziła się babcia?

Michel: Nie pamiętam, ale zaraz sprawdzę. Tak, mam...

Robert: Musimy zebrać wszystkie informacje i napisać do gminy w Radomyślu. Chętnie ci pomogę.

Vocabulary

pochodzenie (n G pochodzenia) *origin, descent*

pomagać + D (pomagam, pomagasz Imperf.) *to help, to aid*; > **pomóc** + D (pomogę, pomożesz Perf.) *to help, to aid*

pomoc (f G pomocy) *help*

robotnica (f G robotnicy) *worker*

rodzice (pl. only, G pl. rodziców)

parents

rodzić (się) (rodzę się, rodzisz się Imperf.) *to bear, to be born*; > **urodzić (się)** (urodzą się, urodzisz się Perf.) *to bear, to be born*

rodzina (f G rodziny) *family*

rok (m G roku) *year*

sprawdzać + Ac. (sprawdzam, sprawdzasz Imperf.) *to verify, to check*; > **sprawdzić** + Ac. (sprawdzą, sprawdzisz Perf.) *to verify, to check*

wojna (f G wojny) *war*

wszyscy (m-pers.), **wszystkie** (non-pers.) *all, every*

wychodzić (wychodzę, wychodzisz Imperf.) *to go out, to go away*; > **wyjść** (wyjdę, wyjdiesz Perf.) *to go out, to go away*

wyjeżdżać (wyjeżdżam, wyjeżdżasz Imperf.) *to go out, to go away*; > **wyjechać** (wyjadę, wyjedziesz Perf.) *to go out, to go away*

zaraz *at once, directly*

zbierać + Ac. (zbieram, zbierasz Imperf.) *to collect, to gather*; > **zebrać** + Ac. (zbiore, zbierzesz Perf.) *to collect, to gather*

znajdować + Ac. (znajduję, znajdujesz Imperf.) *to find*; > **znaleźć** + Ac. (znajdę, znajdziesz Perf.) *to find*

ŻYCIE CZŁOWIEKA

(verbs)

1. urodzić się, urodziłem się;
2. rosnąć, urosnąć, urosłem;
3. chodzić do szkoły podstawowej, chodziłem do szkoły;
4. chodzić do szkoły średniej, chodziłem do liceum;
5. studiować na uniwersytecie, studiowałem;
6. mieć chłopaka, narzeczonego, mieć dziewczynę, narzeczoną, miałam chłopaka, miałem dziewczynę;
7. ożenić się, ożeniłem się;
8. wyjść za mąż, wyszłam za mąż;
9. spodziewać się dziecka, spodziewałam się dziecka;
10. urodzić dziecko, urodziłam dziecko;
11. mieć dziecko, miałem dziecko;
12. wychowywać, wychować dziecko;
13. mieć rodzinę, miałem rodzinę;
14. pracować, pracowałem;
15. zachorować, zachorowałem; chorować, chorowałem;
16. wyzdrowieć, wyzdrowiałem;
17. starzeć się, starzeję się;
18. umrzeć, umarł.

12.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

12.2.0.

Aspect of verbs

12.2.1.

Significance of aspect

Almost every English verb is equivalent to two Polish verbs. This is so, because Polish verbs express the aspect of an action, i.e. information whether an action has been completed and has accomplished its aim or not. Verbs which refer to the action which either has been completed or will be completed are **perfective verbs**. Those which refer to the action which is still not completed or is repeated, are **imperfective verbs**.

In English the fact of duration, or completion is expressed by proper tenses. Because in Polish there are only three tenses, the perfectiveness and imperfectiveness is expressed by separate verbs, e.g.:

to do, to make	robić (Imperf.)	<i>Wczoraj robiłem zadanie, kiedy przyszedł kolega.</i>
	zrobić (Perf.)	<i>Wczoraj wieczorem zrobiłem zadanie, a potem czytałem książkę.</i>

12.2.2.

Aspect versus tenses

Because perfective verbs refer to the completed actions, in consequence they have only two tenses: the past tense (here the speaker knows that the action has been completed) and future tense forms (here the speaker expresses his belief or will that the action will be completed), e.g.:

*Wczoraj wieczorem **zrobiłem** zadanie, a potem **czytałem** książkę.*

***Zrobię** to zadanie jutro po południu, kiedy **przyjadę** do domu ze szkoły.*

Future tense of the perfective verbs is the so-called simple future. In this case we use the present tense forms in the meaning of future (verbs *robić* and *zrobić* are inflected according to the same patterns), e.g.:

Adam robi zadanie.
Adam zrobi zadanie.

Imperfective verbs have three tenses: past, present and future, e.g.:

*Wczoraj **robiłem** zadanie, kiedy przyszedł kolega.*

*Teraz nie mam czasu, bo **robię** zadanie.*

***Będę robić** to zadanie jutro po południu, kiedy przyjdę ze szkoły.*

The chart shows the relations between the aspect and tenses:

aspect	tenses		
	past	present	future
imperfective	+	+	+ (future composite)
perfective	+	-	+ (simple future)

12.2.3.

Forming perfective verbs

The analysis of the aspect pair *robić – zrobić* implies that some perfective verbs differ from the imperfective ones in a prefix added to the imperfective verb (see the first group). It is true in case of some Polish verbs. It is easy to differentiate between both forms in such a situation: the longer verb is perfective, and the shorter one is imperfective. Unfortunately, there are no clear rules defining which prefixes form the perfective verbs, and that is why students have to remember what is the perfective form of the known imperfective verb.

Here are examples of such aspect pairs for the already familiar verbs:

VERBS		
1. Perfective verbs formed by adding a prefix		
imperfective	<i>chcieć</i>	<i>chcę, chcesz</i>
perfective	<i>zechcieć</i>	<i>zechcę, zechcesz</i>
imperfective	<i>czekać</i>	<i>czekam, czekasz</i>
perfective	<i>poczekać</i>	<i>poczekaam, poczekaasz</i>
imperfective	<i>czytać</i>	<i>czytam, czytasz</i>
perfective	<i>przeczytać</i>	<i>przeczytam, przeczytasz</i>
imperfective	<i>dziękować</i>	<i>dziękuję, dziękujesz</i>
perfective	<i>podziękować</i>	<i>podziękuję, podziękujesz</i>

imperfective	<i>interesować się</i>	<i>interesuję się, interesujesz się</i>
perfective	<i>zainteresować się</i>	<i>zainteresuję się, zainteresujesz się</i>
imperfective	<i>iść</i>	<i>idę, idziesz</i>
perfective	<i>pójść</i>	<i>pojdę, pójdziesz</i>
imperfective	<i>jechać</i>	<i>jadę, jedziesz</i>
perfective	<i>pojechać</i>	<i>pojadę, pojedziesz</i>
imperfective	<i>jeść</i>	<i>jem, jesz</i>
perfective	<i>zjeść</i>	<i>zjem, zjesz</i>
imperfective	<i>jeździć</i>	<i>jeżdżę, jeździsz</i>
perfective	<i>pojechać</i>	<i>pojeżdżę, pojeździsz</i>
imperfective	<i>kończyć</i>	<i>kończę, kończysz</i>
perfective	<i>skończyć</i>	<i>skończę, skończysz</i>
imperfective	<i>kroić</i>	<i>kroję, kroisz</i>
perfective	<i>pokroić</i>	<i>pokroję, pokroisz</i>
imperfective	<i>lubić</i>	<i>lubię, lubisz</i>
perfective	<i>polubić</i>	<i>polubię, polubisz</i>
imperfective	<i>mieszkać</i>	<i>mieszkam, mieszkasz</i>
perfective	<i>pomieszkać (trochę)</i>	<i>pomieszkam, pomieszkasz</i>
imperfective	<i>myśleć</i>	<i>myślę, myślisz</i>
perfective	<i>pomyśleć</i>	<i>pomyślę, pomyślisz</i>
imperfective	<i>pamiętać</i>	<i>pamiętam, pamiętasz</i>
perfective	<i>zapamiętać</i>	<i>zapamiętam, zapamiętasz</i>
imperfective	<i>pić</i>	<i>piję, pijesz</i>
perfective	<i>wypić</i>	<i>wypiję, wypijesz</i>
imperfective	<i>pisać</i>	<i>piszę, piszesz</i>
perfective	<i>napisać</i>	<i>napiszę, napiszesz</i>
imperfective	<i>placić</i>	<i>płatę, płacisz</i>
perfective	<i>zapłacić</i>	<i>zapłacę, zapłacisz</i>
imperfective	<i>podobać się</i>	<i>podobam się, podobasz się</i>
perfective	<i>spodobać się</i>	<i>spodobam się, spodobasz się</i>
imperfective	<i>prosić</i>	<i>proszę, prosisz</i>
perfective	<i>poprosić</i>	<i>poproszę, poprosisz</i>
imperfective	<i>robić</i>	<i>robię, robisz</i>
perfective	<i>zrobić</i>	<i>zrobię, zrobisz</i>
imperfective	<i>rodzić się</i>	<i>rodzę (się), rodzisz (się)</i>
perfective	<i>urodzić się</i>	<i>urodzą się, urodzisz się</i>
imperfective	<i>rozmawiać</i>	<i>rozmawiam, rozmawiasz</i>
perfective	<i>porozmawiać</i>	<i>porozmawiam, porozmawiasz</i>

imperfective	<i>rozumieć</i>	<i>rozumiem, rozumiesz</i>
perfective	<i>zrozumieć</i>	<i>zrozumiem, zrozumiesz</i>
imperfective	<i>spieszyć się</i>	<i>spieszę się, spieszysz się</i>
perfective	<i>pospieszyć się</i>	<i>pospieszę się, pospieszysz się</i>
imperfective	<i>szukać</i>	<i>szukam, szukasz</i>
perfective	<i>poszukać</i>	<i>poszukam, poszukasz</i>
imperfective	<i>uczyć</i>	<i>uczę, uczysz</i>
perfective	<i>nauczyć</i>	<i>nauczę, nauczysz</i>
imperfective	<i>uczyć się</i>	<i>uczę się, uczysz się</i>
perfective	<i>nauczyć się</i>	<i>nauczę się, nauczysz się</i>
imperfective	<i>znać</i>	<i>znam, znasz</i>
perfective	<i>poznać</i>	<i>poznam, poznasz</i>

2. Perfective verbs formed by a change of the stem suffix

imperfective	<i>dawać</i>	<i>daję, dajesz</i>
perfective	<i>dać</i>	<i>dam, dasz</i>
imperfective	<i>dostawać</i>	<i>dostaję, dostajesz</i>
perfective	<i>dostać</i>	<i>dostanę, dostaniesz</i>
imperfective	<i>kupować</i>	<i>kupuję, kupujesz</i>
perfective	<i>kupić</i>	<i>kupię, kupisz</i>
imperfective	<i>odwiedzać</i>	<i>odwiedzam, odwiedzasz</i>
perfective	<i>odwiedzić</i>	<i>odwiedzę, odwiedzisz</i>
imperfective	<i>polecać</i>	<i>polecam, polecasz</i>
perfective	<i>polecić</i>	<i>polecę, polecisz</i>
imperfective	<i>poznawać</i>	<i>poznaję, poznajesz</i>
perfective	<i>poznać</i>	<i>poznam, poznasz</i>
imperfective	<i>przedstawiać</i>	<i>przedstawiam, przedstawiasz</i>
perfective	<i>przedstawić</i>	<i>przedstawię, przedstawisz</i>
imperfective	<i>sprawdzać</i>	<i>sprawdzam, sprawdzasz</i>
perfective	<i>sprawdzić</i>	<i>sprawdzę, sprawdzisz</i>
imperfective	<i>zostawać</i>	<i>zostaję, zostajesz</i>
perfective	<i>zostać</i>	<i>zostanę, zostaniesz</i>

3. Perfective verbs formed by a stem alternation and a change of the stem suffix

imperfective	<i>nazywać</i>	<i>nazywam, nazywasz</i>
perfective	<i>nazwać</i>	<i>nazwę, nazwiesz</i>

imperfective	<i>odmawiać</i>	<i>odmawiam, odmawiasz</i>
perfective	<i>odmówić</i>	<i>odmówię, odmówisz</i>
imperfective	<i>odwozić</i>	<i>odwożę, odwozisz</i>
perfective	<i>odwieźć</i>	<i>odwiożę, odwieziesz</i>
imperfective	<i>opowiadać</i>	<i>opowiadam, opowiadasz</i>
perfective	<i>opowiedzieć</i>	<i>opowiem, opowiesz</i>
imperfective	<i>pomagać</i>	<i>pomagam, pomagasz</i>
perfective	<i>pomóc</i>	<i>pomogę, pomożesz</i>
imperfective	<i>przepraszać</i>	<i>przepraszam, przepraszasz</i>
perfective	<i>przeprosić</i>	<i>przeproszę, przeprosisz</i>
imperfective	<i>spotykać</i>	<i>spotykam, spotykasz</i>
perfective	<i>spotkać</i>	<i>spotkam, spotkasz</i>
imperfective	<i>wracać</i>	<i>wracam, wracasz</i>
perfective	<i>wrócić</i>	<i>wrócę, wrócisz</i>
imperfective	<i>wybierać się</i>	<i>wybieram się, wybierasz się</i>
perfective	<i>wybrać się</i>	<i>wybiorę się, wybierzesz się</i>
imperfective	<i>zaczynać</i>	<i>zaczynam, zaczynasz</i>
perfective	<i>zacząć</i>	<i>zacznę, zaczniesz</i>
imperfective	<i>zamawiać</i>	<i>zamawiam, zamawiasz</i>
perfective	<i>zamówić</i>	<i>zamówię, zamówisz</i>
imperfective	<i>zapraszać</i>	<i>zapraszam, zapraszasz</i>
perfective	<i>zaprosić</i>	<i>zaproszę, zaprosisz</i>
imperfective	<i>zawozić</i>	<i>zawożę, zawozisz</i>
perfective	<i>zawieźć</i>	<i>zawiożę, zawieziesz</i>
imperfective	<i>zbierać</i>	<i>zbieram, zbierasz</i>
perfective	<i>zebrać</i>	<i>zbiore, zbierzesz</i>

4. Perfective and imperfective verbs with two different stems

imperfective	<i>brać</i>	<i>biorę, bierzesz</i>
perfective	<i>wziąć</i>	<i>wzembrę, weźmiesz</i>
imperfective	<i>kłaść</i>	<i>kładę, kładziesz</i>
perfective	<i>położyć</i>	<i>położę, położysz</i>
imperfective	<i>mówić</i>	<i>mówię, mówisz</i>
perfective	<i>powiedzieć</i>	<i>powiem, powiesz</i>
imperfective	<i>oglądać</i>	<i>oglądam, oglądasz</i>
perfective	<i>obejrzeć</i>	<i>obejrzę, obejrzysz</i>
imperfective	<i>przyjmować</i>	<i>przyjmuję, przyjmujesz</i>
perfective	<i>przyjąć</i>	<i>przyjmę, przyjmiesz</i>

imperfective	wchodzić	wchodzę, wchodzisz
perfective	wejść	wejdę, wejdiesz
imperfective	widzieć	widzę, widzisz
perfective	zobaczyć	zobaczę, zobaczysz
imperfective	wychodzić	wychodzę, wychodzisz
perfective	wyjść	wyjdę, wyjdiesz
imperfective	wyjeżdżać	wyjeżdżam, wyjeżdżasz
perfective	wyjechać	wyjadę, wyjedziesz
imperfective	znajdować	znajduję, znajdujesz
perfective	znaleźć	znajdę, znajdziesz

5. Verbs which have the imperfective form only

imperfective	być	jestem, jesteś
imperfective	cieszyć się	cieszę się, cieszysz się
imperfective	dyrgować	dyrguję, dyrgujesz
imperfective	kosztować	ile kosztuje?
imperfective	mieć	mam, masz
imperfective	móc	mogę, możesz
imperfective	musieć	muszę, musisz
imperfective	pracować	pracuję, pracujesz
imperfective	słuchać (in the expression: Co słuchać?)	
imperfective	studiować	studiuję, studiujesz
imperfective	uwielbiać	uwielbiam, uwielbiasz
imperfective	wiedzieć	wiem, wiesz
imperfective	woleć	wolę, wolisz

Examples:

Wczoraj robiłem zadanie, kiedy przyszedł kolega.
 Yesterday evening I was doing the assignment when my friend came.

Wczoraj wieczorem zrobiłem zadanie, a potem słuchałem radia.
 Yesterday evening I did the assignment and then I listened to the radio.

Wczoraj wieczorem zrobiłem zadanie, a potem wysłuchałem programu o Polakach we Lwowie.
 Yesterday evening after I had done the assignment I listened to the (whole) programme on the Poles in Lvov.

All the actions in these sentences are in the past tense, because they all took place yesterday. In the first sentence the main action is imperfective (*robiłem zadanie*) because the speaker was still performing it when his friend arrived (perfective action – the friend arrived (*przyszedł*)). In the second sentence the first action was completed (*zrobiłem*) and only then was the second action begun, which is presented here as an incomplete action (imperfective). In the third sentence the sequence of actions is similar (*zrobiłem, a potem wystuchałem*), but the second action is presented as being complete, because the speaker listened to a particular programme from beginning to end.

*Często odwiedzam moją koleżankę, Basię.
Jutro na pewno odwiedzę moją babcię.*

Często zamawiam tu zupę pomidorową, ale dzisiaj zamówię barszcz czerwony.

*Często robię zakupy w tym sklepie.
Jutro na pewno zrobię zakupy na targu.*

Przez kilka dni pisałam referat (paper), ale jeszcze go nie napisałam. Może jutro go skończę.

Przez dwa lata uczyłem się języka polskiego na uniwersytecie w Australii, ale nigdy nie nauczyłem się go dobrze. Myślę, że tu, w Polsce nauczę się go szybko i bardzo dobrze.

12.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE AND CULTURAL COMMENTARY

12.3.1.

Expressing time: the use of the adverbs *często*, *rzadko*

The activities we do can take place once in a long time or be repeated rather regularly. The activities we do many times are always expressed in Polish by imperfective verbs, which are accompanied by adverbs:

często

often, frequently

rzadko

rarely, seldom, infrequently

<i>zawsze</i>	always
<i>zwykle</i>	usually, typically
<i>czasem</i>	sometimes, occasionally, from time to time

Często jeżdżę pociągami do Warszawy.

Zawsze kupuję jabłka tu, na targu.

Zwykle chodzę do kina w sobotę wieczorem.

12.3.2.

Expressing time: the use of the expressions *codziennie*, *raz dziennie*

If an activity is very regular, it is also expressed by imperfective verbs accompanied by adverbs such as *codziennie*, *co tydzień*:

<i>co godzinę</i>	every hour
<i>codziennie</i>	every day, daily
<i>co tydzień</i>	every week
<i>co miesiąc</i>	every month
<i>co rok</i>	every year
<i>co dwa lata</i>	every two years

As can be seen, the word *co*, which we know as an interrogative pronoun, appears here as a preposition that precedes the noun in the accusative and refers to regular repetition, e.g.:

Co tydzień w niedzielę chodzę na obiad do restauracji orientalnej.

Telefonuję do mamy nie bardzo często, co miesiąc.

Of course, it may happen that an activity must be done regularly not only every day, but even several times a day. To talk about such situations we also use imperfective verbs and expressions such as *raz dziennie*.

<i>raz dziennie</i>	once a day
<i>dwa razy dziennie</i>	twice a day
<i>kilka razy dziennie</i>	few times a day
<i>wiele razy dziennie</i>	many times a day

In the expressions given the word *raz* appears in the singular or plural (*razy*) with the adverb *dziennie*. If the time frame used is not a day, but a week, month or year, the expression will look as follows:

tydzień	dwa razy na tydzień
miesiąc	dwa razy na miesiąc
rok	dwa razy na rok

Proszę pić to lekarstwo dwa razy dziennie.

Please drink this medicine twice daily.

Bardzo lubię tańczyć i dlatego do dyskoteki chodzę dwa razy na tydzień.

I love dancing and that's why I go to a disco twice a week.

12.3.3.

The use of imperfective verbs after the verbs *zaczynać, kończyć, przestać*

Imperfective verbs are also used after the verbs *zaczynać, kończyć, przestać*, because the activity expressed by these verbs either begins or is in progress, e.g.:

- <i>Napisałeś zadanie?</i>	Have you written your homework?
- <i>Nie. Dopiero zaczynam pisać.</i>	No. I'm only beginning.
- <i>Napisałeś zadanie?</i>	Have you written your homework?
- <i>Jeszcze nie, ale już kończę pisać.</i>	Not yet, but I'm just finishing.
- <i>Napisałeś zadanie?</i>	Have you written your homework?
- <i>Niestety nie, bo musiałem przestać pisać.</i>	Unfortunately not, because I had to stop.

12.3.4.

Poles and the Polish Diaspora in the world

Emigration from the Polish territory began with the collapse of the Polish state in 1795. Ever since then national uprisings caused many people fearing persecution to emigrate. Political emigrants of the 19th century usually settled in Europe, and the largest Polish community at the time emerged in Paris.

In the latter half of the 19th century economic emigration began. The people were mostly Polish peasants, who in the USA became workers in large American cities (e.g. in Chicago, Detroit, New York), and in Brazil they settled in colonies in the interior of three southern Brazilian states (Parana, Santa Catarina, Rio Grande do Sul), where they cultivated land. Economic emigration was mass emigration. In Polish there is a turn of phrase *za chlebem* ("to earn bread") that is used to refer to it (it is also the title of a short story, describing emigration from Poland to the USA, by Henryk Sienkiewicz).

MEMORIAL DA IMIGRAÇÃO POLONES
PARQUE ROMÃO WACHOWICZ

Economic emigration continued in the period between the first and the second World Wars. The destination countries included the USA and Western Europe. Representatives of this emigration are Michel's grandparents he is talking about in Lesson 12.

After the second World War a great number of Poles who fought in various countries all over the world did not return to Poland due to the newly established socialism and Soviet dominance. The last large wave of emigration was connected with the *Solidarność* ("Solidarity") movement in 1978–1985.

The largest communities of Polish descent are in the USA (6 542 000), Brazil (over 650 000), France (650 000), Byelorussia (418 000), Lithuania (257 000), Ukraine (219 000), Germany (241 000), Great Britain (155 000), and Australia (124 000). All in all 10.5 million Poles and people of Polish origin live in 80 countries outside Poland. The citizens of other countries who are of Polish descent are in Polish referred to *Polonia*. The autochthonous Polish population in Lithuania, Byelorussia, Ukraine and Czech Republic is called *Polacy* (Poles).

The Poles have created genuine centers of Polish culture, which are in large cities of Europe, both Americas and Australia: in Paris, London, Berlin, New York, Chicago, Curitiba in Brazil and Melbourne in Australia. It is said jokingly that the two largest Polish cities in the world are Warsaw and Chicago.

12.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

12.4.1.

Put in the correct form of the verb, choosing between perfective or imperfective aspect:

Example:

Kiedy byłem w domu, (szedł, przyszedł) **przyszedł** do mnie Andrzej.

Kiedy (czytałem, przeczytałem) książkę, (telefonował, zatelefonował) do mnie Paweł. (mówił, powiedział) , że jutro będzie ciekawy koncert. Paweł (kupował, kupił) bilety na koncert i chciał mnie (zapraszać, zaprosić) (zgadzam się, zgodziłem się) z przyjemnością. Jutro (idę, pójdę) z nim na ten ciekawy koncert.

12.4.2.

Complete these sentences according to the following pattern:

Codziennie (ja) **robię** zadania po kolacji.

Jutro **zrobię** zadania przed kolacją.

Codziennie (my)

Jutro

Codziennie (ty)

Jutro

Codziennie (one)

Jutro

Codziennie (oni)

Jutro

Codziennie Marek

Jutro

12.4.3.

Complete the following sentences using the correct form of the verb **chodzić**. Then rewrite these sentences according to the following pattern:

Codziennie (ja) **chodzę** z psem na spacer.

Zaraz **pójdę** z psem na spacer.

Codziennie (my)

Zaraz

Codziennie państwo
 Zaraz
 Codziennie (ty)
 Zaraz
 Codziennie Marek
 Zaraz
 Codziennie (wy)
 Zaraz
 Codziennie pani
 Zaraz

12.4.4.

Put in the imperfective form of the verb according to the following pattern:

*Napisałeś zadanie? – Właśnie **kończy** pisać.*

Zjadłeś zupę?

Wypiłeś herbatę?

Zrobiłeś ćwiczenie?

Przeczytaliście artykuł?

Napisaliście zadanie?

Opowiedziałeś mu to?

12.4.5.

Answer the questions from Exercise 12.4.4. according to the following pattern:

*Napisałeś zadanie? – Jeszcze nie. Dopiero **zacząłem** pisać.*

Jeszcze nie.

Jeszcze nie.

Jeszcze nie.

Jeszcze nie.

Jeszcze nie.

Jeszcze nie.

12.4.6.

Use perfective verbs as in the example:

Example:

*Zaczynam pisać zadanie. Jutro **napiszę** zadanie.*

Zaczynam rozumieć aspekt. Jutro

Zaczynam uczyć się polskiego. Za rok

Zaczynam robić obiad. Za godzinę
Zaczynam czytać tekst. Jutro
Zaczynam pić piwo. Za chwilę
Zaczynam jeść obiad. Za godzinę

12.4.7.

Use perfective verbs in the past tense:

Example:

John uczy się języka polskiego, ale ja już nauczyłem się go.

Michel pije piwo, ale Peter już
Pani Ewa robi obiad, ale pani Maria już
Adaś je obiad, ale Krzysz już
Robert płaci za książkę, ale Michel już
Ewa pisze zadanie, ale Zuzanna już
Tadek kończy tekst, ale my już
Ania czyta tekst, ale one już
Krystyna zamawia obiad, ale one już

12.4.8.

Use imperfective verbs as in the example:

Example:

Wczoraj wróciłam wcześniej, ale często wracam późno.

Wczoraj Agnieszka zapłaciła w kawiarni sama, ale często Robert
za nią. Wczoraj pojechałem autobusem, ale często tramwa-
jem. Wczoraj poszła z nim, ale często sama. Wczoraj Michel
wypił białą kawę, ale często czarną. Wczoraj wyjechała z nim,
ale często sama.

12.4.9.

Fill in the blanks with the appropriate imperfective or perfective verb and its correct form.

The verbs: czytać: przeczytać, robić: zrobić, znać: poznać, powtarzać:
powtórzyć, zapraszać: zaprosić, spotykać: spotkać.

Example:

Peter już przeczytał ten tekst.

Michel Petera w Krakowie. On go dobrze.
Jennifer teraz polską gramatykę, bo ma jutro test. Wczoraj
Robert Agnieszkę do kawiarni. Czy on często

ją do kawiarni? Co ona teraz? Ona teraz
 tekst, bo Ewa i Jennifer już go Wczoraj
 Roberta w kawiarni. Czy ty często go tam?

12.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE ACTIVITIES

12.5.1.

Check whether you understand the texts 12.1.1. – 12.1.2.:

	true	false
<i>Michel i Robert jedzą obiad u Michela.</i>		
<i>Michel jest Francuzem polskiego pochodzenia.</i>		
<i>Rodzina babci wyjechała do Francji.</i>		
<i>Dziadek Michela był górnikiem.</i>		
<i>Matka Michela nie znała polskiego.</i>		
<i>Robert i Michel napiszą do gminy w Radomyślu.</i>		

12.5.2.

Michel does not say why his grandmother's parents left for France, or why his grandfather also went there. What do you think were the reasons for their emigration to France? Exchange your views with the group.

.....

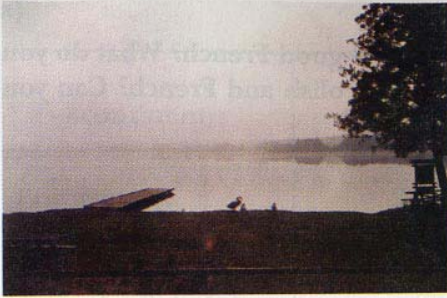
.....

.....

12.5.3.

Michel says his grandfather was born in Silesia. Do you know other regions of Poland and where they are situated? Match the names of the regions with the photographs. Write what is the largest city in each region.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

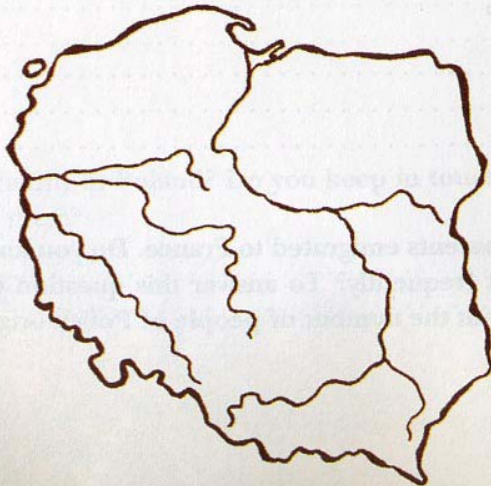
.....

.....

.....

12.5.4.

Label each region of Poland with its appropriate name on the map below:

12.5.5.

Do you think Michel's grandparents spoke good French? What do you call the situation where someone speaks Polish and French? Can you think of any other examples?

.....
.....
.....

12.5.6.

PROJECT: "Emigration in my family"

Think for a while if there has been emigration in your family. Say who left, where, and when. If you do not remember, find out by asking someone in the family.

Note: presentation of all projects should take place in class with all students participating.

Kto wyjechał?

Dlaczego wyjechał?

Kiedy wyjechał?

Skąd wyjechał?

Dokąd wyjechał?

Czy w nowym kraju miał sukcesy?

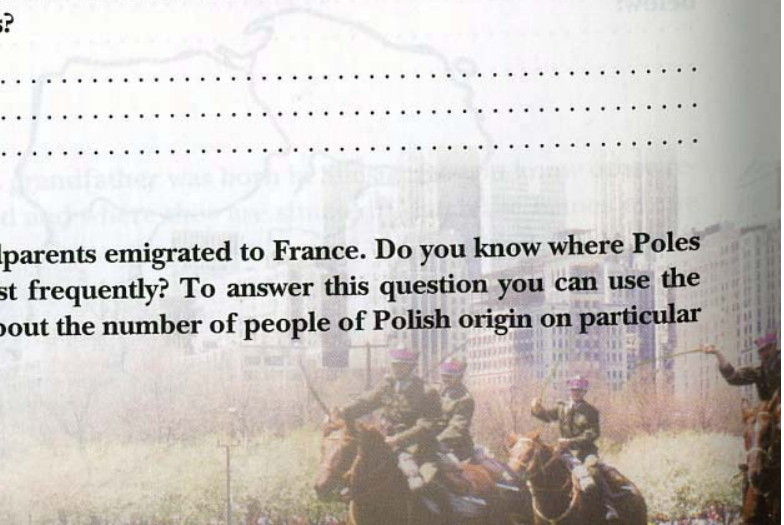
12.5.7.

Do you happen to think that e.g. the situation of foreigners studying in Poland can also be a case of emigration but short-term and temporary? How different is the situation of students abroad and the one of ordinary emigrants?

.....
.....
.....

12.5.8.

Michel's grandparents emigrated to France. Do you know where Poles emigrated most frequently? To answer this question you can use the information about the number of people of Polish origin on particular continents:

a)

continent	people of Polish origin (in thousands)	the number of countries
Europa	2 608	34
Australia	124	2
Ameryka Północna	6 948	3
Ameryka Południowa	782	11

(S. Dubisz, *Język polski poza granicami kraju*, 1997, s. 36)

b) In each sentence select the name of the appropriate country:

W Ameryce Północnej najwięcej ludzi polskiego pochodzenia mieszka (USA, Kanada)

W Europie najwięcej ludzi polskiego pochodzenia mieszka (Białoruś, Francja)

W Ameryce Południowej najwięcej ludzi polskiego pochodzenia mieszka (Argentyna, Brazylia)

12.5.9.

Do you know when, where and how your parents met? Talk about it to your group.

Moi rodzice poznali się

.....

.....

12.5.10.

Do you have a family in Poland? Do you keep in touch? If not, would you like to find them?

.....

.....

12.5.11.

Emigration was very important for the history of Poland in the 19th and 20th centuries for political and economic reasons, but many people emigrated from other countries as well. Do you know where people from your country (e.g. Germany, France, Italy, Sweden, China, Japan, Mexico) emigrated?

Ludzie z często emigrowali do

.....
.....
.....

W Europie najwięcej ludzi polskiego pochodzenia mieszka w Wielkiej Brytanii (Wielka Brytania).
W Ameryce Południowej najwięcej ludzi polskiego pochodzenia mieszka w Argentynie (Argentyna, Brazylia).
W Ameryce Północnej najwięcej ludzi polskiego pochodzenia mieszka w USA (USA, Kanada).

Do you know when, where and how your parents met? Talk about it with your group. Remember to not only say, e.g. that I left to get married but also to say how you met and how you got married.

LEKCIJA 12

Lekcja 13

Basia, a friend of Agnieszka's, has heard of Michel. She wants to find out more and that's why she is talking to Agnieszka. Agnieszka is telling her about Michel, about his studies in Paris and Kraków. Basia can see that Agnieszka likes Michel, she likes talking to him and being with him. Because Basia knows Robert, Agnieszka's boyfriend, she asks what Robert thinks of all this. Agnieszka can see no problem: Robert and Michel are friends, she is Robert's girlfriend, but she also likes to be around Michel. Everything is OK.

You will learn how to express the time using the names of months and seasons of the year. You will learn about Polish religious and state holidays.

You will learn how to use the locative case, the fourth most frequently used grammatical case. It is necessary in order to locate people and events.

Lekcja 13

13.1. Dla mnie jest czarujący!

13.1.1. Mieszkanie Agnieszki. Agnieszka rozmawia ze swoją przyjaciółką, Basią. Rozmawiają o Michelu.

Basia: A ten twój nowy znajomy? Jak on ma na imię?

Agnieszka: Michel. Jest Francuzem.

Basia: Mieszka w Paryżu?

Agnieszka: Nie w Paryżu, a w Lille. Ale teraz jest w Krakowie.

Basia: Dlaczego zaczął studiować w Polsce?

Agnieszka: Był kiedyś w Krakowie, chyba mu się podobało... Teraz odkrył, że ma polskie pochodzenie. To dodatkowa motywacja, żeby tu studiować.

Basia: Lubisz z nim rozmawiać?

Agnieszka: Bardzo! Często rozmawiamy o literaturze, sztuce, o filmie... Ja mu mówię o Polsce, a on opowiada o Francji.

Basia: To wspaniale, że macie podobne zainteresowania.

Agnieszka: To prawda. Ale wiesz, on niedużo wiedział o Polsce, o naszej kulturze. Przy okazji mówię mu o tym.

Basia: Poza tym to ładny chłopak.

Agnieszka: Tak, jest wysoki, przystojny, miły... Lubi tańczyć, jest dowcipny... Dla mnie jest czarujący!

Basia: A co na to Robert?

Agnieszka: Robert? Nic. Przecież to jego kolega!

Vocabulary

czarujący, -a, -e Adj. *charming*
czasami, czasem Adv. *sometimes*

często Adv. *often*

dotatkowy, -a, -e Adj. *additional*

dowcipny, -a, -e Adj. *witty*

film (m G filmu) *film, movie*

kiedyś *once, at one time*

kino (n G kina) *cinema*

kultura (f G kultury) *culture*

literatura (f G literatury) *literature*

motywacja (f G motywacji) *motivation*

nawet Adv. *even*

odkryć + Ac. (**odkryję, odkryjesz** Perf.)
to discover

okazja > *occasi on* > **przy okazji** *on that occasion*

opowiadać + Ac. + Dat. (**opowiadam, opowiadasz** Imperf.) *to tell*

pochodzenie (n G pochodzenia) *origin*
> **polskiego pochodzenia** *of Polish origin*

podobny, -a, -e Adj. (**do kogo**) *similar to sb*
pomysł (m G pomysłu) *idea*

prawda (f G prawdy) *truth* > **to prawda**
that's true

przystojny, -a, -e Adj. *handsome*

rzeczywiście Adv. *really*

spotykać + Ac. (**spotykam, spotykasz** Imperf.) *to meet*

tańczyć + Ac. z + I (**tańczę, tańczysz** Imperf.) *to dance*

wreszcie *at last*

wspaniale Adv. *magnificent*

zacząć (**zacznę, zaczniesz** Perf.) *to start*

zainteresowanie (n G zainteresowania)
interest

zaskakujący, -a, -e Adj. *surprising*

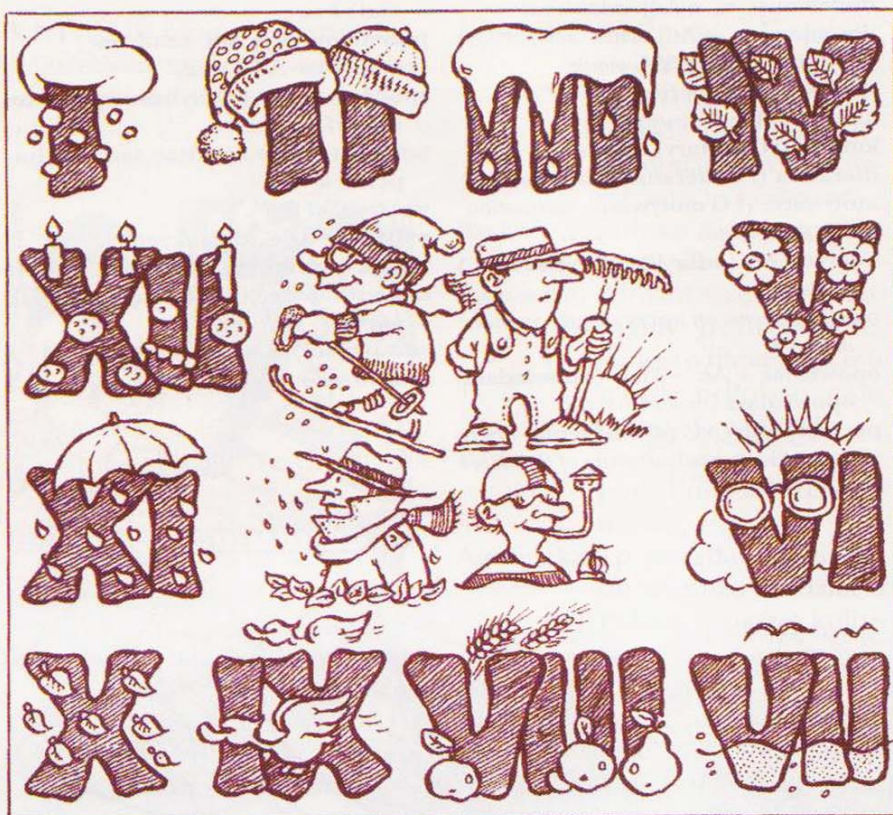
żeby *in order to*

Warto zapamiętać te słowa!

MIESIĄCE

I – styczeń, II – luty, III – marzec, IV – kwiecień, V – maj, VI – czerwiec, VII – lipiec, VIII – sierpień, IX – wrzesień, X – październik, XI – listopad, XII – grudzień.

LEKCJA 13

13.2. Gramatyka jest ważna

GRAMMATICAL COMMENTARY

13.2.1.

Locative singular and plural

Locative is probably the most difficult case in Polish, because of the alternations of phonemes within the stem. However, it is one of the four mostly used Polish cases (the others are nominative, genitive and accusative), and thus it has to be learned well.

	Nom. sg.		Loc. sg.
To jest	Kraków. Lublin. Szczecin. Paryż. Radomyśl. Gdańsk. pokój.	On jest teraz	w Krakowi-e. w Lublini-e. w Szczecini-e. w Paryż-u. w Radomyśl-u. w Gdańsk-u. w pokój-u.
To jest	Warszawa. szkoła. klasa. Polska. Praga. Francja. Łódź. Belgia.	On jest teraz	w Warszawi-e. w szkol-e. w klasi-e. w Polsc-e. w Pradz-e. we Francji-i. w Łodz-i. w Belgii-i.
To jest	miasto. Zabrze.	Ona jest	w mieści-e. w Zabrz-u.
To są	Katowice.	On jest teraz	w Katowic-ach.

The rules for forming locative are the same for masculine and neuter genders. The ending employed depends on the kind of the noun stem ending. Whenever the stem ends in a hard consonant (except for *k, g, ch*) the noun takes *-e* ending in the locative, which results in palatalization of the preceding consonant or consonants. Whenever the stem ends in a soft consonant (*ś, ź, ć, dź, ń, j*), hardened (*c, dz, sz, ż, rz, cz, dź*) and *k, g, ch* the noun takes *-u* ending in the locative. The exception from this rule are the forms *o panu, w domu, o synu*.

Locative of feminine nouns is formed by adding the suffix *-e* to the hard consonant stem endings. It should be kept in mind that the nouns with stems ending in *-k*, *-g*, *-ch* behave in a regular way, i.e. they take the *-e* ending which palatalizes the preceding consonant. Locative of the feminine nouns ending in a soft consonant is formed by adding *-i* ending (*w Francji*, *w Łodzi*) and the locative of nouns with stems ending in a hardened consonants take *-y*.

Locative plural in all the mentioned types of nouns is formed by adding the ending *-ach*.

The chart shows the consonant alternations taking place in the locative:

	hard consonants ending the stem of														
	masc., fem., neut. nouns										fem. nouns				
Nom.	<i>p</i>	<i>b</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>w</i>	<i>s</i>	<i>z</i>	<i>n</i>	<i>t</i>	<i>d</i>	<i>r</i>	<i>ł</i>	<i>k</i>	<i>g</i>	<i>ch</i>
Loc.	<i>pi</i>	<i>bi</i>	<i>mi</i>	<i>fi</i>	<i>wi</i>	<i>si</i>	<i>zi</i>	<i>ni</i>	<i>ci</i>	<i>dzi</i>	<i>ri</i>	<i>ł</i>	<i>c</i>	<i>dz</i>	<i>sz</i>

The consonant changes may be accompanied by vowel changes in the stem, occurring in accordance with the following scheme:

vowels alternation	<i>-e; -ø</i>	<i>-a; -e</i>	<i>-o; -e</i>	<i>-ó; -e</i>
in the Nom.	<i>lipiec</i>	<i>miasto</i>	<i>anioł</i>	<i>kościół</i>
in the Loc.	<i>w lipcu</i>	<i>w mieście</i>	<i>o aniele</i>	<i>w kościele</i>

As we can see, the change of the ending in the locative may be accompanied by the change of several sounds which often very much distorts the original word, e.g.:

Nom. *miast-o*

Loc. *w mieści-e*, where the ending *-e* is accompanied by three alternations: *t: ci*, *s: ś*, *a: e*.

13.2.2.

Syntactic functions of the locative

A. Locative, as is suggested by its name, serves mainly to define a place. Then it takes the prepositions *w*, *we*, *na*, *przy*, *po*, e.g.:

*Urodziłem się w Krakowie.
Mieszkam w Polsce.
Studiuje na uniwersytecie.
Byłem na poczcie.*

Gdzie?

w Gdańsku	w Kołobrzegu	w Olsztynie	w Szczecinie
w Bydgoszczy	w Białymstoku	w Poznaniu	w Warszawie
w Zielonej Górze		w Łodzi	we Wrocławiu
w Lublinie	w Kielcach	w Opolu	w Katowicach
w Zamościu	w Krakowie	w Rzeszowie	w Polsce

B. Locative is used also to define time (month, year). Then it takes the preposition *w(e)*, e.g.:

*Byłem w Warszawie w maju.
Przyjechałem do Polski w październiku.
Byłem w Polsce w 1998 roku.*

C. Locative is also used in the prepositional phrases defining the object. It takes the preposition *o*, e.g.:

*Mówimy o Polsce.
Myślę o domu.*

D. What is also worthy of note is the syntax of the verbs *kochać się w + Loc.*, *zakochać się w + Loc.*:

Robert kocha się w Agnieszce.

*Adam zakochał się w Ewie.
Ewa zakochała się w Adamie.*

13.2.3.

The locative singular and plural of modifiers

Note the endings of adjectives qualifying nouns in the locative case:

Jesteśmy w ładnym mieście.

Jesteśmy w polskim mieście.

Jesteśmy w naszej stolicy.

Jesteśmy w polskiej stolicy.

Jesteśmy w ładnych górach.

Jesteśmy w polskich górach.

Masculine adjectives and pronouns in the locative singular take the ending *-ym* (when their stem ends in a hard consonant, except *-k, -g*). When their stem ends in a soft consonant and *-k, -g* they take the ending *-im* (ex.: *w polskim mieście, o długim zadaniu, w tanim swetrze*).

Feminine adjectives and pronouns in the locative singular take the ending *-ej* which softens *-k* and *-g* (now spelt *-ki-, -gi-*), e.g. *w polskiej stolicy*.

In the locative plural all adjectives and pronouns take the ending *-ych* (when their stem ends in a hard consonant, except *-k, -g*) or *-ich* (when their stem ends in a soft consonant or *-k, -g*).

13.2.4.

The locative of personal pronouns

Nom.	<i>ja</i>	<i>ty</i>	<i>on</i>	<i>ona</i>	<i>ono</i>	<i>my</i>	<i>wy</i>	<i>oni</i>	<i>one</i>
Loc.	<i>(o)</i> <i>mnie</i>	<i>(o)</i> <i>tobie</i>	<i>(o)</i> <i>nim</i>	<i>(o)</i> <i>niej</i>	<i>(o)</i> <i>nim</i>	<i>(o)</i> <i>nas</i>	<i>(o)</i> <i>was</i>	<i>(o)</i> <i>nich</i>	<i>(o)</i> <i>nich</i>

13.3. Jak to powiedzieć?

COMMUNICATIVE COMMENTARY

13.3.1.

Expressing time: months and seasons

names		KIEDY?	
seasons (Nom.)	months (Nom.)	seasons (Instr. or <i>w</i> + Loc.)	months (Loc.)
<i>zima</i> (winter)	<i>styczeń</i> <i>luty</i> <i>marzec</i>	<i>zimą, w zimie</i>	<i>w styczniu</i> <i>w lutym</i> <i>w marcu</i>
<i>wiosna</i> (spring)	<i>kwiecień</i> <i>maj</i> <i>czerwiec</i>	<i>wiosną, na wiosnę (Ac.)</i>	<i>w kwietniu</i> <i>w maju</i> <i>w czerwcu</i>
<i>lato</i> (summer)	<i>lipiec</i> <i>sierpień</i> <i>wrzesień</i>	<i>latem, w lecie</i>	<i>w lipcu</i> <i>w sierpniu</i> <i>we wrześniu</i>
<i>jesień</i> (fall)	<i>październik</i> <i>listopad</i> <i>grudzień</i>	<i>jesienią, w jesieni</i>	<i>w październiku</i> <i>w listopadzie</i> <i>w grudniu</i>

When we want to talk about the season of the year when something happens, we use the names of the seasons in two ways: either we use them in the instrumental (*zimą, wiosną, latem, jesienią*), or we use a prepositional phrase, in which after the prepositions *w* the name of the season appears in the locative (*w zimie, w lecie, w jesieni*).

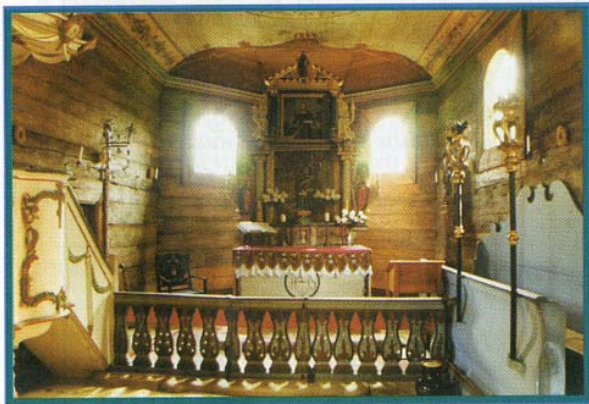
In denoting the month when something happens, we always use the prepositional phrase with the preposition *w* and the name of the month in the locative (*w styczniu, w maju, w listopadzie*). Please note that several names of months end in *-eń* and *-ec*. Remember about consonantal alternations which take place in the stem and the fact that *-e* appearing in the last syllable in the nominative disappears in the locative (it is the so-called shifting *-e*).

13.3.2.

Polish holidays

The holidays celebrated in Poland can be divided into religious and state holidays. The most important religious holidays are common to all Catholic countries in the world, but in Poland they are celebrated in a more traditional manner. The most important church holiday is Christmas Day, which always falls on 25th December, but in Poland Christmas starts with Christmas Eve dinner that is celebrated as a common family meal on the evening of 24th December. After dinner many people go to church to participate in the midnight mass called *pasterka*. The Christmas Eve dinner (*Wigilia*) starts with wishes and breaking

the wafer (*opłatek*). 25th December is the day for the family, and holiday visits are usually paid on 26th December, on the second day of Christmas. Christmas is the most family-oriented holiday in Poland and for this reason just before the holiday people travel to be together with their family.

VOCABULARY: Boże Narodzenie, Wigilia, kolacja (wieczerza) wigilijna, opłatek, łanać się opłatkiem, składać życzenia, prezenty, pasterka, śpiewać kolędy, ubierać choinkę.

Easter usually falls at the end of March or in April. Easter in Poland lasts for two days – Easter Sunday and Monday, but it starts on Holy Saturday with blessing food. A very popular custom is *śmigus-dyngus*, or pouring water on one another on Easter Monday.

VOCABULARY: Wielka Sobota, święcenie, iść do święcenia, iść do kościoła, Wielka Niedziela, śniadanie wielkanocne, pisanki (jajka), baranek.

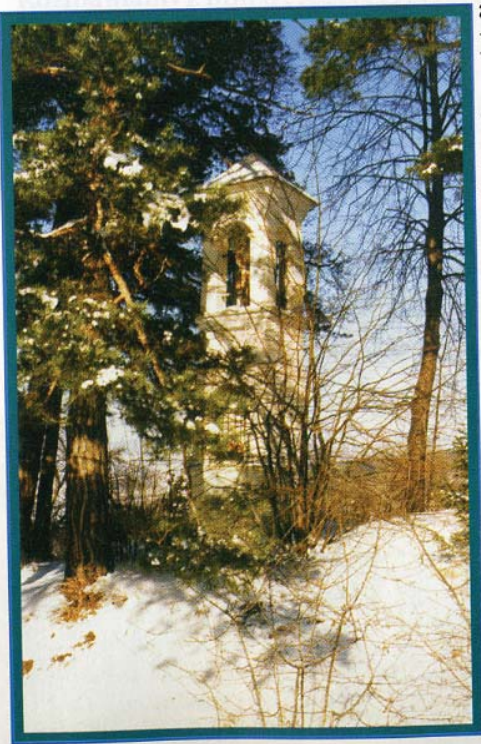

Another very important holiday in Poland is All Saints' Day, which always falls on 1st November. It is the day to remember the dead and visiting in great numbers the graves of both relatives and war or national uprising casualties.

VOCABULARY: Wszystkich Świętych, (iść na) cmentarz, grób, chryzantemy (kwiaty), pa-lić lampki, wspominać.

In Poland two state holidays are celebrated: 3rd May and 11th November. The first of them is the anniversary of the 3rd May Constitution of 1791. It was the first in Europe, a relatively modern constitution, adopted to salvage the declining Polish state.

The holiday of the 11th November is the anniversary of the reemergence of the Polish state in 1918 after more than 120 years of dependence (from the so-called third partition in 1795). The holiday falls on 11th November, because on that day the Polish Regency Council handed over power to Józef Piłsudski in Warsaw.

13.4. Powiedz to poprawnie!

EXERCISES IN GRAMMAR

13.4.1.

Use names of Polish cities in the locative:

Example:

Jedziesz do Krakowa? Tak, jutro będę w Krakowie.

- Jedziesz do Warszawy? Tak,
- Jedziesz do Poznania? Tak,
- Jedziesz do Opola? Tak,
- Jedziesz do Lublina? Tak,
- Jedziesz do Przemyśla? Tak,
- Jedziesz do Olsztyna? Tak,
- Jedziesz do Gdańska? Tak,
- Jedziesz do Łodzi? Tak,
- Jedziesz do Torunia? Tak,
- Jedziesz do Szczecina? Tak,
- Jedziesz do Kazimierza? Tak,
- Jedziesz do Łańcuta? Tak,
- Jedziesz do Katowic? Tak, (pl.)
- Jedziesz do Suwałk? Tak, (pl.)

13.4.2.

Use names of foreign states in the locative as in the example:

Example:

To jest Polska. W lipcu będę w Polsce.

- To jest Francja.
- To jest Anglia.
- To jest Kanada.
- To jest Brazylia.
- To jest Australia.
- To jest Hiszpania.
- To jest Rosja.
- To są Chiny. (pl.)
- To są Czechy. (pl.)
- To są Niemcy. (pl.)

13.4.3.

Use names of foreign cities in the locative as in the example:

Example:

Teraz mieszkam w Krakowie. *Przedtem mieszkałem w Tuluzie.* (Tuluza)

- Juan mieszka w Krakowie. Przedtem (Madryt)
Pierre mieszka w Krakowie. Przedtem (Paryż)
Helena mieszka w Krakowie. Przedtem (Praga)
Natasza mieszka w Krakowie. Przedtem (Moskwa)
Teraz mieszkasz w Krakowie. Przedtem (Londyn)
Teraz mieszkamy w Krakowie. Przedtem (Berlin)
Teraz mieszkają w Krakowie. Przedtem (Wiedeń)
Teraz mieszkacie w Krakowie. Przedtem (Rzym)

13.4.4.

Use nouns and adjectives in the locative singular:

Example:

Michel rozmawia z nią *o literaturze.* (literatura)

- Rozmawiamy z nim o (francuski film).
One rozmawiają o (przystojny Francuz).
Oni rozmawiają o (szybkie auta).
Czy wy rozmawiacie o? (polskie filmy)?
Chcę porozmawiać o (Robert i Michel).
Czy rozmawiałaś z nim o (nasi rodzice)?
Lubię rozmawiać z nim o (sztuka japońska).
Lubisz rozmawiać ze mną o (muzyka brazylijska)?

13.4.5.

Answer the questions as in the example:

Example:

Znasz dobrze Rosję? Nie, *nic nie wiem o Rosji.*

- Znacie dobrze Argentynę? Nie,
Znasz dobrze Belgię? Nie,
Znacie dobrze Szwecję? Nie,
Znasz dobrze Norwegię? Nie,
Znasz dobrze Japonię? Nie,
Znacie dobrze Koreę? Nie,

13.4.6.

Use pronouns in the locative as in the example:

Example:

Robert kocha Agnieszkę? Tak, *on kocha się w niej.*

Peter kocha Anię? Tak,

Zosia kocha Wojtkę? Tak,

Paweł kocha mnie? Tak,

Czy kochasz mnie? Tak,

Czy Staś kocha cię? Tak,

Czy kochasz Pawła? Tak,

Czy on kocha Amelię? Tak,

Czy Przemek kocha żonę? Tak,

13.4.7.

Use nouns in the locative singular (compare the locative and the accusative):

Example:

Idziesz na pocztę? Tak, *za chwilę muszę być na poczcie.*

Idziecie na uniwersytet? Tak,

Idziesz na plac Mickiewicza? Tak,

Czy on idzie na zajęcia? Tak,

Czy ona idzie na koncert? Tak,

Czy pan idzie na egzamin? Tak,

Idziesz na obiad? Tak,

Czy pani idzie na wykład? Tak,

Idziecie na imieniny? Tak,

13.4.8.

Answer questions as in the example:

Example:

Kiedy będziesz w Gdańsku? *W lipcu (lipiec).*

Kiedy będziesz w domu? (maj). Kiedy będziesz u mamy?

..... (marzec). Kiedy będziesz w Tatrach?

(lipiec). Kiedy będziesz w górach? (czerwiec). Kiedy

będziesz w Zakopanem? (luty). Kiedy będziesz w Beski-

dach? (wrzesień). Kiedy będziesz w Częstochowie?

..... (sierpień). Kiedy będziesz w Łańcucie?

..... (październik).

13.4.9.

Answer questions as in the example:

Example:

Kiedy jest święto narodowe w Polsce? *W maju* (maj).

Kiedy jest Boże Narodzenie? (grudzień).

Kiedy są egzaminy? (luty i czerwiec).

Kiedy są wakacje? (lipiec i sierpień).

Kiedy jest początek roku? (październik).

13.4.10.

Put in the perfective and imperfective forms of the verb according to the following pattern:

Pisziesz, piszesz i nie możesz napisać.

Czytasz,

Robisz,

Jesz,

Kupujesz,

Oddajesz,

Opowiadasz,

Wracasz,

Wysyłasz,

Wybierasz,

Mówisz,

13.5. Czy umiesz to powiedzieć?

COMMUNICATIVE AND CULTURAL ACTIVITIES

13.5.1.

Check whether you understand the dialogues 13.1.1.

	true	false
<i>Agnieszka rozmawia z przyjaciółką.</i>		
<i>One rozmawiają o Robertcie.</i>		
<i>Robert jest kolegą Michela.</i>		
<i>Agnieszka często rozmawia z Michelem o polityce.</i>		
<i>Michel jest czarujący dla Basi.</i>		
<i>Michel jest wysoki, ładny i miły.</i>		

13.5.2.

Answer the questions about Polish holidays:

Kiedy są w Polsce święta wielkanocne?

Kiedy jest Boże Narodzenie?

Kiedy jest Wszystkich Świętych?

Kiedy są polskie święta narodowe?

13.5.3.

What are the most important religious and state holidays in your country? Enumerate them and say why they are important.

W..... ważne święta religijne i państwowe to

.....

.....

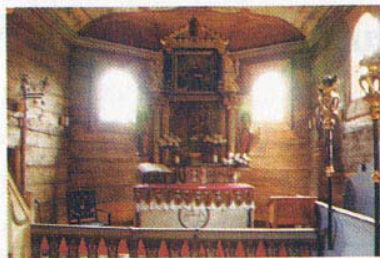
.....

13.5.4.

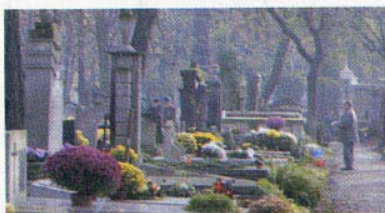
Label the photographs showing Polish holidays:

.....

.....

.....

13.5.5.

Complete the sentences with dates:

Trzeci rozbiór Polski był w roku

Polska odzyskała niepodległość w roku

Konstytucja 3 maja to konstytucja z roku

13.5.6.

Basia, when talking to Agnieszka about Michel, calls him *znajomy*. Who do you think Michel is for Agnieszka at that moment: *znajomy*, *kolega* or *przyjaciel*? Exchange opinion with the people in your group referring to the Polish meanings of these words.

Myszę, że Michel jest dla Agnieszki

.....
.....
.....

13.5.7.

Why do you think Agnieszka says *Dla mnie jest czarujący*? What do you think of the relationship between Agnieszka and Michel?

.....
.....
.....

13.5.8.

Why do you think Basia asks *A co na to Robert*? at the end of the conversation?

.....
.....
.....

13.5.9.

Describe someone you like very much. Use about 100 words.

Bardzo lubię

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

13.5.10.

With the people in your group think of features the ideal man and woman should possess. Male students think of the ideal woman, female students – of the ideal man.

Idealna kobieta powinna być

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Idealny mężczyzna powinien być

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scout24

LANGUAGE PROFICIENCY TEST

for Level A1

Designed by
Przemysław E. Gębał

4. Gdzie pojedzie Agnieszka do Warszawy?

- a) pociągiem
- b) samolotem
- c) samochodem Michela

5. Co czyta ojciec Agnieszki?

- a) „Gazeta Wyszehi”
- b) „Wprost”
- c) „Polityka”

6. Gdzie spędzają wieczór Agnieszka i Robert?

- a) w teatrze
- b) w kinie
- c) w spacerze